

Izhaja ob 4. zjutraj.
Stane mesečno Din 25.—; za ino-
smetvjo Din 40.— neobvezno.
Oglaš po tarifu.
Uredništvo:
Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta
šte. 16/1. — Telefon šte. 72.
Nočna redakcija: od 19. ure naprej v
Klatlovi u. št. 5/L. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 36.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4. — Telefon št. 497
Podružnici: Maribor, Barvarska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.
Račun pri poštnem čez. zavodu: Ljub-
jana št. 11.842 - Praha číslo 78.180
Wien, Nr. 105.247.

Ljubljana, 21. januarja.

Iz Beograda je došel v Ljubljano ko-
misar ministrstva za socialno politiko,
da po ministrovem naročilu ugotovi
vse nerednosti, ki se gode v volilnem
postopanju pri volitvah v Delavsko
zbornico. Klerikalci so že nekaj dni
pred tem napovedovali, da so po gg.
Prepeluhu in Pučju dosegli, da pošlje
ministrstvo v ta namen v Slovenijo svo-
jega inšpektorja. Čim bolj jim je pri
volitvah slabo predla, tem bolj so hi-
teli svojim zbeževanju in obupanem pri-
stašem dopovedovati, da bo Beograd
te volitve razveljavil ter razpisal nove.

Ni dvoma, da potekajo volitve v De-
lavsko zbornico vse preje kakor pošte-
no in dostojno. Iz vseh delov Slovenije
prihajajo naravnost strašna poročila o
nasilju socialistov. Z nožem in krvjo, z
nasiljem nad delavci in delodajalci
osvajajo materialisti delavsko zborni-
co. Naše delavstvo je moralno previ-
soko, da bi moglo vračati zob za zob,
dasi bi se moral po vseh obratih dvig-
niti en sam vilhar ogorčenja proti te-
roriji, kakršnega niso poznali ne nem-
ški cesarji in ne moravsko ostravski pre-
možni baroni, znani iz čeških prelar-
tarskih pesmi. A vse to spada v poglav-
je strankarske volilne borbe ter v po-
glavje o volilni svobodi. Se mnogo huj-
ši so pregreški, ki jih ima na vesti or-
gan, v čegar rokah je izvedba volitev.
Gotovo je njegovo postopanje tako, da
bi po vsej pravici bilo treba razgnati
volilno komisijo ter prenesti njene funk-
cije samo na ljudi, ki imajo moralno
kvalifikacijo za izvedbo čistih volitev.

Mi smo bili vedno prijatelji poštenih
in svobodnih volitev. Zato smo se vsi-
dar borili za uvedbo vseh onih kavelj,
ki omogočajo take volitve. Baš zato smo
se tudi že od nekdaj postavljali z vso
brezobzornostjo proti klerikalnemu vo-
lilnemu teroru v Sloveniji, ki je pri vsi
kili volitvah z zlorabo cerkve, vere in
zloupotrebe samega Boga, uganjal nad
našim ljudstvom strahovito nasilja. Da-
nes smo primorani, da protestiramo ra-
di volitev v Delavsko zbornico, v prvi
vrsti proti socijalkomunističnemu te-
rorju, a nič manj proti teroru, ki ga pri
teh volitvah uganja nad delavstvom kle-
rikalna stranka, koje teror je samo zato
manj efektiven, ker SLS slučajno nima
v rokah volilnega aparata. Kar se pa
tiče revizije volilnega akta po minist-
rstvu za socialno politiko, na smo mne-
nja, da se bo moral gospod komisar na-
vzlic vsemu temu, kar se je dogodilo,
vendarle uveriti, da volitve v Delavsko
zbornico — kar se tiče terora — ven-
darle še zaostajajo za volilnim tero-
rom, kakršnega so vajeni v svojih vo-
lilnih okrajih izvajati radičevci, ali pa
gospoda v Južni Srbiji in drugih delih
države.

Prav je, da je prišel komisar minist-
stva socialne politike, ker smatramo,
da je po obstoječih zakonih minister za
socialno politiko formalno odgovoren
tudi za izvedbo teh volitev. Prihod mi-
nistrskega inšpektorja pa je tem bolj
interesanten, ker stoji za njim še in-
teresanterša politična akcija.

Klerikalci se hvalijo, da je komisar iz
Beograda v glavnem njihova zasluga
Slovenski »avtonomisti«, ki so sicer
vedno polni hujskarije proti Beogradu,
so se tudi to pot — kakor vedno, kadar
kaže njihovim strankarskim interesom
— z jokavim moleovanjem obrnili na
Beograd za pomoč. Izprosil so inter-
vencijo ministrstva v zadevi, ki je po
dosedanjih njihovih evanجيلjih avto-
nomna stvar Slovenije, poklicali so in-
špektorja iz Beograda nad zavod, ki je
vsaj kar se tiče volitev, absolutno av-
tonomen. Kakor so klerikalni mini-
stri, ko so imeli v rokah državno oblast,
kazili avtonomne pravice Slovencev
ter v svojih resortih vse centralizirali,
ravno tako je sedaj SLS v praksi do-
kazala, da je njeno avtonomistično ge-
slo humberg in za politične kratkovid-
neže preračunljiva demagogija. Značil-
no je tudi to, da SLS sedaj kliče Beo-
grad na pomoč proti volilnemu teroru,
ki je bil tudi od njenih pristašev v Delav-
ski zbornici soglasno sprejet. Ako še
omenjamo, da zove Beograd proti te-
rorju stranka, ki se vzdržuje v Slove-
niji samo še s cerkvenim terorjem, me-
nimo, da smo moralo političnega oza-
dja ob prihodu komisara iz Beograda
dovolj objasniti. Kakor vedno, so se tudi
to pot postavili klerikalci na justament-
no stališče, da morajo biti vse korpo-
racije v njihovih rokah in kjer to ne gre
z njihovimi močmi, im je v boju proti
Slovencem - neklerikalcem vsako sred-
stvo dobrodošlo.

Sedaj se pa zamislimo, da bi bila Slo-
venija nekaka avtonomna država, ka-
kor jo hoče SLS. Potem bi bil vsak vo-
lilni red še bolj prikriven za klerikalce,
kakor je sedanj volilni red »Delavske
zbornice« prikriven za socialiste. Tudi
volilni aparat bi bil čisto v klerikalnih
rokah, ker bi klerikalni teror za deset-
letja vzdrževal v Sloveniji klerikalno
nadvlado. Nižje in višje upravne in-
stance, javna varnost, vse bi bilo pod
komando škofov in pokornikov duhov-
ščine, proti katerih ukrepih bi ne bilo
nobene od pomoči več. Kam bi vse to

Kriza se približuje

Splošna nervoznost v vladnih krogih. — »Z Radičem ne gre
več«. — Pomer Pašičevega predčasne povratka. — Zagone-
no ozadje komunistične afere. — Težek položaj ministra
Stojadinovića.

Beograd, 22. januarja, p. Politični po-
ložaj je tekom današnjega dne dosegel
kulminacijo v intrigah in konfliktih.
Vladna večina že nikakor ne prikriva
več dejstva, da je njen položaj toliko
ogrožen, da lahko vsak hip nastane ko-
nec današnje vladne koalicije. Nezaup-
panje inozemstva do našega notranjega
političnega položaja, vedno večji nespo-
razum v vladnih grupah samih, vse to
navdaja vladne kroge s prav resnimi
skrbmi. Protivniki sodelovanja z Radi-
čem v različnih vrstah pravijo, da je
dala ta p... vilo slabe uspehe. Na-
sprotnstva, njih vsepovsod vzbujala Pa-
dič, so prinorala vlado, da je pozvala
ministrskega predsednika Pašiča na
čimprejšnji vrnitev v Beograd. Vrnitev
g. Pašiča se pričakuje že za nedeljo ali
ponedeljek.

Radikali potrjujejo, da je nadaljne so-
delovanje z Radičem nemogoče. Pašič
in drugi merodajni faktori morajo najti
rešitev v novih kombinacijah. Zelo
ugledni radikal je izjavil vašemu do-
pisniku čudne verzije o najnovejših re-
zultatih preiskave proti komunistom.
Ugotovljeno da je, da so vršili živahno
agitacijo v vojski ter da je zavzema-
la propaganda že zelo velik razmah.
Razen tega izgleda, da ima ta komu-
nistična afera zveze s falzifikatorji ti-
sočkov v Nemčiji. Natanečnejši podatki se
objavijo takoj, ko se povrne ministrski
predsednik g. Pašič.

Tehten dokaz vrlo kritičnega položaja
vlade je prihod radikalnega prvaka

Proračun prometnega ministrstva

Interesanten ekipoze ministra. — Nobenega čimarija za gradi-
tev zveze Slovenije z morjem. — Odločen nastop demokrata
Popovića.

Beograd, 22. januarja, p. Danes je fi-
nančni odbor razpravljal o proračunu
prometnega ministrstva. Minister Kr-
sta Miletić je podal ekipoze, v kate-
rem je nagašal, da je prvotni prora-
čun znašal nad 5 milijard in je bil
zmanjšan na 3 milijarde 142 milijonov.
Kljub temu je sedanj proračun za 62
milijonov večji kakor lanski. Proračun
se deli na tri dele: za rečno plovo,
pomorstvo in železnice. Proračun za
železnice se zopet deli na dva dela:
za zgradbe in za eksploatacijo želez-
nic. V rečni plovi je bil odpovedan
aranzma s Brodarskim sindikatom ter
je država prevzela s 1. januarjem re-
ni park v svojo upravo. Proračun re-
ne plovo je izdelan na podlagi stati-
stičnih podatkov Brodarskega sindika-
ta. Proračun za pomorstvo je skromen.
Osnovna smer naše pomorske politike
obstoji v tem, da se ves naš trud osre-
dotoči v ustvarjanju čim jačjega in
boljšega trgovskega brodovja na Ja-
dranu. V sedanj proračun je vstavljena
vsota 35 milijonov za subvencijo, med-
tem ko je prejšnja številka znašala 45
milijonov.

Proračun za graditev železnice izka-
zuje 89 milijonov ter 188 milijonov za
dovršitev raznih prog. Za gradnje no-
vih železniških prog je določenih 69
milijonov dinarjev.

Skupno število lokomotiv v naši dr-
žavi znaša 2005, od katerih jih je spo-
sobnih za promet 1179. Vagonov ima-
mo 48.472, od katerih jih je v prometu
31.550. Ozkotirnih vagonov imamo
8134, v prometu 6823, ozkotirnih loko-
motiv 510, v prometu 359.

Na račun reparacij smo dobili 582
km tračnic, s katerimi smo izmenjali
del naših dosedanjih izrabljenih trač-
nic. Da izmenjamo vse izrabljene trač-
nice, nam jih je potrebno še 770 km. V
proračunu je predvidena precejšnja re-
dukcija osovja. Za izplačilo starih dol-
gov je določenih 78 milijonov, kar tvo-
ri celotno svoto.

Nato je radikal Milan Stepanović
predlagal naslednje redukcije: v pro-
metnem ministrstvu 512.450 Din, v di-
rekciji za gradnje novih železnic
1.349.000 Din, v upravi avtomobilnega
prometa 5.231.120 Din, v upravi eks-
ploatacije gozdov in impregniranja
pragov 704.460 Din, v direkciji rečne-
ga prometa 1.260.000 Din, v upravi dr-
žavnih železnic 113.842.941 Din, v di-
rekciji za popravilo lokomotiv in vago-
nov 7.775.460 Din, v direkciji pomor-
skega prometa 30.000 Din.

Minister Miletić je izjavil, da prista-
ne na te redukcije, ki znašajo skupno
130.906.061 Din ter je nato dal pojas-
nila, kako se bodo porabili gradbeni

vedlo? Mar ne bi zavrela kri ob prvem
večjem izbruhu volilnega terora? Kle-
rikalci so danes v srečnem položaju, da
jim ni treba premišljevat, kako bi z na-
siljem zatrli meščansko vojno v avto-
nomni Sloveniji. Beograjski centralistični
promislar je prišel v Ljubljano. Njihova
konšila je uslišana. In polni so nade, da
postane Beograd njihov spasilni.

g. Ace Stanojevića v Beograd. Govori
se, da je g. Stanojević prišel v Beograd
po želji g. Pašiča samega, da se pred
njegovim povratkom izgladi nesoglasja
v radikalni stranki in da se bo »Pašič
mogel posvetiti edinolet reševanju dru-
gih problemov naše notranje politike,
specijelno vprašanju vladne koalicije.
Politični krogi se vprašujejo, kaj bi bilo
predvideti za slučaj razpada današnje
vladne koalicije. Gotovo je, da radikali
nimajo volilnega mandata, kot se hvali-
liho. Radikalni klub je sklican za 24.
tega meseca.

Beograd, 22. jan. p. »Politika« jav-
lja: Po povratku g. Pašiča je pričako-
vati važnih dogodkov. Situacija v vladi
se je poostila. Mnogi odlični radi-
kali odkrito pravijo, da se je g. Radič
s svojim postopanjem v ministrstvu
prosvete onemogočil. Njegov napad na
ministra Maksimovića bo imel težke
posledice, ker g. Maksimović pred-
stavlja najbolj borbeno grupo med ra-
dikali, ki ne bo tako lahko prešla pre-
ko Radičevih izpadov. Težko je tudi
vprašanje g. Stojadinovića, s katerim
je velik del vladne večine nezadovo-
ljen. Konečno je tu komunistična afe-
ra, o kateri ni dobili nobenih vesti, ta-
ko da se ne ve niti, kaj je vzrok, niti
kaj je namen teh aretacij.

Beograd, 22. jun. p. Pašič se vrača
v ponedeljek ali torek. Jutri se vrne iz
Pariza predsednik parlamenta g. Trif-
ković.

kredit. Za progo Krapina-Rogatec se
bo porabilo 6 milijonov, za progo Ba-
kar pristanišče — Bakar postaja 6 mi-
lijonov, Bakar pristanišče — Kraljevi-
ca 4 milijone, Kragujevac — Kraljevo
11 milijonov, Uvac — Priboj 4 milijone,
Prokuplje — Priština 3 milijone za prvi
odsek in za drugi odsek Aleksinac —
Soko Banja 6 milijonov, Trebinje —
Bileće za prvi odsek 9, za drugi 7 in
pol ter za tretji 1 milijon, za ureditev
solunske cone 2 in pol milijona dinar-
jev.

Na popoldanski seji so govorili posl. Se-
čerov, Zanić, Kumanudi, Pušenkaj, Agato-
novič, Dr. Svetislav Popović (SDS) je ostro
grajal nesmotno sestavo proračuna ter je
osebito pozival vlado RR naj vendar pristoi-
pi izvedbi železniške zveze Slovenije z mor-
jem, za kar obstoja zakonska obveza, na-
dalje gradbi proge Koprivnica-Varaždin,
nekih prog v Južni Srbiji in poboljšanja že-
lezniške proge Beograd-Vinkovci. Zahteva
izplačilo dolžne vsote za razlastitve. Govor-
nik zahteva revizijo tarifov. Finančni me-
nistrski odbor naj se predloži pravilnik o pre-
mijah na premost in mazila. Rezervni in li-
cencijski fond niso dovolj dotirani. Kredit
za pomorsko brodarstvo je popolnoma ne-
zadosten. Govornik zahteva pojasnil o sta-
nju bolniških fondov in njihovih samo-
uprav ter o stanovanjih železničarjev. Konč-
no zahteva pojasnila o tarifnih konvencijah
in o vprašanju južnih železnic.

Po zaključnih besedah ministra Miletića
je vladna večina izglasovala budžet mi-
niststva prometa. Na dnevnem redu jutri-
šnje seje finančnega odbora je proračun
ministrstva trgovine.

Naša pogajanja v Washingtonu

Beograd, 22. januarja, p. Iz Washingtona
javljajo, da amer. delegacija že proučava
memorandum naše delegacije. Pričakuje se,
da bo prva skupna seja ameriških in naših
delegatov koncem t. je tedna. Naš memo-
randum pojasnjuje naš gospodarski in fi-
nančni položaj. Memorandum je dodanih
veliko število statističnih podatkov in gra-
fičnih tablic. Naš poslanik v Washingtonu
g. Tresić-Pavičić je priredil sinoči večerjo
na čast našemu finančnemu ministru dr.
Stojadinoviću in celotni delegaciji.

Povratek kraljice v Beograd

Beograd, 22. januarja, p. Nocoj ob 19.20
je dopotovala v Beograd Nj. Veličanstvo
kraljice Marija. Jutri se udeležijo velikega
dvornega plesa, za katerega se vrše v Beo-
gradu velike priprave.

Dnevni red za blejsko konferenco

Beograd, 22. januarja, p. Med ministri
Male antante je dosežen sporazum o pro-
gramu dela Male antante na Bledu dne 20.
februarja. Gotovo je, da bo tvorilo najvaž-
nejšo točko te konference vprašanje Ma-
džarske in splošnega političnega položaja.
Zadava balkanskega pakta predvidoma ne
pride na dnevni red. Če pa bi bila postav-
ljena, bi naš zunanji minister dr. Ninčić za-
vzel svoje staro znano stališče.

Italijanski parlament odobril locarnski pakt

Klerikalni poslanci za fašizem. — Komunisti proti paktu. —
Fašisti proti združitvi Avstrije z Nemčijo in za zvezo roman-
skih narodov proti Slovanom in Nemcem.

Rim, 22. januarja, e. Na današnji seji
zbornice sta se klerikalna poslanca Anile in
Di Fausto, ki sta nedavno izstopila iz kleri-
kalne stranke, izjavila v smislu pogojev, ki
jih je formuliral Mussolini na nedeljski seji
glede povratka Aventincev v zbornico. Na-
glašala sta, da sta bila vedno vneta patrio-
ta in da nista nikoli ovirala dela fašistov.
To izjavo je fašistovska zbornica vzela z
zadostjenjem na znanje. V enakem smislu se
je izjavil tudi zastopnik kmetske stranke
posl. Scotti.

Zbornica je nato nadaljevala razpravo o
locarnskem paktu. Komunist Maffi je pobijal
pakt ter povdarjal, da je to nekaj vojni pakt
in nikak mirovni pakt, ker ga preveča
imperialističen duh. Izjavil je, da izziva fa-
šistovska propaganda nove konflikte s Fran-
cijo in Nemčijo.

Fašistovski poslanec Barduzzi pa je v ime
nu vlade izjavil naslednje: Bivše zavezni-
ške države so podpisale locarnski pakt v
svrhu pomirjenja in vzpostavitve Evrope.
Goji pa bojazen, da ni Nemčija sodelovala
pri locarnskem paktu z ono odkritostjo
kakor druge velesile. To dokazujejo posled-
nji dogodki v Berlinu. Nemčija namerava

ustvariti iz Berlina središče vseh Nemcev,
tudi onih, ki so spadali pod bivšo habsbur-
ško monarhijo. In zatorej, da je nemško ljud-
stvo v južni Tirolski deležno krutega po-
stopanja od strani italijanskih oblast. Nem-
čija hoče tudi na jugu ustvariti nove posto-
janke za svoje imperijalistične smote.

Ne sme se pozabiti, da bi Nemčija, ki
šteje 62 milijonov prebivalcev, s priključit-
vijo Avstrije dosegla ono število prebival-
cev, ki ga je imela pred vojno. Ravno tako
bi tudi znatno zboljšala svoje meje in bi bila
v stanu gospodarsko tlačiti na bivšem av-
stro-ogrskem ozemlju novonastale države.

Obenem se ne sme pozabiti na veliko ne-
varnost nemškega vpliva na Rusijo, ki bi
utegnila nekake dne roditi politično zmedo
ter uničiti kar se je doseglo z varnostnim
paktom. Potrebna je torej zveza romanskih
narodov, da se onemogoči potlačitev Roma-
nov od združenih Nemcev in Slovanov, za-
kak zveza med Nemci in Slovani je neizog-
nibna.

S tem se je razprava o locarnskem paktu
zaključila. Zbornica je pakt odobrila. Pri-
hodnja seja se bo vršila v četrtek 28. t. m

Madžarska afera zopet v kritičnem stanju

Konstituiranje preiskovalnega odbora. — Nove francoske zahte-
ve, katerim madžarske oblasti nočejo ugoditi. — Pred novimi
senzacionalnimi razkritji.

Budimpešta, 22. januarja, s. Parlamentar-
ni preiskovalni odbor v falzifikatorski aferi
je imel danes svojo prvo sejo. Za predse-
dnika je bil izvoljen podpredsednik parlamen-
ta Tibor Csilly, za tajnika pa poslanec
unitaristične stranke Erődy-Harrach. Skle-
njeno je bilo, da se prične v ponedeljek dne
25. t. m. z meritornim delom v odboru. Seje
se bodo vršile v prostorih bivše magnatske
zbornice. Pravosodni minister je izjavil, da
je pripravljen posredovati med odborom in
sodišči ter skrbeti za brezhibno sodelovanje
med odborom in oblastvi.

»Pester Lloyd« izve iz zanesljivega vira,
da so francoski funkcionarji stali držav-
nemu pravdnistvu mnogo dodatkov k pre-
iskavi. Te zahteve se označujejo kot neiz-
vršljive. Madžarska policija zatrjuje, da fran-
coski podatki niso niti iz Haaga niti iz Am-
sterdam, temveč izvirajo le iz nemerodaj-
nih govoric. Protokol iz Haaga in Amster-
dama so že v rokah madžarskih oblast in
se njih vsebina precej ujema s poizvedbami
v Budimpešti. V aktiv francoske policije so
še nekatera imena, ki jih je inozemsko ča-
sopisje opetovano imenovalo. Madžarsko dr-
žavno pravdnistvo zastopa stališče, da so
poizvedbe sedaj zaključene.

»Esti Kurir« poroča, da vsebuje vprašalna
pola, ki so jo izročili francoski polic. urad-
niki zagovornikom princa Windischgrätza,
točke, na katere Windischgrätz najbrže ne
bo odgovoril. Francozi so izrazili tudi željo,
da bi se smeli udeležiti zaslišanja princa
Windischgrätza. Rabe in Göroja in jim mo-
gli tudi oni staviti vprašanja, kar je v na-
sprotju z madžarskim kazenskim pravnim
redom.

S poučene strani so prejeli časopisni poro-
čevalci izjave, da francoskim zahtevam ni
mogoče ugoditi in da ne gre da bi Francozi
madžarskim oblastem diktirali. Po informac-
cijah »Pester Lloyd« zahtevajo francoski
policijski organi zaslišanje oseb, ki po svoji
uradni poziciji ne morejo sodelovati pri de-
lu za poizvedbe. Počakati je treba, ali bo
zavzela stališče policijskih uradnikov tudi
francoska vlada.

Pariz, 22. januarja, s. Poseben poročeva-
lec »Petit Parisien« poroča svojemu listu
iz Budimpešte, da je francoski policijski ko-
misar Benoit izročil madžarskim oblastem
listine, ki težko obremenjujejo nadvojvodo
Albrehta. Treba je računati s senzacional-
nimi razkritji pri preiskavah v madžarskih
nacionalističnih organizacijah.

Radičeve pretnje profesor- jem

Beograd, 22. januarja, p. Prosvetni
minister St. Radič se je vrnil v Beograd
in se celo dopoldne mudil v svojem mi-
nistrstvu, v katerem je zastal zaradi
njegovih neprestanih izletov v Zagreb
velik del tekočih poslov.

Vaš dopisnik je imel nocoj priliko
razgovarjati se z g. Radičem, ki je bil v
družbi ministra g. Niklića. Vaš dopisnik
je naprosil g. ministra prosvete za po-
jasnilo ali so upokojeni tudi neki profes-
sorji medicinske fakultete v Zagrebu,
kakor so to javili nekateri listi. G. Radič
se je nato kratko in jedrnatno odrezal:
»Ne, samo oni, nego bit morajo še več-
je spremembe na univerzi. Tako ne gre
več, narod tega ne more več trpeti!«

Beograd, 22. januarja, p. Na uvodnem
mestu objavlja današnja »Politika« član-
ek vseučiliškega profesorja Stanojevi-
ća. »Atentat na prosveto«, ki ostro šiba
Radičeve »neučeno, nevidno in v ana-
lihi prosvete še nezabeleženo« postopa-
nje. Toda Radič naj verjame, da bo
njegova anarhija rodila zanj še težke
posledice. Pod kraljem Milanom so pro-
svetni ministri dosegli rekord v reakciji,
toda vseučiliškega profesorja se niso
upali upokojiti nobenega. Radič pa upo-
kojuje devetero profesorjev, ki so brez
izjeme pristaši in borci narodnega edin-
stva. Kjer se tako dela, je izključeno
vsako merilo. Na taki morali izgubljajo
država svoja tla.

Poleg Stanojevićevega članka »Politika«
tudi od svoje strani ostro napade St. Radi-
ča. Iznosa podrobnosti Radičeve denacio-
nalizacije in ugotavlja, da je v bistvu upo-
kojenih samo osem profesorjev, dočim je
deveti (dr. Vojislav Radovanović, ki ima
še 9 in pol leta službe) enostavno odpu-
ščen. A dasi ga je redovito postavil za vse-
učiliškega profesorja bivši radikalni pro-
svetni minister g. Vukičević, ga je Radič
vrgel iz službe samo zato, ker je dr. Rado-
vanović srbijanski učenik.

Poljsko vojaštvo v Gdansk

Gdansk, 22. januarja, z. Komisar Zveze
narodov je sporočil senatu, da je prispe-
lo v Gdansk prvo poljsko vojaštvo in sicer en
oficir in 22 mož, ki je v smislu sklepa Zve-
ze narodov določeno za stražo poljskega

Konec zagrebske stavke

Zagreb, 22. januarja, r. Današnji dan
na vsenčilišču je prešel mirno. Bil je
zadnji dan tridnevnega štrajka. Nekate-
ri profesorji so predavali, a poslušali so
maloštevilni radičevski dijaki. Penzijo-
nirani profesorji objavljajo izjavo, v ka-
teri napovedujejo, da bodo v posebnem
memorandu, sestavljenem na podlagi
službenih aktov in zaslovljenem na Dr-
žavni svet ter na ministrski svet, do-
kazali pravilnost svojega imenovanja
ter tudi to, da je bila vlada mistificira-
na, ko je pristala na Radičovo zahtevo
po penzioniranju. Cela afera se v osta-
lem razvija v mučne javne prepire za-
grebskih profesorjev. Nekateri radičev-
ski in republikanski profesorji skušajo
svoje penzionirane kolege oblatiti kot
neznanstvenike. Najkarakterističnejše
za razmere na zagrebski univerzi je,
da danes v »Hrvatu« neki profesor do-
kazuje, kako je prof. Prelog dobil kate-
dro na filozofski fakulteti samo s po-
močjo mistifikacije profesorjske zbor-
ne, kar da je s strani fakultete l. 1924.
tudi ugotovljeno. Javnost se seveda
sprasuje, kako je bilo potem mogoče,
da je ista fakulteta, isti profesorski zbor
izvolil letos prof. Preloga za svojega
dekana?

Mestne ulice so danes polne policije
ter je Radičeva hiša še vedno močno
zastražena. Zagreb izgleda kakor da bi
bil na prodvečer bogve kakih burnih
dogodkov. Edini povod za koncentracijo
oborožene sile v mestu pa je — slaba
vest gosp. ministra prosvete.

Ljapčev o bolgarski zunanji politiki

Bukarešta, 22. januarja, r. »Adevărul«
priobčuje razgovor z bolgarskim min-
istrom Ljapčevim, ki je izjavil,
da ima Bolgarija veliko zaupanje v
Zvezo narodov in da se je v zunanji po-
litiki odrekla svojem posebnemu stali-
šču. Kar se tiče balkanskega pakta, ima
zaupanje v uresničenje Wilsonovih na-
čel. Glede odnošajev z Jugoslavijo je
izjavil, da upa na tesnejše sodelovanje
med obema državama. Pristavil je, da
je to misel zastopal že pred 40. leti v
Svici.

Kratke brzojavke

Francija za odgoditev razorožitvene konference

London, 22. januarja. z. Francija je na prošila ostale države, naj se odgodi razorožitvena konferenca. Četudi je Anglija že imenovala svojo delegacijo pod vodstvom lorda Roberta Cecila in je bila pripravljena priti pogajanja, bo vseeno pritrčila odgoditvi, ako je pričakovati, da bo zaradi tega udeležba drugih držav na konferenci večja.

Francoski dolgovi Ameriki

Washington, 21. januarja. d. Pri izročitvi svojih poverljivih listin je sporočil novi francoski poslanik Béranger predsedniku Coolidgeu, da želi Francija kar najhitreje uroditi svoje dolge. Predsednik Coolidge je izrazil upanje v pravično in hitro ureditev francoskega vojnega dolga.

Konkordat med Nemčijo in Vatikanom

Monakovo, 22. januarja. z. Nemški poslanik pri Vatikanu baron Bergen je s spremstvu svetnika poslanika Steinmanna odpotoval v Berlin. Temu potovanju se pripisuje velika važnost, ker je v zvezi s pripravami za konkordat med Nemčijo in Vatikanom.

Aretacije poljskih komunistov

Varšava, 21. januarja. t. Aretacije komunistov se nadaljujejo. V Dombrovu in Ostrovu je odkrila policija tajne komunistine organizacije. Do sedaj je bilo v okraju Lomza aretiranih nad 200 komunistov.

Mednarodna konferenca za tujski promet

Praga, 21. januarja. p. Od 27. junija do 6. julija se vrši na Češkoslovaškem mednarodna konferenca za tujski promet. Konferenca se bo vršila deloma v Pragi, deloma v Brnu, deloma v Visoki Tatli.

Mednarodni pedagoški urad

Zeneva, 21. januarja. p. Po inicijativi zavra Jean Jacques Rousseau se pripravlja ustanovitev mednarodnega pedagoškega urada, v katerem naj bi sodelovale vse države, zastopane v Zvezi narodov.

Aretacije nemških konzularnih agentov v Rusiji

Berlin, 22. januarja. z. Hamburški listi poročajo, da so bili v Batumu meseca decembra l. 1925. aretirani trgovci Cornelsen, konzularni agent v Batumu, in trgovci Schmitz, konzularni agent v Potiju, kakor tudi nemška državljana Bek v Baku ter Vozeley v Batumu. Sovjetska policija je v stanovanjih teh oseb zaplenila poleg njihove privatne korespondence tudi uradno. Aretacije so najprej prepeljali v preiskovalno zaporo v Tiflisu, pozneje pa v Moskvo ter jih obtožili vohunstva. Nemška vlada je zaradi tega protestirala pri sovjetskih oblastih, kakor je sovjetska vlada izjavila, da je pripravljena izraziti svoje obžalovanje ter vrniti zaplenjene uradne spise.

Polom Moravsko-šleske banke

Brno, 22. januarja. k. V velikih sodni razpravi proti Moravsko-šleski banki, ki se je pričela dne 30. novembra pred takojšnjim delničnim kazenskim sodiščem, je bila danes popoldne izrečena razsodba. Radi prestopa povzročenega poloma banke so bili obsojeni: nadzornik Kacirek na 15 mesecev strogega zapor, poostrenejši s enim postnim dnevom na mesec, ravnatelj Rokos na 13 mesecev in isto poostrenejši, dirigent Zapotočny na 5 mesecev pogojno v roku 3 let, uradnik Kubiček na 2 meseca in enim postnim dnevom na mesec in dirigent Sovik na 7 mesecev s isto poostrenejši, pogojno v roku 3 let. Ostali obtoženci so bili oproščeni. Vsi obsojeni morajo poravnati sodne stroške in škodo privatnim udeležencem v iznosu 50 tisoč Kč. Zagovorniki so prijavili ničnostno pritožbo in vzklik, državni pravdnik isto glede oprostitih.

Pred rešitvijo spora med Švico in Rusijo?

Francosko in nemško posredovanje

Bern, 22. januarja. r. Zvezni svet se je ponovno bavil o odnosih med Švico in Rusijo z ozirom na vprašanje udeležbe Rusije na prihodnji razorožitveni konferenci. Svet ni sklenil nič definitivnega. Z ozirom na zahteve Rusije napram Švici zaradi umora Vorovskega pišejo švicarski listi, da ni sovjetska vlada nikdar dala zadoščenja za oro panje švicarskega poslanika v Leningradu in tisoč Švicarjev v Rusiji. Ako ima kdo kaj zahtevati, je to Švica. Pretveza Rusije za ocklonitev udeležbe na razorožitveni konferenci je prozorna.

Zeneva, 22. januarja. d. Hkrati s francoskim poslanikom v Bernu Henessyjem, ki se je po navodilih zunanjega ministra Brianda ponudil za posredovalca v sporu med sovjetsko in švicarsko vlado je storil enak korak na inicijativo dr. Stresemanna nemški poslanik v Bernu dr. Müller. Inicijativo s strani Nemčije je baje pripisati prošnji švicarskih trgovcev in industrijcev, ki trgujejo z Rusijo navzlic prekinjenju diplomatskih odnosov in gospodarskega bojkota, in sicer pod plaščem berlinskih tvrdit.

Dočim si je francosko posredovanje stavilo za cilj le sodelovanje ruskih delegatov pri predstojalnih konferencah v Zenevi, gre nemška intervencija za to, da se zopet obnove gospodarski odnosi med Švico in sovjetsko Rusijo. Baje so se že začela pogajanja med nemškim poslanikom v Bernu in sovjetskim poslanikom v Švici.

Poučeni krog izjavljajo, da je Švica pripravljena ponoviti svoje obžalovanje umora Vorovskega, sovjetska Rusija pa namerava umakniti objavljeno noto, ki je za Švico žaljiva. Na ta način bi odpadli pridržki Rusije glede Zeneve kot kraja, kjer naj bi se vršila razorožitvena konferenca.

Boljševiki proglašajo klerikalce za svoje zaveznike

Zanimiv članek boljševiškega glasila.

Na Dunaju, 21. januarja.

Tu na Dunaju izhaja revija «La Fédération Balkanique», ki jo izdajajo boljševiki in ki jo finansira ruska sovjetska vlada. Priobčuje članke v francoskem, nemškem, bolgarskem, albanskem in srbsko - hrvatskem jeziku. Kakor že njeno ime kaže, posveča največjo pozornost razmeram in dogodbam na Balkanu. Glavna ost tega komunističnega glasila pa je naperjena proti Jugoslaviji, saj razpravlja večina samo o vprašanjih, ki se tičejo kraljevine SHS, in to na način, ki svedoči, da je vse delo tega lista osredotočeno na to, da se razbije ta država in se na njenih razvalinah zgradi po boljševiškem vzorcu federativna sovjetska balkanska republika.

Doslej je posvečala «La Fédération Balkanique» svojo pažnjo predvsem makedonskemu problemu in srbsko-hrvatskemu sporu, v svoji zadnji številki pa se bavi tudi s slovenskimi razmerami in jih slika v luči, kakor da ni daleč čas, ko se tudi ljudske mase v Sloveniji zberu pod komunistično zastavo. Članek o političnem položaju v slovenskih pokrajinah je naslovljen «Slovenija in sporazum», nosi pa šifro P. R. Najznačilnejše na članku je, da ga preveča posebna simpatija za klerikalno stranko in njenega voditelja dr. Korošca.

Popolnoma v smislu teh velikih simpatij, ki jih goje komunisti že od nekdaj za slovenske klerikalce, imenuje dosledno «La Fédération Balkanique» Koroščevo stranko — «Slovensko narodno stranko», povdarjajoč izrecno, da se te stranke ne sme smatrati kot konfesionalne (verske), marveč predvsem kot nacionalno kmetsko stranko.

Da upraviči svoje simpatije napram klerikalcem, ugotavlja «La Fédération»: «Da je Koroščeva »narodna« stranka ra di težkega gospodarskega in političnega položaja, v katerem se nahaja Slovenija, po ljudskih masah prisiljena, da krene na levo in koncentrirajo okrog sebe vse prosvetljene elemente iz vrst inteligence. Seveda obstoja v stranki desno krilo, ki je sestavljajo magnati, zlasti višji duhovniki, ki bi radi stranko spravili na pota sporazuma. Toda vsi ti poskusi so pod vplivom ljudskih mas paralizirani. . . . Poleg vseh poskusov reakcijskih elementov je bila stranka ipak prisiljena, da zavzame levo stališče. Sam politični položaj pritiska nanjo in jo stalno sili, da z vsakim dnem zavzema radikalnejše pozicije. . . .»

Nato slavi boljševiško glasilo dr. Korošča kot glavnega borca proti »Radičevi kapitulacijski politiki« in pravi, da se dr. Korošec bojuje »za zvezo slovenskih in hrvatskih kmetov v borbi proti velikosrbski diktaturi, proti orijentaciji jugoslovenske zunanje politike napram imperijalističnim velesilam, proti Locarnu in za Sovjetsko Rusijo«, pripominjajoč, da temu »osvobodilnemu pokretu slovenskih kmetov ne bo nič škodovalo, ako nekaj karieristov in cerkvenih magnatov kapitulira«, češ, da se bo tako Koroščeva »narodna« stranka samo osvobodila velikega balasta in ustvarila pogoje za dejansko osvobodilno borbo.

Pogoji te borbe pa so, da Korošec izvede »koncentracijo revolucionarnih kmetijskih elementov, ker je samo tako mogoče izpolniti nadaljne naloge v borbi slovenskega naroda«.

In kakšne so te »nadaljne naloge«, ki jih ima izpolniti dr. Korošec, oziroma njegova stranka?

- 1.) «Dati je treba vsemu pokretu snir osvoboditve Slovencev izpod srbskega in italijanskega imperijalističnega jarma».
- 2.) «Enotna fronta z revolucionarnimi elementi vseh narodov na Balkanu».
- 3.) «Osvoboditev od vseh pacifističnih in parlamentarnih iluzij».
- 4.) «Zavzetje odločne protidinastične pozicije in borba za republiko».
- 5.) «Radikalna in odločna borba za kmetske interese».
- 6.) «Sodelovanje z revolucionarnimi kmetijskimi pokreti v ostalih državah» in
- 7.) «Borba za neodvisno delavsko in kmetsko republiko v svobodni federaciji vseh balkanskih narodov».

To so vsekar težke naloge, ki jih mora dr. Korošec izvesti, ako si hoče ohraniti izredne simpatije, ki jih je deležen s strani komunističnega glasila.

Nismo tako naivni, da bi vse, kar navaja «La Fédération», jemali za suho zlobo, eno pa je gotovo, da morajo biti stiki med komunističnim organom in velikim delom Koroščeve stranke izredno tesni in intimni, ker bi sicer «La Fédération Balkanique» ne mogla s tako apodiktičnostjo ugotavljati, da je Koroščeva politika osredotočena v borbi proti Locarnu in za Sovjetsko Rusijo!

Op. ured.: Mi beležimo članek boljševiškega glasila kot kronisti. Članek pridobiva na interesu, ker je skoraj istovrstno krenil «Slovenec» zopet enkrat na skrajno levo ter priobčil 13. t. m. uvodnik »Vzhodna nevarnost«, ki zveni kakor slavo pesen na politiko boljševiške Rusije, ki organizira azijske narode proti evropskemu zapadu.

Z vidno radostjo in notranjim zadoščenjem napoveduje «Slovenec» v tem članku, da se »z naglimi koraki bliža človeštvu, popadu dveh svetov«, konstatuje, da »z veseljem pogledom opazuje te dogodke boljševiška Rusija in jih z vso močjo podpira, a Evropa nima

dovolj letal in strupenih plinov, šo mani pa ljudi, da bi mogla zaježiti vzhodni naval« ter končno ugotavlja, da zavladati potem, ko bo dobojevana borba dveh svetov z zmago vzhoda, to je boljševiške Rusije, ki izvaja baje načelo, da so ljudje vsi bratje, bratje vsi narodi. — «mesto nasilja pravica, mesto sovraštva pravi mir in ljubezen med narodi», to se pravi: uveljavljajo se — katoliška načela!

Z drugimi besedami povedano: «Slovenec» proglašajo boljševike za boritelje za katoliška načela, tiste boljševike, ki jih je lani papež Pij XI. imenoval »izmeček človeštva in eksponent peklja«!

Ali se je potem čuditi, ako pojeta boljševiško glasilo «La Fédération Balkanique» in Koroščevo organ «Slovenec» drug drugemu slavo?

Kako brani SLS gospodarske interese Slovenije?

SLS po svojem poslancu dr. Kulovcu nadaljuje v Beogradu in drugod akcijo, da se ukinejo izvozne carine za okrogli les. Tozadevni naši čisto stvarni opomini so ostali brez odziva. In ko se je celo v klerikalnem taboru pojavilo nekaj odpora, je zmagal dr. Kulovec. Kaj je pravzaprav za SLS merodajno pri tej usodni odločitvi, ni jasno. Gospodarski razlogi gotovo ne, saj na 2000 žagah zasluži mnogo tisoč ljudi gotov denar, žage tukaj plačujejo državne in občinske davke, delavci plačajo direktne in indirektno davke, zlasti tudi občinske trošarine. Uničenje žag je uničenje svetloče domače lesne industrije. Obče je mišljenje, da lastniki žag SLS niso po godu, ker niso klerikalci.

Na italijanski strani je akcija SLS našla jako povoljen odmev in laški prekipci pritiskajo na cene, češ, saj bodo kmalu po zahtevi SLS ukiniene izvozne carine za okrogli les; prodajate nam torej deske po ceni, če ne bomo itak dobili okroglega lesa, kolikor ga potrebujemo, ki ga sežagamo v Italiji. V prizadetih krajih, zlasti v ribniškem, škofjeloškem, radovljiškem okraju in v Pohorju vlada med imetniki žag in njihovimi zaposlenci veliko razburjenje.

Gospodarske organizacije o projektu protidraginskega zakona

Zagreb, 22. januarja.

Danes se je tu na poziv zagrebske Zbornice za trgovino, obrt in industrijo vršilo veliko zborovanje predstavnikov privrednih organizacij in korporacij v državi. Slovenijo sta zastopala tajnika ljubljanske zbornice dr. Windischer in dr. Pless. O projektu protidraginskega zakona je poročal tajnik zagrebske zbornice dr. Cuvaj.

Po obširni debati je bila sprejeta resolucija, ki poudarja, da bo novi protidraginski zakon enako zgrešil svoj cilj kakor ga je dosedanj. Novi zakon bi izpostavil šikaniranju predvsem male ljudi, kakor so to pokazale izkušnje. Krivdo na tem, da se kupna sila dinarja ni dvignila v isti meri kakor njegova intervalna vrednost, nosi država, ki je obremenila gospodarske kroge z ogromnimi davki, na drugi strani pa ovirala razvoj gospodarstva z drugimi, zlasti železniško-tarifnimi in carinskopolitičnimi merami; pri tem pa tudi država sama ni v stanu, da izvede redukcijo proračuna v razmerju s povečano vrednostjo dinarja. Končno so tudi mesta in občine krive, da cene ne padajo, ker obremenjujejo gospodarske kroge z raznimi uvoznimi in izvoznimi davčninami ter visokimi dokladi.

Iz teh razlogov odklanjajo zastopniki zbornic in gospodarskih organizacij vladni načrt novega zakona za poblajanje draginje in zahtevajo, da se tudi sedanji protidraginski zakon razveljavi. Vlada naj zavzame stališče popolne svobode produkcije in dela, kar je že itak garantirano v ustavi, ker je svobodna konkurenca edini regulator cen.

Usmrtitev 16 sovjetskih oficirjev

163 pa obsojenih v do smrtno ječo.

Varšava, 22. januarja.

Listi poročajo iz Pskova, da se je moralo tamkaj 19. t. m. zagovarjati pred vojaškim sodiščem 179 oficirjev 19. sovjetske brigade zaradi upora proti poveljem zbornega poveljnika Pukrovskega.

Obtožnica je navajala, da so koncem septembra l. 1925. nastali v nekaterih okrajih Bele Rusije med kmetskim prebivalstvom izgrede, zaradi katerih je bil odposlan večji oddelek rdeče armade pod poveljstvom generala Pukrovskega v uporno ozemlje ob poljski meji. Oddelek čet pod poveljstvom polkovnika Karpinskega je bilo ukazano, naj zatre upor v okoliših Bobrujska z orožjem za vsako ceno. Oficirski zbor in moštvo te čete pa sta odpovedala pokorščino. Ne glede na povelja predstojnikov je oddelek zapustil Bobrujsk ter se vrnil na rusko-poljsko mejo, kjer je bila njegova prejšnja garnizija. Ta nediscipliniranost je povzročila znatne izgube pri ostalih četah, ki so nadaljevale boj z vstaji.

Zaradi tega dogodka je bil ves oficirski zbor uporne 19. brigade aretiran.

Vojaško sodišče je obsodilo 35 višjih oficirjev na smrt z ustrelitvijo, 144 obtožencev pa na težko do smrtno ječo. Vrhovni poveljnik v Pskovu je potrdil 16 smrtnih obsodb, ostale pa izpremenil v do smrtno ječo. Nato je bilo 16 oficirjev, med njimi poveljnik brigade polkovnik Karpinski ter šef štaba Vazov, ustreljenih na dvorišču vojnega sodišča.

Politične beležke

+ Dogodki v slovenskem UJU. Vedno bolj se vidi, da je bil triumf klerikalcev radi nesporazumen na seji širšega sosveta UJU preuranjen. Sedaj, ko je famozna dolgovozna trakulja «Deklaracija» objavljena, je padel zastor UJU, ki bi ne smelo biti niti za državno, niti za nacionalno šolo in niti za nezavisnost šole od cerkve in župnikov, bi pač težko moglo obstojati. Delokrog takega združenja bi bil zelo ozek in prosvetnega delavca ne bi mogel zadovoljiti. Stanovski interes učitelja je, da ni župnikov hlapec in da se mu v vzgojne zadeve ne more vtikati od župnika nahujskani krajni šolski odbor. Svobodoljubno stališče do šole je šele učitelja dvignilo iz smrtonosne odvisnosti in sedaj, ko je s trudom napredne stranke, in sicer SDS, velik del dosežen, naj se svobodoljubnost vrže med staro šaro? V «Učiteljskem Tovarišu» čitamo ime na vseh, o kojih se s klerikalne strani tako potožno poroča, da so obračunali z SDS. Med imeni ni takih, ki bi bili v SDS. To velja tudi za nadučitelja g. Lapajeta iz Cerkelj na Gorenjskem, ki že dalje časa ni član SDS.

+ Prosveta ni policija. Pod tem naslovom prinaša beograjske «Novosti» članek, v katerem pravijo, da piše St. Radič o žandarjskih nasiljih, kakor da bi bil v republikanski opoziciji. List pravi, da je nekaj simbolike v tem, ker se minister prosvete upira proti delu ministra policije, zakaj, ako bi bil ves narod prosvetljen, bi se režim nasilja ne mogel vzdržati niti trenutke. Ako bi storil Radič v tej smeri samo en korak naprej, bi ne bilo njegovo ministrovstvo popolnoma brezuspešno; ravno te dni je nastopil kot minister policije proti prosveti, ko je upokojil zagrebske profesorje.

+ Res, hudo je. «Slovenec» se še ni pomiril zaradi nedeljskega Pribičevićevega shoda v Ljubljani. A ni čudno to. Dr. Korošec prireja kot voditelj najmočnejše slovenske stranke shoda, na katere imajo dostop samo povabljeni z vabilom, SDS pa priredi shod, na katerega ima vsakdo dostop in ki postane veličastvena manifestacija za njeno politiko. Za shode klerikalne stranke mora delati reklamno ves cerkveni aparat, duhovniki, mežnarji, bratovščine, Marijine družbe itn., SDS vsega tega nima in vendar je bil njen shod večji, kakor vsi dosedanja shodi klerikalne stranke v Ljubljani. Na shodih klerikalne stranke je navadno tretjina duhovnikov, tretjina mežnarjev in tretjina od klerikalnih podjetij odvisnih ljudi, ki na sleherni mig iz ljubljanske škofije reagirajo s kimanjem, na shodu SDS so bili sami neodvisni zavodni možje, ki navdušeno manifestirajo za načela SDS. G. Pribičević ni ljubljanski poslanec, pa ga nosijo na rame njih po ljubljanskih ulicah, dr. Korošec je ljubljanski poslanec, a nima niti toliko poguma, da bi poročal na javnem shodu ljubljanskim volilecem, kaj je že storil za Ljubljano. Zato ni čudno, če je klerikalcem hudo zaradi nedeljskega shoda na Taboru. Mnenja smo, da jim bo postalo tudi še zelo slabo. V ostalem dajemo klerikalcem nesebičen nasvet: mesto da iščejo tolažbe v prisiljenih dovtipih, katerim se na prvi hip pozna, kako grenko je njihovim avtorjem pri srcu, naj zabrišejo vtis Pribičevićevih izjavianj s tem, da skliče ljubljanski poslanec dr. Korošec velik javen shod s programom: Moje delo in moji uspehi za Ljubljano in Slovence.

+ Nepotrebnost vmešavanja. Zagrebski «Jutarnji list» se rad vmešava v slovenske stvari, dasi se niti na hrvatske dovolj ne razume. Kadar kaj zine o Sloveniji, vedno pokaže svojo popolno nevednost. Na ta način si seveda prav gotovo ne bo pridobil v Sloveniji naročnikov, ki mu jih na Hrvatskem čimdalje bolj zmanjkuje. Včeraj je objavil v njem njegov glavni urednik Evgen Demetrovič članek, ki je poln hvale za Nemce v Sloveniji ter ogorčenja napram protinemskim šovinistom. Edino dobro je njegova označba, odkod izvirajo bedastoče «Jutarnjega lista».

Tako piše n. pr., da sede v vodstvu nemškega političnega društva za Slovenijo razhoriti in resni ljudje, ki so se po mednarodnem priznanju države SHS prilagodili novim razmeram in se sprijaznili z dejstvi. Koševski Nemci so svojo pozornost posvetili gospodarskim razmeram in se niso pojavljali v političnih bojih in zmešnjavah. Nemške oaze so ostale na Štajerskem v večjih mestih kakor v Mariboru, Celju, Ptuj, Rogatec, kjer predstavljajo Nemci značilen faktor v kulturnem in gospodarskem pogledu. Šovinistični struji med Nemci in Slovenci, pri poslednjih je organizirana v SDS, sta prepričili prizadevanje razboritih elementov na obeh straneh, ki so stremeli za mirnim sporazumom. Nadalje piše g. Demetrovič, da so se odnosaji zlasti poosttrili, ko so gotovi elementi pod zaščito oblasti, ki so jo imeli dr. Žerjav in tovariši pod pretvezo dela v korist Slovencev, oteli «Deutsches Haus» v Celju (kar so, kakor znano, vsa sodišča potrdila! Op. ur.) Razne škandalozne »nacionalizacije«, (mislil predvsem na schulvereinske šole l. p.) da so izzvale ogorčenje med Nemci. Da bi se pokazala moč gotovih elemen-

tov, pravi nadalje J. L., so n. pr. v Celju pošiljali na sprehod vsako nedeljo mlade Orjunaše v krojih (kar je torej slovenska provokacija!), a pod krinko sokolstva so se prireale v Rogatec in drugod sokolske vaje, katerim bi imeli slediti — pogromi! Take ekspedicije so vodili učitelji, državni nameštenci in osebe, ki si s svojo sposobnostjo in kvalifikacijo niso mogli priboriti pozicije, temveč so se poslužili «nacionalnega dela», da se povzpno kvisku. Mislimo, da vse navedeno ne potrebuje nobenega komentarja za slovensko javnost. Pripominjamo samo, da se «Jutarnji list» vara, ako misli, da bo s svojimi napadi na slovensko narodno politiko natrgal lavo riko za Radičovo stranko. Narodnih izdajalcev smo imeli v Sloveniji že sami dovolj in ni treba, da bi jih k nam importirala še Hrvatska.

+ Puceljeve številke. V «Kmetiskem listu» piše posl. Pucelj o državnem proračunu in pravi, da je najstrašnejša njegova skupna številka, ki znaša dvanajst milijard devetsto milijonov dinarjev za Radičovo stranko. Narodnih izdajalcev smo imeli v Sloveniji že sami dovolj in ni treba, da bi jih k nam importirala še Hrvatska. Pucelj sam priznava, da te vsote pri sedanjem slabem gospodarstvu ne zmoremo več. Tekom sedmih mesecev, odkar imamo vlado RR, so se namreč razmere tako poslabšale, da sam vladni poslanec označuje vladno gospodarstvo za tako slabo, da država ne more več pokriti proračuna, ki ga je vlada sama sestavila. Posl. Pucelj vidi edino rešitev v reduciranju uradništva in navaja številke, koliko se je že prišlo do reduciranja. Po Puceljevih podatkih je vladna večina prišla pri prvih ministrstvih nekaj nad 82 milijonov pri 12.900 milijonih! Posl. Pucelj piše ob koncu svojega članka: «Dalo bi se pa prihraniti še veliko, veliko več. Toda to je v moči naroda. Pri prihodnjih volitvah naj se narod tega zaveda!» Poslanec Pucelj pravi torej, da bi se dalo prihraniti še veliko več, ne pove pa, zakaj se ne da prihraniti. Ali morebiti zato, ker je Radič v vladi in Pucelj v finančnem odboru? Zato se popolnoma strinjamo s Puceljem, da je državno štedenje popolnoma v moči naroda, ki se mora tega pri prihodnjih volitvah tudi zavedati. Čim bolj temeljito bo obračunal z radičevskim državnim gospodarstvom, tem bolje bo zanj!

+ Zasluga Puceljeve politike. Poslanec Pucelj piše v «Kmetiskem listu», da finančni odbor pri proračunu kmetijskega ministrstva ni reduciriral nobenega uradnika, ker potrebujemo kmetijske strokovnjake. Zato ponosno kliče slovenski »šparovec«. «To je zasluga naše politike in poročevalce sem bil jaz.» Kolika je zasluga Puceljeve politike za naše kmetijstvo, pa je takoj nato razvidno iz njegove naslednje navedbe, da je vladna večina finančnega odbora prišla v proračunu kmetijskega ministrstva, ki znaša le 1,8 odst. celotnega proračuna, pri materijalnih izdatkih »samo« 3.600.000 Din. Kmetijske strokovnjake je torej vladna večina pustila, črtala pa jim je vseeno kljub malenkostnemu proračunu 3 in pol milijona dinarjev za kmetijske potrebe. Vladni poslanec Pucelj se pristavlja, da se je samo toliko črtalo le zato, ker je ta proračun iz itak preveč mačehovsko obrezan izšel iz ministrstva financ. Tako Pucelj sam najbolje opisuje, kako se upoštevali v »seljaški vladi« kmetijski interesi. Poslanec Pucelj pravi, da bi finančni odbor postavke kmetijskega proračuna povečal, ako bi imel finančni odbor moč. V finančnem odboru odločuje vladna večina in Pucelj je njen poročevalec. Ta vladna večina ima dovolj moči, da bi že prej lahko poskrbela za zadosten proračun kmetijskega ministrstva, predno bi bil sploh predložen finančnemu odboru. Saj ta večina predstavlja vendar »seljaško« vlado! Če pa nima ta večina nobene moči in nobenega vpliva na sestavo proračuna in samo to pravico, da sme črtati predložene postavke celo v itak preveč po mačehovsko obekanem proračunu kmetijskega ministrstva, potem ni na svojem mestu, niti ne predstavlja nobene seljaške vlade, in bi najbolje storila, da prepusti svoj posel drugim, ki čutijo v sebi več moči kakor pa sedanja vladna večina. Gospod Pucelj naj nikar ne pozabi, da je izjavil v «Kmetiskem listu», da je proračun kmetijskega ministrstva, ki je znašal lani še nad 2 odst., letos pa komaj 1,8 odst. celotnega drž. proračuna, zasluga radičevske politike in da je bil on poročevalec zanj v finančnem odboru.

+ «Slovenec» nekdanj in sedaj. Škofovo glasilo «Slovenec» je nedavno tega zapisal, da so »edino katoliška načela uspešno sredstvo, da mesto nasilstva zavladava pravica, mesto sovraštva mir in ljubezen med narodi«. — Na to «Slovenec» ugotovitev reagira beograjska «Samouprava» in prav umestno izjavlja: «Toda v času svetovne vojne «Slovenec» ni pisal o miru, ljubezni in o mednarodni pravičnosti. Takrat je propagiral samo sovraštvo, navduševal se je samo za vojno in to z vsemi sredstvi. Takrat je v imenu katoliških načel odobravaval vse krstive mednarodnega prava, vse grozote, okrutnosti in nasilstva nad narodi in poedinci. Po našem mišljenju to, kar je takrat pisal «Slovenec», niso bila katoliška načela, pa tudi sedanja njegova pisanja ne predstavljajo katoliških načel. Njegovo pričakovanje spasa od boljševiške Rusije se vsekakor ne more razumeti kot cvet katoliških načel. . . . Seve takrat je bila Avstrija in Habsburžani, za katere se je «Slovenec» navduševal, sedaj pa imamo svojo narodno državo in svojo narodno dinastijo, za te pa klerikalno glasilo nima srca in se raje navdušuje za boljševiško Rusijo, ker nima več — katoliške Avstrije!

Naši kraji in ljudje

Mariborski občinski svet

Nadaljevanje proračunske seje. Nastop Nemcev. Hochschülerverband. Sinagoga za stanovanja.

Včerajšnja proračunska seja je trajala do 11. ponoči in je bil končno izglasovan proračun tudi v specialni debati. Nemci so pri prvih poglavjih glasovali za proračun, pri šolstvu pa so se uprli. Dr. Mühleisen je zopet razlagal, da nosijo Nemci v Mariboru največ davčnih bremen (absolutna neresnica. Op. por.) in zahtevajo zato zase tudi nemške šole. Ker pa se občina zanje ni potegnila, bodo glasovali proti proračunu. Skliceval se je tudi na to, da se baje mariborski Nemci potegujejo za koroške Slovence. Odgovarjal mu je predsednik mestnega šolskega sveta g. dr. Strmsek, ki je razložil stanje mariborskega šolstva. Mestno občino stane vsak šolar letno 2-3 Din. Vse vzdrževalne stroške za šolstvo nosi občina, ki pa nima na pouk nobenega vpliva, ker je mestni šolski svet okrnjen. Glede ukinitve nemških razredov ne zadene niti šolski svet, še manj pa mestno občino, kaka krivda. Mestna občina v tem oziru tudi ne more ničesar storiti. (Pa tudi ni potrebno, ker ni zato zakonito predpisana števila nemških otrok. Op. por.). V svojem nadaljnjem poročilu je govoril naglasil potrebo novih šolskih plosvij, zlasti meščanske šole na desnem bregu Drave in je občino tudi v tem oziru napravila primerne korake.

V poglavju o znanosti in umetnosti je bilo tudi narodno gledališče predmet živahne debate. In socialisti so tudi pri tej priliki iskali ventilacije, kritizirali tozadevne podpore mestne občine in zahtevali, da se uvedejo nemške predstave. Nemec Glaser je celo zagrozil, da bodo Slovenci čez dve leti drugače govorili, kajti sporazum bo prišel in mora priti. Kaj je s tem g. Glaser mislil, ni povedal. Mogoče delajo Nemci zopet kake kravje kupčije.

Pri vprašanju podpor za razna kulturna društva so se Nemci zopet brez potrebe eksponirali in zahtevali podporo za znani »Verband der deutschen Hochschüler«, v katerem so vključeni sami zagrizeni buršaki, sinovi mariborskih bogatašev, ki vsi študirajo v inozemstvu proste poklice, da bodo lahko pozneje nadaljevali z nemško iredento po Sloveniji. Podpore ne potrebujejo, če želijo pa seve demonstrirati kot žrtve v mariborskem občinskem svetu. Ker so se Nemci sklicevali na svoje davke, je bil prvotno v finančnem odseku že stavljen predlog, da bi dobil »Hochschülerverband« 1000 Din podpore in ravno toliko tudi Društvo jug. akademikov v Mariboru. Proti temu pa se je javilo v javnosti tako viharo ogorčenje, da je slovenska večina danes — danoro za »Hochschülerverband« soglasno odklonila. Zavržena pa je bila radi tega tudi prošnja društva jug. akademikov v

Mariboru. Videti je, da so Nemci vedno bolj agresivni, odkar jim je pustil župan nemško govorjenje g. Pfirmerja.

Ostala poglavja so bila brez debate z večino glasov sprejeta. Ob 11. ponoči je župan odredil generalno glasovanje obenem s predlogom o davčninah, ki se bodo v tekočem letu pobirale. Veseličnik davek je znižan od 20 na 12 odst. Pri glasovanju je bilo oddanih 23 glasov, in sicer 20 za, dočim so Nemci in socialisti glasovali proti. Naknadno pa je bilo ugotovljeno, da se je vršila pri štetju glasov pomota, radi česar se je morala seja danes dopoldne ob 11. nadaljevati in je bilo pri ponovnem glasovanju oddanih za proračun 25 glasov, proti pa 4 glasovi Nemcev in 2 navzočih socialistov. Odsoten pa je bil pri seji tudi dr. Faninger, vodja mariborskih radičevcev.

Nato je stavil župan nujen predlog, da se bivši židovski tempelj v Židovski ulici, v katerem so bile dosedaj delavnice, preuredi v stanovanja. Občinski svet je predlog odobril in kreditiral v to svrhu 35.000 Din, s čimer bo občina pridobila zopet dvoje stanovanj.

Preganja naših državljanov v Rumuniji

Vsako leto odide veliko število naših državljanov na delo v Rumunijo. Delavci so zaposleni večinoma po veleposestvih ali po industrijskih, največ po petrolejskih podjetjih. Celokupno število se ceni na 20.000. Mnogi med njimi se vsaj enkrat na leto vrnejo na svoje domove, večina njih pa so se že skoraj udomačili v Rumuniji. Posebno velike so naše delavske kolonije v Bukarešti, v Ploesti in Galacu.

Do pred kratkim so živeli ti ljudje v Rumuniji popolnoma mirno in jih ni nihče nadlegoval in to tem bolj, ker so bili na glas kot prvotni sezonski delavci. Odkar pa so se politične razmere v Rumuniji poslabšale, so se rumunske oblasti nenadoma spomnile na te tujce. Prišli so jih nenadoma preganjati, in so neupravičeni ukrepi zadevi v prvi vrsti naše delavce. Brez vsakega vzroka, samo zato, ker so inozemci, so bili naši sezonski delavci odpušteni iz služb in primorani, da v 24. urah zapuste Rumunijo. Samci so ta udarec še nekako prenesli. Toda oni, ki so bili z vso svojo rodbino na delu, so prišli v silno težaven položaj, ker so se morali na svoje stroške izseliti iz oddaljenih krajev Rumunije. Nobeni protesti in pritombe niso pomagali, niti intervencija našega poslanstva v Bukarešti. V najslabšem položaju so bili oni naši državljani, ki so se že tudi nastanili in poročili v Rumuniji. Med njimi je tudi prilično število premožnejših ljudi, ki imajo tudi svoja posestva in podjetja. Naredba za izselitev iz Rumunije ni prinesla niti tlem, Morali so v odrejenem roku

odpotovati iz Rumunije in niso mogli likvidirati niti svoje imovine.

Čeprav je to nasilno izseljevanje naših iz Rumunije zavzelo velik obseg, so se naši nedolžni izgnanci in materialno oškodovani državljani po prihodu v našo državo obrnili na oblasti, da zaščitijo njihovo imovino v Rumuniji. V ministertvu za zunanja dela se je radi tega vršila te dni konferenca, katere so se udeležili tudi zastopniki ministrstev za notranje zadeve in za socialno politiko. Na konferenci je bilo sklenjeno, da pošlje naša vlada še tekom tega tedna rumunski vladi resno noto, v kateri bo zahtevala odškodnino za oškodovance, kakor tudi ukinitve nadaljnjega preganjanja naših državljanov v Rumuniji. V nasprotnem slučaju bi bile seveda naše oblasti primorane, da se poslužijo sličnih represivnih ukrepov proti rumunskim državljanom v naši državi.

Trije izleti s Karagjorgjem

Pred nekaj dnevi je »Jutro« poročalo o izletu, katerega namerava prirediti »Društvo za tujski promet« v Zagrebu s parnikom »Karagjorgje«, ki je last Jadranske Plovitve na Sušaku. Pri dosedanjih posvetovanjih se je pokazala potreba, da se priredi več kakor en sam izlet. Sklenilo se je aranžirati tri zabavne vožnje po Jadranskem in Sredozemskem morju. Cene za posamezne izlete še niso določene, toda društvo si prizadeva, da bodo kolikor mogoče nizke ter postarejše dostopne vsakomur, ki si utegne privoščiti tako zabavo in odmor.

Prvi program obsega 8dnevni izlet z nastopnimi postajami: Sušak » Krk » Brindisi » Jakin » Benetke » Sušak.

Druga tura bo trajala 20 dni in bo največja med tremi izleti. Razpored tega izleta je takole določen: Sušak » Dubrovnik » Krk » Smirna » Galipoli » Carigrad » Pirej » Kotor » Sušak.

Tretja tura bo obsegala 12dnevni izlet in vsebuje naslednji program: Sušak » Krk » Malta » Tunis » Alžir » Barcelona » Genova » Elba » Napoli » Messina » Dubrovnik » Sušak.

Izletniki, ljubitelji morja, pisanih vtisov in dobrega komforta, odprite mošnjake.

Nov rop v gornjegrajskih šumah?

»Slovenec« prinaša inšerat Uprave škofskih posestev, s kojim vabi na ponudbo za prodajo do 10.000 kubičnih metrov stoječega lesa na Plešivcu.

Rok je jako kratek, kar je skrajno sumljivo in potrjuje, da je kupec že določen in da je on preskrbel ali se zavezal preskrbeti sečno dovoljenje.

Znano je, da so gozdi škofskih posestev tako izsekani, da je vsako dovoljenje seče brez ugotovitve gospodarskega načrta na daljevanje strahovitega zločina, ki se vrši na škofskih šumah in s tem na življskih

Danes!
Sijajno!

Vel.častna premijera!
Ne zamudite!

Danes!
Zabavno!

GROFICA MARICA

V glavni vlogi: G. G. Tasso — HARRY LIEBOW — G. G. Marica — VIVIAN GIBSON, nova zvezda. — Filmsko opereto spremlja pomnoženi orkester. Rezervirajte si vstopnice! — Predprodaja od 10-12 in od 3 naprej. Predstave v delavnikih: 4, 1/2 6, 1/2 8, in 9. V nedeljo: 1/2 11, 3, 1/2 5, 6, 1/2 8, 9.

Prednaznanilo „NANTAS“ Prednaznanilo.

Kino „Ljubljanski dvor“ Telefon 730.

interesih celega naroda, zlasti pa prizadetih okrajev. V tem primeru gre očividno za nameravano sečo celo preko dosedanjega že itak popolnoma zlorabnega obsega sekanja. Govori se o veliki korupcijski aferi, v kateri so to pot zvezani interesi radičevcev in klerikalcev.

Vsa javnost je na usodi gozda od države ni meji tako zainteresirana, da ne more brezbrizno gledati, kako se uničuje nacionalno premoženje. Radi tega svarimo vsakega, zlasti pa one interese, ki se z nepoštenimi sredstvi lotevajo nečednega posla, da pravočasno pustijo stvar v miru. Kajti to jim moremo jamčiti, da je mera zločinov v gornjegrajskem gozdnem gospodarstvu polna do vrha.

Nantas

je največji francoski film v 2 delih, ki se bo predvajal

Novice iz Splita

Split, v januarju.

Splitška občina je te dni sklenila s tvrdkama A. E. G. Union ter Siemens-Schuckert pogodbo glede dobavljanja nove električne energije za splitsko mesto. V Dujmovcih, ki leži med Splitom in Solinom, bodo zidali novo električno postajo, ki bo transformirala visoki napon posebej za mesto in posebej za splitsko okolico. Električna postaja bo opremljena z najmodernejšimi sredstvi. Imela bo dva velika transformatorja, vsakega po 2700 kilovatov. Osem vodov bo vodilo električno strujo v mesto, njegove luke. Kaštele in Trogir, v tvornico cementa Mogalan ter v južni del splitskega mesta. Dolžina voda od Dugog Rata do Dujmovac bo znašala 18 km. Bakrena žica bo 35 mm debela ter bo prenašala 5000 kilovatov. Split si od te nove elektrike obeta velikanske ugodnosti.

Prebivalstvo v splitskem kotaru lepo in stalno narašča. Leta 1920 je imel splitski kotar 102.269 duš, danes jih ima 111.000. Število prebivalstva je naraslo za dobrih 8000 ljudi. To ni nič posebnega, zanimivo pa je, da v zadnjem času silno pada število zakonov. Leta 1920, dokler so ljudje iz Amerike pošiljali domov denar, je bilo v splitski občini sklenjenih 1539 zakonov, torej povprečno po 5 zakonov na dan. Pred dobrim letom pa je padlo število na 850, torej jedva na polovico. Ni čudno pripo-

minjati, da je temu kriva gospodarska kriza, toda upajmo, da se stanje čkasoma popboljša.

Iz Prekmurja

Občni zbor Sokola v Murski Soboti se je vršil ob lepi udeležbi članstva v soboto, 16. t. m. v sokolski čitalnici z običajnim redom. Reševale so se tudi važne zadeve, tako zlasti nakup stavbišča za društveni dom. Za starostjo je bil ponovno izvoljen brat F. Prelog.

Nezgodna. Bivši gerent soboške velike občine, odvetnik dr. Lajoš Šömen, je 19. t. m. tako nesrečno padel po zamrzlih stopnicah, da je dobil težke poškodbe na glavi. Njegovo stanje je sicer težko, vendar je upati, da okrevaja.

Osebnost. Na realni gimnaziji je bil imenovan nov profesor, gospod N. Bitenc. Službo je nastopil 18. t. m.

Smrtna kosa. V četrtek, 21. t. m. je preminula v Murski Soboti splošno znana in priljubljena gđ. Roza Eberle, učiteljica v pokoju v 74. letu svoje starosti. Pokojnica je bila visoko izobražena in je do konca zesebno poučevala zlasti jezike, nemščino, in francosčino. N. v. m. p.

Ošpice v Prekmurju. V zadnjem času so se v Murski Soboti, pa tudi po ostalem Prekmurju zelo razširile ošpice, vendar pa dosedaj še ni bilo nobenih težjih slučajev.

Od danes dalje

Ijubka, pikantna, zabavna

Ossi Oswalda

v njenem najnovejšem filmu »Ljubavni eksperiment«. Njeni partnerji so Willy Fritsch in Ernst Hofmann. — Krasno proizvajanje baliet. — Pikantne scene s temperamentno Ossi Oswaldo — Lepi naravni posnetki. — Zimski sport. — Zabavna vsebina. — Moderne toalete. — Razkošnost. — Smeh. — Zibava. — Vse to v enem samem filmu. Predstave popoldne ob 3, 1/2 5, 6, 1/2 8, in 9. uri, v nedeljo tudi ob 11. uri dopoldne.

KINO »IDEAL«

155

Izjava

Podpisani izjavljam, da ne priznam več Franca Zupanca za rodnega brata.

ZUPANC ALOIZIJ, Ljubljana.

Podpirajte podporno društvo slepih

sprejela v svoj dramski repertoar tragedijo v petih dejanjih Otona Zupanciča, »Veronika Deseniška«. Delo se uprizaro bržčas še v letošnji sezoni.

Thomas Mann v Parizu. V sredo zvečer je nastopil v Parizu nemški pisatelj Thomas Mann. Predaval je v nemščini o zblizanih velikih kulturnih narodov, posebno Francozov in Nemcev. Poslušalci so spremljali Mannovo izvajanja, katere je tolmačil v francoskem prevodu prof. Lichtenberg, z veliko pozornostjo. Mann je govoril v Carnegiejevem inštitutu. Ob prihodu v Pariz so priredili francoski pisatelj Mannu svečan sprejem.

Dirigent Blech zopet v Berlinu. Kapelnik in skladatelj Leon Blech, ki je pred kurzum dunajske Volksopere prevzel artistsko vodstvo te ustanove, se je vrnil v Berlin, kjer so mu poverili agende Državne opere. Blechova pogodba se glasi na tri leta. Njegovo imenovanje za opernega ravnatelja pozdravlja berlinski tisk enodušno in smatra, da je Schillingsova afeta s tem definitivno zaključena.

Poljski igralci v Pragi. Koncem letošnjega marca in začetkom aprila obiščejo Prago poljski igralci, ki si bodo ogledali praške kulturne ustanove. Obenem nastopijo na enem izmed praških odrov s tragedijo Ciprijana Norwda »Zwołona«.

Veselo!

Prvič v Ljubljani!

Veselo!

Velika humoristična akrobatska igra z dolarsko princzo

Velikanski uspehi!

Senzacionalno!

Velikanski uspehi!

Kralj nočnega Pariza

v kateri briljira najboljši akrobat sveta, predrzno-smeli

LUCIANO ALBERTINI

nan po imenu »Kralj zraka«, »Človek brez živcev« itd., ki je v tem filmu dosegel višek svoje umetnosti. V ostalih vlogah dobro znani igralci: H. A. B. S. HERMANN PICH, VIVIAN GIBSON in srčkana Evi Eva. Napetostnimiva vesela in pustolovna vsebina — Skok divječega brzovalca na drugi brzovalci — Smrti neva ni lov po pariških strehah — Šaltomortale z vsehkega stolpa — Avtomobil v polnem teku v globoko reko — Pariški emni nočni lokal »Besni pes« — Albertini reši epodo iz smrtne nevarnosti — Box match — Komična borba za prestol — Veselo »Klonanje« Albertinija itd. itd.

Predstave ob deavnih ob 4, pol 6, pol 8, 9, nedeljah ob 3, pol 5, 6, 8, 9.

Pri vseh predstavah svira prvovrstni »metniški orkester«. — Predprodaja vstopnic vsak dan od 1/11. do pol 1.

Elitni Kino Matica

vodilni kino v Ljubljani.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama

Sobota, 23. januarja: »Periferija« Delavska predstava po znižanih cenah. Izv. Nedelja, 24. januarja: Ob 15. »Eva«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izv. — Ob 20. »Druga mladost«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven. Ponedeljek, 25. »Obt gospe Warrenove«. C. Torek, 26. Zaprt.

Ljubljanska opera

Sobota, 23. »Zvedave ženske« Premijera. B. Nedelja, 24. ob 15. »Eva«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izv. Ponedeljek, 25. Zaprt. Torek, 26. »Srce iz leca«, »Poziv na ples«, »Capriccio espagnole«. F.

Mariborsko gledališče

Sobota, 23. »Zlahtni meščan«. D. Premijera. Nedelja, 24. »Zlahtni meščan«. Ponedeljek, 25. Zaprt. Torek, 26. »Evang. ljilnik«. A.

Šentjakobski gledališki oder

Nedelja, 24. »Gledališka kriza«. Gostovanje v Sokolskem domu na Viču.

Premijera v ljubljanski operi. Nocoj v soboto se uprizaro prvič na slovenskem odru slavnega italijanskega skladatelja Wolfa-Ferrarija komična opera »Zvedave ženske«. Sodelujejo: gg. Potuškov, Lovsetova Ribičeva, Poličeva, Rumpelj, Janko, Banovec, Zupan, Šubelj itd. Dirigira g. Neffat, režira g. Bučar.

Na nedeljske predstave v Narodnem gledališču opozarjamo izvenljubljansko publiko V nedeljo 24. t. m. bodo tri predstave in sicer dve v drami in ena v operi. Popoldne ob treh je v vsakem gledališču ena predstava. V operi se poje Foersterjeva opera »Eva«. V glavnih vlogah nastopijo gg. Thier ry-Kavčnikova, Knittel in Holodkov. V drami je ob treh Golarieva »Zapeljivka«. Zvečer ob osmih igrajo v drami češko veseloigro »Druga mladost«, ki je žela pri vseh dosedanjih vpriizoritvah mnogo smeha in zabave.

Delavska predstava v ljubljanski drami danes v soboto ob 20. Vprizori se Langerjeva drama »Periferija«, katere vsebina je veta iz življenja malih ljudi velikomestnega okolja. V glavnih vlogah nastopijo ga Na blocka, g. Rogoz, g. Cesar in g. Plut. Za predstavo so cene vseh prostorov izredno

izdatno znižane tako, da je dostop vsakomur omogočen.

Moliérov »Zlahtni meščan« na mariborskem odru. Nocoj ob 20. je v Mariboru premijera Moliérove komedije s petjem, godbo in plesom »Zlahtni meščan«. Našemu občinstvu Molière ni neznan; vprizorilo je že njegova dela »Skopuh«, »Namišljeni bolnik« in Georges Dandin. Nocoj bomo videli eno na slavnjejih del tega umetnostnega komediografa. Pisati o vsebini tega dela bi bilo odveč; Moliérove komedije je treba gledati na odru. Pri »Zlahtnem meščanu« na mariborskem odru sodelujejo poleg dramskega ansambla tudi nekateri solisti opere, ki bodo nastopali v igri kot pevci, dalje vse ženski in moški operni zbor in del vojaške godbe pod vodstvom dirigenta g. Schönherrja. Baletne točke je nastudiral g. Harastovič. Režira ravnatelj drame g. Bratina.

Šentjakobski gostujejo v nedeljo na Viču ter igrajo Ertlingerjevo veseloigro »Gledališka kriza« v Sokolskem domu. Režira g. Karus. Opozarjamo občinstvo na to predstavo marilivih šentjakobskih diletantov.

Gledališki repertoarji. Zagreb: Carjeva nevesta Manon. Lescaut, Kir Janja. Prodana nevesta, Faust, Orlov. Poslednj mož. — Praga: Nar. divadlo: Prodana nevesta, Padec Arkunov, Žilka, Petruška, Cezar in Kleopatra, Onegin; Nemško gledališče: Sveta raka; Malo gledališče: Nazaj

k Metuzalemu; Stavovsko gledališče: Figarova svatba; Mesino gledališče: Modra prica — Dunaj: Burgtheater. Majori Barbara, Življenja, ki sem ti ga dala. Romeo in Julija. Pahljača lady Windermere. Potopljeni zvon; Državna opera: Madame Butterfly. Lucija Lammermoorška, Carmen, Fidele Hernani, André Chenier, Aida; Volksopera. Tannhäuser. Mrtve oči. Tosca. Uboji Jonatan. Vlas brez zvona, Aida, Trubadur, Rensko zlato, Walküre. Mrtve oči. Madame Butterfly; Ljudsko gledališče: Pogumni pomoščak (z Bassermannom), Sve-ta Ivana, Stebri družbe (z Bassermannom); Josefstadtsko gledališče: Sakuntala, Riviera Družba; Carltheater: Donna Gloria. — Berlin: Državna opera: Tristan in Izolda, Carmen, Mignon, Othello, Cavalleria rusticana, Bajazzo, Tannhäuser; Opera na Königsplatzu: Večni mornar, Così fan tutte, Trubadur, Vesele žene windsorske, Evangelik Pulcinella, Sevilski brivec, Nižava, Carostelec; Državna drama. Romeo in Julija, Peer Gynt; Schillerjevo gledališče: Zurnalist, Mladost, Wallenstein, Marija Stuart; Mestna opera: Mojsiovski pevci norimberški, Električka, Carobna piščal, Don Pasquale, Korvedija; Družba; Ljudsko gledališče: Osvobojeni Don Quixote (Lunačarskij), Beneški trgovec Judit.

»Veronika Deseniška« v praškem Nar. divadlu. Uprava Nar. divadla v Pragi je

Domače vesti

* **Kralj in kraljica ne prideta v Zagreb.** Radi razburjenja, ki je nastalo vsled devetih profesorjev na zagrebnem vseučilišču med dijaškimi krogi, se kralj in kraljica ne bosta udeležila akademskega plesa v Zagrebu in ju bosta najbrže zastopala princ Pavle in princesinja Olga.

* **Nov švedski poslanik v Beogradu.** Včeraj popoldne je oddal na našem dvoru svoja poverljiva pisma novolmenovani švedski poslanik Jonas Magnus baron pl. Alstroom, ki je obenem poslanik tudi v Bukarešti in v Atenah.

* **Odlikovanje.** Kralj je odlikoval g. Alberta Levičnika, predsednika deželnega sodišča v p. v Ljubljani, z redom sv. Save III. razreda.

* **Zakon o kmetiškem kreditu.** Uradni list ljubljanske in mariborske oblasti objavlja v večerajšnji številki pravilnik za izvrševanje zakona o kmetiškem kreditu, na kar opozarjamo zainteresirane.

* **Imenovanja v državni službi.** Za zvanice, oziroma pisarniške pomočnike so imenovani: Ivan Vodišek za okrajno sodišče v Sevnici, Franjo Ralec za okrajno sodišče v Ptuj, Josko Hribar za okrajno sodišče v Celju, Ferdinand Ježek za okrajno sodišče v Dolnji Lendavi, Olga Golob za okrajno sodišče v Ptuj in Hilda Deržaj za okrajno sodišče v Brežicah.

* **Izpremembe v državni službi.** V državni gradbeni službi so napredovali: Rudolf Zajc, inšpektor in šef splošnega oddelka, ter Viktor Skabrne, inšpektor in šef strokovne ga oddelka gradbene direkcije v Ljubljani — obo v 4. skupino I. kategorije; dr. Iko Est, tajnik gradbene direkcije v Ljubljani, v 6. skupino I. kategorije; Maks Semen in Franc Medved, administrativna uradnika gradbene direkcije v Ljubljani, v 1. skupino II. kategorije. — Ivan Brozovič, adjunkt urada za po spleševanje obrti v Ljubljani, je pomaknjen v 7. skupino I. kategorije. Srečko Rus, pisar niški oficijal pri okrajnem sodišču v Kranju je traja no upokojen.

* **Prazna tajniška mesta v Državnem svetu.** V Državnem svetu so prazna tri mesta tajnikov pete skupine položajne plače. Kompetentni naj vložijo prošnje za tajniško mesto pete event. nižje skupine tekom meseca januarja, ker bo Državni svet izbral kandidata te najbrže že koncem meseca januarja t. l. Kompetentni naj vložijo svoje prošnje, opremljene zlasti z dokazili, da izpolnjujejo zakonske pogoje za uradnika one položajne skupine, katero zahtevajo, s pričevali o sodniškem ali odvetniškem ali praktičnem izpitu kompetentne stroke in s prepisom kvalifikacijske tabele naravnost predsedstvu Državnega sveta. Priporoča se, da se dokumenti prilože v legalizirani prepisu in ne v izvorniku. Tajniki imajo poleg rednih zakonitih prejemkov tudi sodniško doklado in začasno tudi nagrado za nadurno delo (2 uri dnevno). V našem interesu bi bilo, da se prijavijo več sposobnih slovenskih kandidata tovrstnikov.

* **Himen.** Poročil se je dne 17. t. m. v Rogatcu trgovec gospod M. Oplotnik z gđ. Metodo Petrič iz Vipave. Bilo srečno!

* **Smrtina kosa.** V mariborski javni bolnici je umrl v sredo popoldne g. Vinko Fritz, odvetniški uradnik. Pogreb se je vršil včeraj. — V torek 19. t. m. je umrla v Kranju ga Kristina Depoli, vdova po pokojnem brivskem mojstru g. Antonu Depoliju. Blago pokojna je bila obče priljubljena, kar je pričala tudi množestvena udeležba na njeni zadnji poti. Ob hiši žalosti in na pokopališču je zapel moški zbor Narodne čitalnice ginjaive žalostinke. Pogreba se je udeležilo polnoštevilo tudi domače gasilno društvo. — V Radovljici je preminul včeraj popoldne lekarnar in posestnik, g. Aleksej Roblek. Pokojnik se je posebno živahno udeleževal na gospodarskem polju in bil soustanovitelj in dolgoletni predsednik Mestne hranilnice v Radovljici. Več let je bil tudi župan radovljanske občine in je bil v priznanju njegovih zaslug izvolila za častnega meščana. Osebnost je bil zelo ljubezljiv in splošno spoštovan človek. Pogreb se bo vršil v nedeljo, ob 2.45 popoldne na mestno pokopališče. Blag jim spomin, žalujolcim naše iskreno sožalje!

* **Ljubljanske in okolišne dobrovoljece** poziva občinski odbor, da se v čim večjem številu udeležijo sobotnega pogreba svojega vojnega tovariša, jugoslovenskega dobrovoljca dr. Ljudevita Periča. Zbirališče pred hotelom Štrkelj.

* **Zavarovanje državnih podjetij.** Minister za šume in rudnike je odredil, da se vsa državna podjetja njegovega resorta morajo zavarovati proti požaru in nezgodam. Zavarovanje se bo izvršilo potom javne licitacije.

* **Podržavanje poštnih uradov na Hrvaškem.** Poštno ministrstvo je sklenilo poddržaviti 35 podeželskih poštnih uradov, večina v področju zagrebske in novosadske direkcije. Potrebni krediti so že vstavljeni v proračun.

* **Prvi koncert ljubljanske radiooddajne postaje.** V nedeljo, dne 24. t. m. od 11.—12. predpoldne bo naša nova ojačena radiofonska postaja na poštni direkciji oddala svoj prvi umetniški koncert in sicer II. godalni kvartet (a dur) prof. Saše Šantla. Izvajali ga bodo gospodje: Karlo Rupel (1. gosl.), dr. Ivan Karlin (2. gosl.), skladatelj (viola)

in Aleks. Dev. (celo). O tem važnem dogodku in o skladbi sami (slovenski novitci) poročamo jutri obširneje. Za danes samo opozarjamo na ta radio-koncert vse radiopremjemne postaje ter prosimo, da nam o prejemih po možnosti poročajo.

* **Jubilej vrliga somišljenika.** Pretekli teden je slavil g. Fran Paulin, po vsej Gorenjski znani in priljubljeni založnik pivo varne »Union« in fotograf, na Jesenicah, 30 letnico svoje poroke, 26 letnico, odkar stalno biva na Jesenicah, in 20 letnico, odkar je član Jeseniškega Sokola. Paulin je naše gore list in je kot tak navdušen ljubitelj prirode. Kot turist in fotograf je napravil celo vrsto prekrasnih slik v Triglavskem pogorju, Karavankah in Savinjskih Alpah in jih dal reproducirati. Te slike romajo že več kakor deset let v svet kot glasnice narave in pote naših gor in krajev. Paulin je kremenit narodnjak odločno naprednega mišljenja, navdušen Jugosloven, ki je tudi svojo dečo vzgojil v naprednem in jugoslovenskem duhu. V delu in idejah mu zvesto stoji ob strani njegova življenska družica. Obema ključno k jubileju: na mnoga leta!

* **Za novinarski penzijski fond** je daroval »Prometni zavod za promog« v Ljubljani znesek 500 Din. Iskrena hvala!

* **Smrt starega bojevnika.** V nekem hlevu v eni najživahnijih beograjskih ulic je v četrtek zmrznil, osemdesetletni postrešček Jovan Popović, invalid in stari bojevnik. Vsled siromaštva je navadno prenočeval v hlevu, kjer je imel bomo ležišče, na katerem je zmrznil. Žalostna usoda starega bojevnika.

* **Umrl Mehikaneec.** Pri Sv. Jedrti nad Laškom je umrl te dni Anton Zupančič, ki je v svojih mladih letih prostovoljno služil v koro cesarja Maksimilijana v Mehiki. Po ustrelitvi Maksimilijana se je Zupančič l. 1867. vrnil domov, kjer je bil rudar polnih 30 let. Umrl je v visoki starosti 89. let.

* **Velikodušna ponudba.** Splitski industrijec je ponudil trgovinskemu ministrstvu, brezplačni prevoz vsega jugoslovenskega blaga, ki se razstavi na letošnji razstavi v Philadelphiji.

* **Priglasitve inozemskih uslužbencev.** Rok za vlaganje seznamov vseh inozemcev, zaposlenih dne 1. januarja 1926. na ozemlju inspekcije dela v Ljubljani, je podaljšan do dne 31. januarja 1926. Zoper podjetnike, ki bi v tem roku neopravičeno ne predložili pravih seznamov, bo inspekcija dela uvedla kazensko postopanje.

* **Revizija obrtnih obratov.** Inspekcija dela v Ljubljani je prejela poročilo, da se sumljivi tipi prijavljajo v raznih obratih kot odposlanci inspekcije dela radi revizije. Opozarjajo se vsi podjetniki in vsi ostali, ki imajo službeni opravke z organi inspekcije dela, da je vsak organ inspekcije dela, ki mu je poverjena revizija obratov, oskrbljen s službeno legitimacijo, ki je opremljena s fotografijo. Če se organ inspekcije dela, ki bi želel pregledati obratne prostore tovarn, delavnic itd. pri vstopu v podjetje ne bi mogel legitimirati s službeno uradno legitimacijo, naj se mu vstop v podjetje prepove. Prof. osmisljenca pa je podati ovadbo.

* **Razpis železniške restavracije v Brodu.** Direkcija državnih železnic v Subotici razpisuje oterforno dražbo za oddajo v zakup železniške restavracije na postaji Brod. Dražba se bo vršila dne 8. marca ob 11. uri v poslopiju direkcije v Subotici. Natanejši podatki se dobijo pri navedeni direkciji soba št. 31. vsak delavnik od 8.—12. ure.

* **Nezastirano lahkomišno pokončavanje rib v naših vodah.** Dne 14. t. m. je spustila tovarna Woschnag v Soštanju neko kemično tekočino po novih napravah v Pako. Učinek je bil strahovit. Takoj v neposredni bližini iztoka so se pojavile na površju zastrupljene ribe, katere je dal poslovodja g. Mravljak v grabljami spraviti v neko kad, kjer so kmalu kljub sveži vodi poginile. Zastrupljenje se razteza po vsej Paki in kakor se nam po ročcah doli po Savinji in Strugi. Začetkom omotene ribe so držale usta iz vode, a so kmalu na to poginile. Rib je bilo na tisoče in tisoče, toliko, da so pri Paški vasi ob neki žagi in mlinu na grabljah zajele vodo in da so jih morali ljudje kar z lopati odstranjevati, da je voda normalno odtekla. Med ribami se je videlo po 3 do 4 kg težke postvri, do 5 kg težke krape in mre. V torek namerava baje tovarna Woschnag zopet spustiti enako tekočino v Pako. Škoda je neprecenljiva in znaša že sedaj na poginulih ribah gotovo nad 100.000 Din, ne glede na to, da je voda za najmanj 10 let uničena. Pristojna oblast se poziva, da stori vse korake, da se kaj takega ne bo več zgodilo, saj razpolaga trdka Woschnag s težkimi milijoni in lahko riskira par tisočakov da postavi čistilne naprave, ter s tem omogoči kljub obratovanju ribam življenje, lastnike ribolovnih pravic pa obvaruje škode. Ribarsko društvo v Celju je že storilo primerne korake, ter bo kategorično vztrajalo na tem, da trdka Woschnag vso nastalo škodo poravnava, ter da se tudi primerne kaznuje.

* **Obsodba v zagrebnem zvojniškem procesu.** Včeraj se je nadaljeval in končal z obsojbo pred tukajšnjim sodiščem velik proces zaradi zvojništva. Predvčerajšnjem so bile poklicane kot priče devolke 14 po številu, in sicer radi tega, ker je okrivljena gostinčarka Škrabec tačila resničnost v obtožnici navedenih dejstev. Včeraj pa bi imelo biti zaščitanih nadaljnjih 7 deklid in nekaj

gospodov kavalirjev, ki so se v imenovanem gostilni zabavali. Toda takoj na pričetku po poldanski razpravi je obtoženka izjavila, da popolnoma priznava svojo krivdno. Radi tega je sodišče odstopilo od zaslišanja večerj pozvanih prič. Radi osebnih olajševalnih okoliščin je bila Škrabčeva obsojena samo na mesec dni zapore in na poravnavo vseh sodnih stroškov. Gostinčarka se je z obsojbo zadovoljila, ker se je pričakovalo, da bo obsojena najmanj na 6 mesecev zapore. Kot olajševalna okolnost se je upoštevala njena primitivna naobrazba in njena nespoštnost za vodstvo gostinčarskega posla ter njena dosedanja neoporečnost.

* **Stanje bolnikov v naših bolnicah.** Kakor je razvidno iz poročila inspekcije ministrstva za narodno zdravje, se je dne 9. t. m. nahajalo v naših bolnicah 2863 bolnikov in sicer v splošni bolnici v Ljubljani 564, v bolnici za duševne bolezni v Ljubljani 262, v blaznici-hiralnici v Ljubljani 213, v bolnici za ženske bolezni v Ljubljani 91, v bolnici za duševne bolezni na Studencu 402, v splošni bolnici v Mariboru 285, v javni bolnici v Celju 224, v javni bolnici v Brežicah 94, v javni bolnici v Slovenjgradcu 82, v javni bolnici v Ptuj 52, v ptujski hiralnici 107, v hiralnici v Vojniku 170, v ženski javni bolnici v Novem mestu 66, v bolnici usmiljenih bratov v Kandiji 84 in v javni bolnici v Krškem 51.

* **Težka železniška nesreča.** Predvčerajšnjim se je pri postaji Novi Dajci pripetila težka železniška nesreča. Osební vlak iz Suhotice se je zaletel v tovorni vlak, ki je bil na potu proti Dalju. Vsled močnega sunka sta bila oba vlaka poškodovana, zlasti pa osební vlak, pri katerem je bila razbita loko motiva in več vagonov. Vlakovodja je težko ranjen, neki manipulant osebnega vlaka pa je izgubil nogo. Trgovski potnik Wieser z Dunaja, ki se je vozil v drugem razredu, je ostal na mestu mrtev. Lahko poškodovanih je bilo več potnikov. Promet se je po šestnajstih urah zopet nadaljeval. Kdo je nesrečo zakrivil, se še ni moglo ugotoviti.

* **Falzikatorji 1000 dinarskih bankovcev izročeni sodišču.** Zagrebska policija je izročila falzikatorje 1000 dinarskih bankovcev in njihove pomagače sodišču. Glavna krivca Peter Car in Peter Javor sta bila aretirana v Nemčiji ter bosta v kratkem izročena kompetentni naši oblasti.

* **Požar v št. IIIu pod Turjakom.** V sredo dne 20. t. m. je popolnoma zgorela po vsem slovenjgraškem okraju in izven njega znamenito posestnisko g. Jakuba Jašu najmodernejše opremljena žaga, hudo pa mu je bil prizadet po ognju tudi poleg stoječi umetni mlina. Prizadej ima ogromno škodo, ker je bil le minimalno zavarovan.

* **Vroča kri.** V nekem selu blizu Ljubuskega so se kmetje tako hudo stekli, da sta na mestu obležala dva mrtva in trije smrtno ranjeni.

* **Železniška nesreča pri Rajhenburgu.** Srečanje s kolesi pri Blanci s tira tovorni vlak št. 45, ki je vozil iz Ljubljane proti Zagrebu. Nesreča se je zgodila menda zaradi napakno postavljene kretnice. Večje škode ni bilo, pač pa je imel beograjski brzdovlak, ki prihaja ob pol 10. zvečer v Ljubljano, 113 minut zamude.

* **Zahvala.** Društvo upokojenega učiteljskega slovenskega sodebna v Ljubljani mi je kot deljini po umrli mudiželjvi včeraj g. Ljudevitu Borštniku nakazalo tisoč dinarjev v podporo. Skrbnemu društvenemu odboru iskram s tem prično zahvalo. — Ivanha Gestrin.

* **Zlatnik za 10 K v »Zlatorog terpenitovnem milu«** so našli: gđ. Miri Hrom, Verbe št. 3, g. Julij Majnik v Zreču, g. Kristina Avčar v Sv. Jelencu, g. Gelma Maribor, g. Marija Polko, Bjaševci, g. Marija Loboda, Vič.

* **Mesto venca na krsto g. Franca Cerarja,** tovarnika v Domalnu, je daroval g. Anton Müller starejši za podporno društvo slepih 200 Din, kakor se mu društvo najbržeje nakazuje. Vse dobro obdržane stenoje ter plošče iz kraljeve kama ima na prodaj Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, Beethovnova ulica 10. Ogleda se pri stavbenem vodstvu vsak dan od 11. do 12. ure.

* **Znato prošnje domače tovarnice kože.** Prehleva tvornica koja u Karlovcu znatno je povečala, te preradijo godišnje 100.000 kom. kože na gion i ostale vse vrste gornje kože. Več danas kapoluje preko 200 radnika a provijena je sa najmodernijim strojevima. Kako žele, proizvođač je mnogo bolji nego li inostrani fabrikanti. Na ovaj način solidine i dobre fabrikacije ima nađe, da se se inostrani proizvođači posvetimo potisnuti za našeg domaćeg tržišta.

* **Občni zbor sokolskega društva** se bo vršil jutri 24. t. m. ob 14.30 popoldne v Sokolskem domu.

Planinski ples

1. februarja 1926.
v Narodnem domu

iz Ljubljane

u— Odbornica na čast art. inspektorju Stojanoviču. Veliki župan dr. Baltič in gospa soproga sta priredila v četrtek na čast odhajajočemu artiljerijskemu inspektorju, g. Drag. Stojanoviču v županjski palači diner, ki so se ga udeležili: ljubljanski škof dr. A. B. Jeglič, počastna dama Nj. Vel. kraljice Marije, gospa Franja Tavčarjeva, minister n. r. dr. Gregor Žerjav s soprogo, minister n. r. dr. Niko Zupančič s soprogo, predsednik višjega deželnega sodišča dr. Janko Babnik s soprogo, novi komandant dravske divizije, general Danilo Kalafatović, češkoslovaški generalni konzul dr. Otokar Beneš, generalni konzul avstrijske republike dr. Feliks Strautz, francoski vicekonzul Paul Joseph Flache s soprogo, delegat ministrstva financ dr. Karol Savnik, predsednik gerentskega trosvetla ljubljanskega, dr. Dinko Puc in vladni svetnik Miroslav Seneković.

u— Čajanka Društva »Kazina«. Čajanka, ki jo je priredilo društvo »Kazina« prošil torek, je v vsakem oziru lepo uspela. S strani društvenikov se izražajo želja, da bi se takšne prireditve, ki nudijo priliko za prijetne razgovore in neprisiljeno za-

Nantas

Pride kam, kedaj — kako?

bavo, redno vršile. Prihodnja čajanka bo v četrtek, 28. t. m. in se vrši, kakor zadnjič, v mali kazinski dvoran. Začetek ob 17., zaključek ob 20. Pristop imajo člani »Kazina«, njih rodbine in po njih uvedeni gostje. Obлека vsakdanja.

u— Zlato pomko praznujeta jutri Franciska in Ivan Černe, strojevodja v p. v Ljubljani. 3 sinovi in 3 hčere, vsi v uglednih situacijah, in vnuki ter pravnukinja bodo spremljali čila jubilara k zlati poroki v Sv. Petra cerkev. Gospod ljubitelj je znana in priljubljena oseba v vseh krogih. Posebno starejši lovci se gotovo spominjajo Jurkatovega Janeza, ki je bil v mlajših letih strah divjačine po ljubljanskem barju ter ga posnemata 2 sinova. Kot zavednima Slovincema želimo zlatoporočencema še mnogo let najlepšega življenja!

u— Pogreb bivšega župana dr. Periča se vrši danes popoldne ob pol štiri iz hiše žalesti, Miklošičeva cesta št. 16, na pokopališču pri Sv. Kržu. Mestni gerentski svet je sklenil, da pokopljejo bivšega župana na občinske stroške. Pokojnika bodo med drugimi organizacijami spremljali na zadnji poti zlasti dobrovoljci, da izkažejo zadnjo čast svojemu vojnemu tovarišu. Zastopano bo tudi vojaštvo.

u— Ljubljanski pevci naj se udeležijo pogreba bivšega župana in jugoslovenskega dobrovoljca g. Ljudevita Periča, v soboto ob enčetrn na štiri popoldne na Miklošičevi cesti.

u— Pevke in pevci »Ljublj. Zvona«! V nedeljo dopoldne ob pol desetih skupna va-ja! Vsi in točno! Odbor!

u— VI. Slovanski večer priredi danes zvečer j. n. a. d. »Jadrana« v veliki dvorani in stranskih prostorih »Uniona«. Akademija in ples. — Vstop le proti vablu. Vstopnina 30 Din za osebo, rodbinske vstopnice za 3 in več oseb 75 Din. — Prireditveni odbor.

u— Cene mleku v Ljubljani. Tržno nadzorstvo razglasa: Za časa božičnih praznikov je mestno tržno nadzorstvo izjemoma dovolilo prodajalcem mleka, da so smeli podražiti mleko, ker bi ga sicer, kakor so zatrjevali, primanjkovalo in bi ga raje porabili doma. Od novega leta sem pa prihaja toliko mleka na ljubljanski trg, da preostaja ter ga prodajalci ponujajo že mnogo pod tržno ceno, nekateri celo po 1.75 do 2 Din za liter, samo da ga morejo prodati. Vzrok povišice mleka ne leži samo v izobilju cenega krmila, temveč tudi v izvozu. Slovenske mlekarne imajo v prometu letno 20 milijonov litrov mleka. Od teh se odda 12 milijonov litrov za aprovizacijo mest, 6 milijonov litrov mleka se predela v sir in 2 milijona v maslo. Pri tem pa še ni vračunljeno mleko, sir in maslo, ki ga kmetje sami pridelajo in prodajo. Mleko se izvažajo največ v Avstrijo, toda izvoz mleka kakor tudi v prvi vrsti sir in masla se manjša čimdalje bolj, ker blago ne odgovarja oni kvaliteti iz Švicarske, Holandske in Danske. V Avstrijo se je izvozilo leta 1924. 25.000 litrov dnevno, leta 1925. pa le še 8000 litrov. Vsled teh okoliščin in vsled pritožb občinstva samega je pozvalo mestno tržno nadzorstvo glavna mlekarstva društva in mlekarne, ki prihajajo za Ljubljano v poštev, da znižajo ceno mleku na postavko, ki je bila določena pred božičem. Omenjeni pa na znane cene mleku niso hoteli pristati že zdaj, temveč še le z mesecem novembrom, dasi je notrično, da plačujejo izvenokoliškim kmetom mleko še po starih cenah največkrat za liter 1.25 do 1.75 Din ter med njimi in tržnim nadzorstvom ni prišlo do sporazuma. Vsled tega je mestno tržno nadzorstvo odstopilo vso zadevo v svrhu končne odločitve veličnemu županu ljubljanske oblasti. Toliko v znanje in ravnanje ljubljanskemu prebivalstvu.

u— II. mladinski muzikalni predavanje se bo vršilo v nedeljo ob 11. dopoldne v dvorani Filharmonične družbe. Na predavanju se bodo izvajale izključno skladbe francoskih kompozitov ter peči samospevi v francoskem jeziku. S tem predavanjem je dana naši srednješkolski mladini redka prilika, da sliši francosko govorico na javnem koncertu. Zgodovino francoske glasbe bo podal g. Matija Bravničar, ostale točke sporeda pa izpolnijo pianist dr. Danilo Švara in več članov opernega orkestra. Za predavanje so sporedi na razpolago v Matični knjižarni po 2.50 Din komad. Na sporedu je tiskano tudi francosko besedilo petih pesmi.

u— Ljudska visoka šola v Ljubljani. Prvo predavanje bo v nedeljo 24. t. m., ob 10. dopoldne v univerzitetni zbornici. Predava g. dr. I. Pregelj »O moderni literaturi«. Vstop prost, prostovoljni prispevki se hvaležno sprejemajo.

u— Prepovedno redno predavanje se vrši danes ob 17.30 v čitalnici »Jadrana«. Predava akademik tov. Zajec Marjan o temi: Društvo narodov. Predavanje bo izredno zanimivo in zato je poset vseh članov strogo obvezen. — Odbor.

u— Sentjakovski gledališki oder gostuje v nedeljo, dne 24. t. m. v Sokolskem domu na Viču z veseligrjo »Gledališka kriza«. Igra ima polno izredno duhovitih dialogov, pri katerih pride smečazeljna publika popolnoma na svoj račun. Pri premieri in repizi navzoča publika se je izborna zabavala. Zato vsi v nedeljo v Sokolski dom na Viču.

u— Nerodna potegavščina. Posestnik Lovro Kozamernik iz Stranske vasi bi rad premenil pri svojem vodnjaku cevi. Zato se je sestal dne 15. t. m. z delavcem Jernejem Črtancem z Brda pri Viču, s katerim sta se dogovorila, da mu pripravi več železnih pocinkanih cevi ter mu je dal na roko 1600 Din. Cevi bi mu naj pripeljal Črtanec dne 21. t. m. v Šiško do cerkve. Kozamernik je v četrtek res prišel ob dogovorjenem času s svojim kontikom in

vozom do cerkve v Šiški, kjer pa je zastojal čakal na Črtanca in cevi. Odpeljal se je nato tudi na njegov dom, kjer pa so mu povedali, da je Črtanec že jutraj neznanom izgubil. Kozamernik, ki je prišel tako ob denar in cevi, je prijavil zadevo policiji.

u— Predavanje v društvu »Soča« v Ljubljani. Danes, v soboto predava v salonu pri »Levu« gospod Alojzij Potočnik o »Zgodovini Ljubljane«. Predavanje se bo vršilo v dveh ciklih. Danes nam bo podal prvi del o »Stari Ljubljani«: 1. Mostiščarji; 2. Emona; 3. uredbe in Grad; 4. mestna vrata in 5. mostovi. O novi Ljubljani sledi predavanje 30. t. m. Vabimo k temu prvem in lepemu predavanju o Ljubljani vse ljubljance in »Sočane«. Začetek točno ob pol 9. zvečer. Vstop prost. Vsi dobrodošli!

u— Sprememba posesti. Mišo št. 11 na Bleiweisovi cesti, last gospe Ernestine Krišperjeve, sta od njenih dedičev kupila bivši ravnatelj Kreditne banke Ladislav Pečanka in njegova soproga. Dediči pokojnice so pri tej priliki v spomin najtne matere darovali mestni občini znesek 3000 dinarjev kot prispevek za bodoči Miklošičev spomenik.

u— Policijske prijave. Od četrta na petek so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 1. tatvina, 1. golofija, 1. pretep, 2. prestopka kaljenja nočnega miru, 1. prestopka loviljenja pičev-pevcev, 16. prestopkov cestnega policijskega reda, 1. prestopke prekoračenja policijske ure in 1. prestopke obrtnega reda. Aretacije so bile izvršene 3 in sicer: 1 radi pijanosti, 1 radi tatvine in 1 radi golofije.

u— Ubegele dečko. Od svojih starišev, stanujočih na Glincih, je pobegnil dne 18. t. m. 15 letni Rudolf Škrabi, ki se je ušil na Viču ključavničarske obrti. Ubežni dečko je za svojo starost primerno razvil, okroglega rdečega obraza in kostanlevih las. Obločen je v kratko sivo suknjo in črne črtane hlače. V katero smer je odšel, ni znano.

u— Tatvina premoga. Mesto pri premo-garjih sta si nabavljala premog na progi pri kolodvoru Hedvika in Adalbert Šusteršič. Nesreča pa je hotela, da so ju opazili železniški varnostni organi ki so jima nabrani premog zaplenili ter ju predali policiji.

DANES V »UNIONU«

VI. SLOVANSKI VEČER

AKADEMIJA IN PLES.

— Najnovejša bluze, otroške in damske obleke, pri-poroča Kristof-Butar, Start trg št. 9.

— Gledališčni Narodne čitalnice v Šiški: nedelja dne 24. t. m. »Golgota«. Predprodaja vstopne v čitalnici.

— Družinski večer ženskoga šolskega društva odseka kot obilježje pri Baku danes zvečer v soboto 23. tega meseca. Vsi žanci dobrodošli!

— Ples Sokola L. se bo vršil v soboto, dne 6. februarja v Kazinski dvorani. Dostojne maske dobro-dolje. Vstopnina za očlane 15 Din, za žance 10 Din, toda samo v predprodaji. — Predprodaja vstopnic v trgovini Albin Turk, Predstevna ulica in pa v društveni pisarni na Taboru vsak popoldan od 4. do 7.

— Voljam žrtvami! Društvene vojnih invalidov, podružnica v Ljubljani, ponovno opozarja vas invalide, vdove in sirote, da ne zamudite prijavi v svrhu pravega po zverem izv. takom. Rok prijave pade 17. februarja. Vaska vojna trte, ki se javi pri sodišču, naj si prekrži tudi potrebne dokumente, brez katerih sodišča prijavi ne sprejema. Hitite, da ne zamudite roka, drugače Vam bo odvzeta pokojnina. Odbor.

Iz Maribora

a— Vrvenje na drsalšču je zopet oži-velo. V parku pri županjski palači je drsalšču tudi po noči do 11. ure odprto. Frekvenca pod veliko električnim obločnico, ki nad ribnikom krasno razsvetljuje zmrsko idilo v parku, je vedno živahna. Že dva dni pa popravljajo tudi ledišče pri Treh rib-nikih, katero je zadnji sneg čisto skvaril. Danes bo že tudi to otvoreno, v nedeljo pa bo že zopet v dobrem stanju, tako da bo mladina imela zopet svojo lepo zabavo. Na sankalšču poleg tega ribnika je pa vedno živo. Žal, da športna društva ne skrbje za kult sankanja in tudi sicer se zato nihče ne briga. Želja po sankanju pa je vseno tako velika med mladino, da jo mora policija celo iz ulic preganjati. Vsak hrabček je dobrodošel tem mladim šport-nikom.

a— Slab sejem. Na večerajšnji svinjski sejem so pripeljali radi velikega mraza samo 35 svinj. Cene so ostale iste, prodali so 32 komadov.

a— Mestna pinarna. Kakor smo zve-de-li, se ukine v letošnjem letu pinarnica tu-kajšnje delavnice drž. železnice in se pri-ključi na omrežje mestne pinarne. Ta nar-črt železniške uprave je vsega uvaževanja vreden, ker je v prid delavnice same in pridobi obenem s tem mestna pinarna no-vega veleodjemalca in tako izpopolni na-stalo vrzel vsled odpade javne razsvet-ljave.

a— Še nesreče na železnici. Mariborska bolnica je dobila nov prirastek iz nesreč med mariborskimi železničarji. 54 letni tesar Jože Pušnik, nastavljen v železniških delav-nicah v Mariboru, je na Breznu popravil žerjav za dviganje težkih tovorov. Pri tem mu je izpodrsnila lestva. Pušnik je padel na tir in si pretresel možgane ter zlomil desno roko. — Pomožni delavec, 47 letni Fran Rap-nik, pa je šel včeraj po delu iz kurilnice pre-ko tira, pri čemer ga je zagrabil personalni vlak ter mu zlomil desno nogo.

a— Komunistični obh. svetnik odložil svoj mandat. Edini komunistični občinski svetnik mizar g. Razboršek izvoljen za takozvani Neodvisni delavski listi, je pred nekaj dnevi odložil svoj mandat.

a— Notica o Trgovskem plesu nam je včeraj pomo-toma zala med ljubljanske vesti. Obilnostno opozar-jamo, da si

Naši onstran granic

p—*Podesta*. Iz Rima poročajo: V novtranju ministrstvu se sestavljajo imeniki onih, ki bodo imenovani za *epedestate* takoj, ko bo dotični zakon sprejet v senatu. Vlada želi, da se to zgodi kakor hitro mogoče in da bo kratek odmor med potje-njem zakona in imenovanjem *epedestate*. Prevladali so kriteriji, da se izločijo imenovanja v občinah rojenih, da se tako pre-pred stvoritev lokalnih kamarij. — Za slovenske in hrvatske občine pomeni krite-rij to, da bodo dobile italijanske *epedesta* te. Kdo ve, odkod bo doma od vlade ime-novani *epedesta*. Kako bo mogel tak člo-vek razumeti občinske posle, ki so čisto zelo zapleteni? Ako se obistini to, kar se sedaj čuje iz Rima, bo *epedesta* za Julij-ako Krajino novo gorje.

p—*Sadna drevesca*. Poljedelska ambu-lanca naznanja, da bo koncem februarja za pet razdeljevala sadna drevesca in sicer za breskve, marelice, jabolka in hruške. Lani razdeljenih 10.000 nasadov je dalo dobre uspehe. Naši kmetovalci naj se okoristijo s vsako pomočjo.

p—*V Borštu deluje že dolgo časa vzajemno društvo za zavarovanje goveje živine*. Pri tem društvu imajo zavarovano svojo živino tudi posestniki iz Rimanj in Bo-ljuna. Društvo ima dober temelj in mar-sliko je že dobil pri društvu pomoč v sili in potrebi. V nedeljo 24. t. m. bo imelo društvo svojo občno zbor. Slovenski kmetje mo-rajo biti vsestransko dobro organizirani.

p—*Društvo »Svoboda« v Renčah* obstoji že dolgo časa in ima častno zgodovino za seboj. Na prosvetnem polju je storilo že toliko, kakor malokatero drugo društvo na deželi. Tudi v sedanjih težkih časih vrši svojo nalogo v polni meri. Renčani so lah-ko ponosni na svoje društvo. Odklenejo naj se ga je toliko bolj, ker je dobro prosvet-no delo zlasti v povojni dobi posebno po-trebno, ko je mladina izpostavljena raznim vabilom, ki jo hočejo odvesti od narodne in napredne poti.

p—*Nazadovanje pristaniškega prometa v Trstu*. Iz poročila trgovsko-obrtno zbor-nice je razvidno nazadovanje pristaniškega prometa v Trstu. Leta 1913. je bilo prome-ta po ladjah in železnicah 61.472.000 metr. stotov. Leta 1923. se je povprečje promet do 40.714.000 kvintalov in leta 1924. do 38.414.313

Iz Celja

e—*Za člane gremija trgovcev*. Gremij trgovcev v Celju opozarja svoje člane, da morajo lastniki delikatesnih trgovin, okrep-čevalnic in podobnih obratov, v katerih se točijo tudi alkoholne pijače, svoje lokale prijaviti sreskemu poglavarstvu. Po čl. 105 pravilnika o gospodarni l.d. izgubi pravico točiti pijače v lokalih, kdor v teku 6 me-secev ne razglasi pravilnika (3. 7. 1925) ni spravi lokalov v sklad s predpisi čl. 82 do 85. Ker ta rok poteče 31. januarja, se opozarjajo člani, ki točijo alkoholne pijače, pa lokalov še niso prijavili, da to takoj storijo in pošljejo sreskemu poglavarstvu pri-javo nekako take vsebine: »Podpisani izvršujem v svojem trgovskem lokalih v na podlagi koncesije z dne točenje alkoholnih pijač. Ker sem svoje lokale ure-dil kakor to predpisuje čl. 105 pravilnika o gostilnah, kavarinah in ostalih obratov z alkoholnimi pijačami, prostim, da se vzame ta prijava na znanje in da se mi izda po-trditvo v smislu čl. 84, točka 2, navedenega pravilnika.« — Prijava se kolektuje s takšno Din 25.—

e—*Ljudsko vsučilišče*. V ponedeljek 23. t. m. ob osmih zvečer bo predaval ravnatelj Glasbene Matice g. K. Sancin o glasbeni umetnosti kot narodni lasti. Vstop je dovoljen tudi nečlanom.

e—*Sadjarstvo in vrtnarstvo društvo v Celju*. V nedeljo, dne 24. t. m. se bo vršilo ob 10. dop. v gostinskih prostorih v Narodnem domu občni zbor podružnice Sadjar-skega in vrtnarskega društva. Prijatelji sadjarstva in vrtnarstva, udeležite se ga v obilnem številu in pristopite k temu važne-mu gospodarskemu društvu!

e—*Celjska kočja po zimi*. Celjsko kočjo obdaja sedaj lepa zimska pokrajina. Pot iz mesta do kočje je lepo shojena. Smučarji najdejo okoli kočje izvrsten teren za svoj sport. Tudi sankalističe je lepo. Koča sama je oskrbljena s toplimi in mrlinimi jedili ter pijačo vsake vrste. Obiskovalcem kočje je na razpolago osem postelj v dveh sobah, ki se dajo lepo kuriti. Prijatelji zimske na-tave in zraka, ven na plan!

e—*Bolniki v Pasteurjevem zavodu*. Zad-nje dni je bilo razen onih sedem oseb, ki jih je stekel pes popadel v Ptuj in v oko-lici, oddano v Pasteurjev zavod še 12 oseb. Iz ptujskega sreza jih je osem, iz krškega pet, iz Murske Sobotice štiri in iz Šmarja pri Jelšah dve. Ti bolniki jasno dokazujejo, kako potreben je bil v Celju ta zavod, ki posluje za mariborsko in ljubljansko oblast ter zdravi in oskrbuje bolnike brezplačno.

e—*Nastavljanje strupa lisicam*. Na Vi-potju, v Dobravi, Lokrovcu, na Ostrožnem in v Medlogu bodo od nedelje dne 24. t. m. naprej polagali strup za lisice. Zupanstvo Celje-okolica opozarja vsakogar na to. Zlasti se naj varuje domača živina, da ne pride do strupa.

e—*Deset železnikarjev radi nerednosti zaprtih*. Po Celju se je že dalje časa go-vorilo, da nekateri železnikarji, ki so za-po-sleni v skladiščih na kolodvoru, ne opravljajo svojih poslov vestno in redno. Takša govorica je dala nekaterim imenom prizadetim povod, da so tožili neko žensko radi razražljanja časti. Ona je bila res tudi kaznovana z globo 800 dinarjev, a mirovala le še ni. Nasprotno, gnala je zadevo na-prej in sedaj se je pokazalo, da je bila pravica le na njeni strani. V četrtek so se namreč pojavili železniški detektivci z Zida-nega mosta v Celju in so po kratkih be-sedah dali zapreti deset železniških usluž-bencev, deloma v skladišču zaposlenih, de-loma pa njihovih prijateljev in zaupnikov. Zadeva je še precej nejasna, radi česar si podrobno in imena prizadetih prihranimo do razjasnitve.

Darujte za Sokolski Tabor

To znaša 95 odst. predvojne prometa. Zaključek leta 1925. kaže upadek na 90 odst. stotkov. Prometa je bilo 54.659.782. Celo lansko leto se je javljala v pomorskih kro-gih velika skrb za pristaniško gibanje. Hamburg vedno bolj pritiska na Srednjo Evropo in odmielje Trstu prevozno blago. Še ni dolgo, ko so italijanski listi beležili s trpkostjo ugotovitev, da nudi Hamburg sedaj že take ugodnosti, da je konkurenca nemogoča. Poseben boj se bje za českoslo-vaški promet. V Trstu ga hočejo imeti, v Hamburgu pa tudi. Tržaško trgovsko in po-morsko zastopstvo se trudi z vso močjo, da bi pristanišče obdržalo, kar je doseglo po vojni in da bi še dalje večalo promet z za-ledjem. Toda v Rimu še vedno ni in menda nikdar ne bo pravega razumevanja tržaskih težav. Lani v februarju se je bil oglasil v »Popolo di Trieste« poslanec Suvich proti favoriziranju Benetk v škodo Trsta. Pisal je, da je vlada podpirala in vedno podpira gradbo novega beneškega pristanišča, ni pa še odštela vsot, nujno potrebnih za vzdr-ževanje obale in pomolov v Trstu, ki se rušijo. Senator Luigi, ki je zgradil prista-nišče v Casablanci, je rekel Suvichu par mesecev poprej, da v svoji dolgi inženjer-ski izkušnosti še ni videl nikdar nobene-ga pristanišča v tako klavernih razmerah, v kakršnih se nahaja danes tržaško prista-nišče... Vprašamo, ali se je od februarja lani res kaj izdatno izpremenilo na bolje? Nazadovanje tržaskega pristanišča zadeva celo zaledno pokrajino.

p—*Lepo vreme*. Po snegu, burji in mra-zu so Primorci z veseljem pozdravili lepo vreme. V Trstu je bilo dne 13. t. m. 8 sto-pinj pod ničlo, dne 19. t. m. pa so imeli 14 stopinj nad ničlo. To je ekok iz hude zime v čisto spomlad. Vremenski preroki, ki jih je polno povsodi, mislijo, da bo lepo vreme držalo najbrže do februarja. Mesec februar pa je na slabem glasu glede vreme-na. Tako-le v prvi polovici je rado mrzlo in vetrovno, potem pa se izpremeni vreme in kmalu nastopi spomlad. Marec je čisto krasen. Po gorski strani, tako v tolmnskih kakor v idrijskih hribih se je smeg dober vasedel in bo imelo solnce še mnogo posla z njim... ako se seveda zopet nenadno ne poslabša vreme po vsaj pokrajini.

Iz Trbovelj

t—*Konsumiranje mesa v Trbovljah*. V preteklem mesecu so poklali mesarji 37 glav živine prve, 56 glav druge in 22 glav tretje vrste, skupno torej 115 glav živine. Meso I. vrste so prodajali kg po 18 Din, II. vrste po 14 Din in III. vrste po 10 Din.

t—*Uredni dan sodnije iz Laškega je danes v Trbovljah*. Med drugim so prav za-glavitelji, tako n. pr. zaslišanje pri lo-gični laži-doktorji filozofije Bolci Zvana, ki se je tudi pri nas proslavil. Na račun »svoje« enciklopedije je prejel večjo vsoto denarja, ker je znal prav elegantno nasto-piti. Vozil se je po Trbovljah z luksuznim avtomobilom nekoga znanca. Nekoč so se z avtom zaleteli v kandelabro na glavnem trgu in ga srečno podrl. Avtomobil pa znan poškodovani. G. doktor je naročil, naj avtomobil popravijo, račun pa pošljejo na njegov naslov v Ljubljano. To se je tudi zgodilo, vendar pa so interesi seveda zastojali čakali na znatne svote. Končno jih je obvestila ljubljanska policija, da so na sedli.

t—*Socijalni čin Bratovske skladišne*. Krajevni upravni odbor je obvestil Antoni-jo Cobinovo, vdovo po smrtno ponesreče-nem rudarju Cebinu, da bo prejela za se in za svoje tri otroke mesečno rento v znesku 1000 Din.

t—*Zlorabe pri razdeljevanju glasovnic*. Dnevno nam poročajo o zlorabah, ki jih vrše socialdemokrati in klerikanci pri agi-taciji za Delavsko zbornico. Vendar pa le-ti daleč zaostajajo za metodami socialde-mokratov, ki se hvalijo, da delajo »Pasiče-ve volitve«. Tako so n. pr. postavili v Hrastniku pri razdeljevanju glasovnic več kordonov svojih zaupnikov, tako da je bi-lo nemogoče priti do skozni nje, ne da bi oddali delavci svoje glasovnice. Bernotov-ci, ki so se prav tako spravili na prežo, so jo slabo izkupili. Najbolj goreč njihov za-upnik je prestrigel samo eno glasovnico in še to je potem od jeze raztrgal, ko je vi-del, da so vse druge pobrali Korunovci.

Sport

Medklubska smuška tekma S. K. Ilirija

Kakor znano, praznuje SK. Ilirija leto-s petnajstletnico svojega obstoja. Glavne ju-bilejne prireditve, zlasti nogometne, se bo-do seveda vršile kasneje. Toda tudi člani kluba, ki gojijo zimski sport, hočejo na primeren način proslaviti jubilej svojega kluba. V ta namen priredi smuška sek-cija jutri v nedeljo v Kranjski gori veliko smu-ško tekmo, katere se bodo udeležili seni-orji, dame, juniorji in mladinski tekmoval-ci. Start bo ob 9. uri jutraj v okolici Kranj-ske gore, cilj istotam. Po dosedanjih pri-javah moramo sklepati, da bo boj v vseh tehnikah izredno oster in bo nudil gledalcem mnogo sportnega užitka.

Glavna skupščina ASK. Primorje

Na praznik Sv. Treh kraljev se je vršila v balkonski dvorani univerze glavna sku-pščina ASK. Primorje, kateri je prisostvo-valo izredno veliko število članov. Vodil jo je predsednik dr. Birs, ki je v svojem ot-rovitem nagovoru očrtal glavne smernice

za bodočo delovanje kluba. Nadalje je med drugim naglasil, da klubova bilanca v pre-teklek letu ni alaba: realni sportni uspehi v raznih panogah, številni pomladi, dobri podsavezni delavci in končno nova klubo-va ideja, ki se izraža v tem, da je dosedaj obstojala ožja sportna in nacionalna ideja »Primorja«, sedaj pa ideja organizacije srednješolske in akademske omladine v jak in enoten klub, ki naj bo nacionalen, aka-demski, družaben in amaterski.

V nastopnem podajamo pregled o nadalj-nem poteku skupščine. Blagajniško poročilo je podal g. Zajc, ki je v daljšem ekspoziciji obrazložil način klubove sanacije. Skupščina je po predlo-gu revizijskega odbora izjavila odsto-pajočemu odboru zaupnico.

Klubov gospodar g. Al. Bašin je sestavl-jal poročilo o klubovem inventarju, ki ga treba popolnoma nanovo opremiti.

V imenu LNP. je nato povzel besedo nje-ga podpredsednik g. Inž. Struna, ki je v iz-branih besedah odobril klubov sportni pro-gram ter mu zagotovil najizdatnejšo pod-savezno podporo.

V imenu plavalnega podsaveza je izpre-govoril g. Inž. Debeljak, njega prednik ter naznanil, da bo podsavez z vsemi sila-mi deloval na to, da tudi drugi klubi začno gojiti vodne sporte in da se na ta način odpravi mučna izolacija tega sporta v Slo-veniji, ki ga goji le Primorje. Treba bo ustvariti konkurenco.

V imenu lahkootletičnega podsaveza je govoril g. geom. Černe, ki je izrekel zahva-lo podsavezu Primorju za njegovo pionir-sko delo na polju lahke atletike v Slove-niji.

Poročilo hazenske sekcije je prečital g. Savo Sancin, ki je skupaj z gđ. Jančiga-jevo in gđ. Saksido in Vontino organiziral lani poletni hazeno sekcijo. Sekcija se je ustanovila po fuziji z Laskom in je rapid-no napredovala. Nastopila je v jesenskih prvenstvenih tekmah ter kazala od tekme do tekme prav vidne napredke. Danes je v najboljši kondiciji in trenira v Kolizejski dvorani. Sekcija razpolaga s tremi dru-žinami. V prvi družini se nahajajo izvrstne sile in je pričakovati, da bo pomladi mo-čan tekme za prvenstvo.

Poročilo o plavalni sekciji je podal g. Savo Sancin, trener vodnih sportov v klubu. V svojem izčrpnem poročilu je osvetlil raz-mere plavalnega sporta v Sloveniji ter klub-ove uspehe poleti 1925. Posebno pozor-nost bo sekcijska posvetila v bodoče skokom in damskemu odseku, kjer se upeljejo dam-ski skoki.

Poročilo o lahkootletični sekciji sta v do-sotnosti načelnika g. Danila Sancina so-stavila g. Gregorič in g. Savo Sancin. V dalj-ših primerjalnih izkazih sta orisala klubo-ve zasluge za napredek slovenske lahke atletike tekom l. 1925. Poleg sprinterjev si je sekcijska vzgojila izredno nadarjen pom-ladek za daljše proge in pristopa k sistema-tični organizaciji tudi ostalih lahkootletič-nih panog. Uspehi so znani že iz časopi-snih poročil. Posebno svečano so je vršili lahkootletični miting v proslavo klubove petletnice, ki se ga je udeležila elita ra-grebških atletov. Tudi v organizacijskem oziru je miting izpadel vzorno.

O kolearski sekciji je poročal načelnik g. Brumat. Navedel je številne prireditve kolearske sekcije ter njene uspehe. Sek-cija je letos izdatno napredovala ter po-množila vrsto aktivnih članov. V bodoče treba posvetiti osobito pažnjo sistematič-nemu treningu na cestah. Tu pa treba ko-operacije med klubi in dogovorjenih med-klubskih dirk z namenom, da se tudi v bodoče osredotoči kolearski sport v Slo-veniji, kjer so mu pogoji izredno ugodni.

O nogometni sekciji je poročal njen taj-nik g. Kuret. Najprej je navedel številne rezultate ter uspehe v jesenski sezoni. Sek-cija se je z novim trenerjem g. Zv. Bulje-vičem temeljito reorganizirala. Nogometiš-ima jo za seboj sistematičen trening, ki se delno že pozna na načinu igre. Prvo mo-štvo in rezerva igrata prav lepo kultiviran nogomet. Mestoma premeško, tehnično na priljni višini. Tudi borbenost prihaja v moštvo, ki je odigralo par vzornih, v prav-em smislu propagandnih tekem proti Ja-dranu. Rezerva se nahaja na prvem mestu v Sloveniji. Tajnik je nato prešel k po-zitivnim predlogom ter orisal bodočnost sek-cije, ako se podvrže sistematičnemu delu. Treba marsikatero disciplinarne in tehni-ke reforme, ki se bo vse z lahkoto prema-galo, tako da bo sekcijska prihodno pomlad na svojem mestu!

Poročila so bila sprejeta soglasno. Tajni-ško poročilo je navajalo vse statistične in upravne podatke iz l. 1925.

Sledila je izprememba pravil, o kateri je poročal g. Nedeljko Buljevič. Po razjasnje-nih nesoglasjih so bila sprejeta en bloc.

Nato so sledile volitve, pri katerih je bil soglasno izvoljen odbor ter načelniki posa-meznih sekcij. Imena izvoljenih smo ne-davno objavili.

Predsednik dr. Birs je nato zaključil skupščino, pozivajoč članstvo, da pristopi k energičnemu društvenemu delu.

Premierl odide v Beograd. Znani sred-nji krilec Haška in naš reprezentativni igrač Premierl odide v Beograd, kjer bo igral za BSK. Kakor znano, so dosedaj že trije do-bri igrači Zagreba odšli v Beograd, in si-ocer Percl, Colnago in Šuste.

S. K. Ilirija (smuška sekcijska). V nede-ljo se vrši tečaj na Rožniku, in sicer zbira-lišče Pod Brezami v Tivoliju ob 13. Točno ob 13.30 uri odhod na vežbališče, odnosno izlet na Brdo. Vodja tečaja je g. Jerala. Načelnik.

Vremensko poročilo:

Kranjska gora: ob 7. uri — 14 stopinj C, barometer se dviga, brez oblakov, sneg, suh, priš 75 cm, sanince ugodne.

Boh. Bistrica: ob 7. — 11 stopinj C, vre-me lepo, snega 80 cm, sanince dober, smu-ke ugodne.

Vremensko poročilo

Ljubljana, 22. januarja 1926.

Ljubljana, 306 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana . . .	7.	761.7	— 5.9	sev. vzh.	5 (megla)	
Ljubljana . . .	14.	764.4	— 1.4		3	
Ljubljana . . .	21.	769.5	— 3.8	vzhod	4 megla	
Zagreb	7.	762.1	— 3.0	jug	7	
Beograd	7.	759.1	— 0.0	vzh.	7	
Dunaj	7.					
Praga	7.	763.7	— 5.0	sev. zah.	10 (megla)	2.0
Inomost	7.					

Solnce vzhaja ob 7.30 zahaja ob 16.54, luna vzhaja ob 12.51, zahaja ob 2.42

Dunajska vremenska napoved za soboto: Pretežno oblačno. V severnih alpskih deželah sneg. Temperatura skoraj nespremenjena

Gospodarstvo

Program za kongres gospodarskih zbornic v Ljubljani

Kakor smo že kratko poročali, se je vršila predvčeršnjim v Zagrebu konferenca tajnikov vseh gospodarskih zbornic v državi z izjemo Obrtniške zbornice v Beogradu in Trgovsko-industrijske zbornice v Skoplju, ki sta svojo odsotnost opravičili. Ljubljanski Zbornica za trgovino, obrt in industrijo sta zastopala tajnika gg. dr. Fr. Windischer in Ivan Mohorič.

Na konferenci se je razpravljalo o dolo-čitvi programa za letošnji kongres zbornic naše države, ki se bo vršil 24. in 25. junija. Po daljši debati se je določil program, ki bo obsegal referate naslednje vsebine: 1.) Naše narodno gospodarstvo in naše pomor-stvo. 2.) Pomorska uprava. 3.) Naša zunan-ja trgovina in trgovinska politika v zvezi z interesi našega pomorstva; a) carinska politika, b) železniško-tarifna politika; c) svobodne cone in pristaniške takse, javna skladišča itd. 4.) Pospeševanje našega po-morstva; a) subvencija, b) ladjedelništvo, c) izgraditev pristanišč, d) kabotaža, e) dol-ga plova. 5.) Solunska cone.

Referat o solunski coni je prevzela Tr-govsko-industrijska zbornica v Skoplju. Pr-vi referat prevzame Trgovska zbornica v Beogradu, dočim si bodo referate 2, 3 in 4 sporazumno razdelile zbornice Split, Du-brovnik in Zagreb.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (22. t. m.) Pšenica: baška, 5 vagonov 302.5—305; banatska, pariteta Senta, 2 vagona 302.5—Oves: 1 vagon 190. Turščica: sremska 4 vagoni 120; sremska, 5 vagonov 125. Moka: »2«, 1 vagon 435. Tendence nespreme-njena.

Dunajska borza za kmetijske proizvode (21. t. m.). Kupčija na dunajskem tržišču se je razvijala izredno mirno. Oves dražji. Turščica je tendirala malo mlačneje. Noti-rarajo vključno blagovnaprometni davke brez carine za 100 kg v šilingih: pšenica: domača 41.50—42, madžarska potiska 47—49; rž: domača 28.25—28.75; turščica: 21.75—22.75; oves: domači 28—29.50.

Dunajski živalski sejem (21. t. m.) Go-veda: Dogon 761 komadov; od tega 65 iz Jugoslavije. Cene za 5 grošev nižje pri kg. Notirajo za kg žive teže: voli 1—1.70, bikli 1—1.35, krave 0.95—1.30, slaba živina 0.50—0.80 šilinga. — Svinje: Dogon 1305 ko-madov. Cene so se mogle komaj obdržati. Notirajo za kg žive teže: debele svinje 1.65—1.95, mesne 1.70—2.30 šilinga.

— Vinski sejem v Beli Krajini. Da spozna jo gostinčarji in vinotrčci tudi belokranjska (metliška, črnomeljska in semiška) vina bo priredila Metliška vinarska zadruga prvi le-tošnji vinski sejem prihodni četrtak 28. t. m. v Metliki. Vsa vina so se že dobro pokpela in dozorela, tako da ne bo nikogar motilo v spoznavanju prave kvalitete in vrednosti. Cene bodo zmerne zaradi česar se kupci vlnudno vabijo na obilen poset. Ljubljanski in tudi gorenski posetniki opravilo lahko vse v enem dnevu.

— Anкета o svobodni pristaniščni coni na Sušaku. Kakor poročajo iz Zagreba, se bo 9. februarja vršila na Sušaku anketa o vpra-su o svobodne pristaniščne cone v Gornjem Jadranu.

— Izvoz našega boksita. Pred nekaj dne-vi je iz Trsta dospel v Šibenik angleški par-nik, da ukrca 6000 ton boksita za Pitaldeh-jo. Časopisje poroča, da se bo v prvih dneh februarja odpremila večja količina boksita v Ameriko, ker je družba AdriaBauxit za-ključila dobavo 150.000 ton za Ameriko.

— Povišanje delniške glavnice. Hrvatsko-slovanska banka za parcelacijo i kolonizaci-ju, d. d. v Zagrebu, povišuje osnovno glav-nico od 2 milijonov na 5 milijonov dinarjev z izdajanjem 30 tisoč komadov delnic v nomi-nalni vrednosti po 100 Din za komad.

— Pravilnik za izvrševanje zakona o kme-tijskem kreditu je objavljen v »Uradnem li-stu« št. 6. z dne 22. t. m. Pravilnik obsega 131 členov.

— Likvidacija. Lesna družba »Krka« na Dvoru je sklenila razdružitev in likvidacijo. Upniki se pozivajo na priglasitev svojih ter-jatev.

— Določitev naroka za prisilno poravna-vo. Za razpravljanje in sklepanje o prisilni poravnavi v zadevi Antona Osojnika, trgov-ca v Kožem, se določa narok na dan 28. t. m. ob 10. uri okrajnem sodišču v Kožem.

— Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 26. t. m. ponudbe za dobavo 3000 kg firneža; do 3. februarja pa glede dobave 3000 kg pocinkane pločevine. Pogoji pri ekonomskem odelenju te direk-cije. — Direkcija državnega rudnika v Ko-kanju sprejema do 30. t. m. ponudbe za dobavo 10 komadov dežnih plaščev s kap-puco. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 29. t. m. pri Intendanturi Drav-ske divizijske oblasti v Ljubljani glede do-bave 200.000 kg sena in 80.000 kg slame; 20. februarja pri direkciji Pomorskega sa-obračaja v Splitu glede dobave mraz-škega materiala (mreže itd.). Predmetni oglasi so v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled.

— Visoka Izvozna carina za pšenico v Poljski. Iz Varšave poročajo, da je vlada izdala odredbo, po kateri se urva na pše-nico izvozna carina 25 zlatnikov za 100 kg Odredba je stopila takoj v veljavo.

— Naraščanje hranilnih vlog v Avstriji. Iz izkaza o razvoju hranilnih vlog v Avstri-ji tekom l. 1925. je razvidno, da so vloge pri hranilnicah in velikih bančnih zavodih narasle od 205 milijonov dne 1. januarja 1925. na 470 milijonov šilingov dne 31. de-cembra 1925. Povišanje znaša torej 130%. Misljeno so tu vloge pri 14 zavodih.

— Českoslovaško-avstrijska trgovinska poga-lanja. Iz Prage poročajo: Te dni so pri-spele v Prago zastopniki avstrijskega trgo-

vinskega ministrstva, da bodo vršili razgo-vore o zaključitvi projektiranega dodatnega dogovora k českoslovaško-avstrijski trgo-vinski pogodbi. Revidirati se nameravajo ca-rinske postavke za celo vrsto predmetov.

— Pred znižanjem izvoznih pristojbin v Rumuniji. Iz Bukarešte poročajo: Po izjavi rumunskega trgovinskega ministra se bodo spričo težavnega položaja rumunske izvoz-ne trgovine revidirale obstoječe izvozne pri-stojbine. Predvsem se nameravajo znižati iz-vozne pristojbine za industrijske proizvode, rudniške in lesne produkte ter tudi za hra-nilna sredstva.

— Proti moratoriju za zunanje dolgove v Poljski. Z Dunaja poročajo: Skupščina in-dustrijskih zvez zapadne in južne Poljske je sprejela resolucijo, v kateri zavrača misel moratorija za zunanje dolgove, češ, da je večina poljskih gospodarskih krogov proti takim zahtevam. Podobno resolucijo je so-glasno odobrila Trgovska in obrtniška zbor-nica v Krakovu.

— Dunajski privatni promet s červonci. V zadnjih dneh se je razvil na Dunaju v večji meri privatni promet v ruskih novčanicah. Červonec se plačuje po 36.55 šilinga, zlati rubelj pa po 3.65 šilinga. Avstrijska nakazila v Rusiji so v zadnjem času porasla na ob-segu in se vrše s strani onih bank, pri kate-rih obstoje dobroimetja Ruske državne ban-ke.

Borze

22. januarja.

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševa-nja, druge ponudbe in v oklepajih kupčijski zaključki.) Vrednote: investicijsko 76.50—77.50, vojna škoda 308—0, zastavni Kranj-ske 20—22, komunalne Kranjske 20—22, Celjska posojilnica 200—202 (202), Ljubljan-ska kreditna 210—0, Merkantilna 100—104, Praštediona 964—0, Slovanska 49—0, Kre-ditni 175—185, Strojne 0—125, Trbovlje 334—342, Vevče 110—0, Stavbna 100—110, Še-šir 115—0. — Blago: les: hrastova drva, 1 m dolž., suha, fco nakladalna postaja 5 vagonov 17.40—17.40, (17.40); hrastovi plohi neobrobjeni, 60, 70, 80, 90, 100, 120 mm (naj-več od 60, 80, 120 mm), 2/3 = 1, 1/3 = 1/2, dolž. od 3—5 m, šir. od 20 cm napr., media 30 cm, fco vag. Postojna tranz. 1 vagon 1100—1100, (1100); deske, sm

Iz življenja in sveta

Predhodnik in učitelj madžarskih falzifikatorjev

Na Dunaju se pripravljajo proces, ki vzbuja že sedaj splošno pozornost. Na razpravi se bo moral zagovarjati radi ponarejanja poljskih bankovcev neki Saraga, ki ga označujejo kriminalni organi splošno kot predhodnika in učitelja madžarskih ponarejevalcev.

Dne 16. aprila 1923. je policija v Frankfurtu o.-M. zaplenila v garderobi na postaji kovčeg, katerega je par tednov prej pustil na kolodvoru tuj mož z imenom Jacques Halfon. Ko so na policiji odprli kovčeg, so našli v njem 3735 poljskih bankovcev po 10 tisoč mark, Preiskava je dognala, da so bankovci ponarejeni. Par dni po tem dogodku so bili na Dunaju aretirani trije trgovci: Jožef Silberstein, Nathan Abramovič in Moric Süßmann. Vsi trije so bili osumljeni ponarejanja denarja. Ovdar jih je neki agent Robiček, pri katerem je policija našla bankovec za 10 tisoč poljskih mark. Istočasno so policijski organi ustavili na obmejni postaji Hohenau neko damo, po imenu Etie Stockhammer, ker se je pri carinski reviziji pokazalo, da ima njen kovčeg dvojno dno in da se v njem nahaja 3000 kosov ponarejenih bankovcev poljske Državne banke.

Tudi ta dama je obtožila navedene tri dunajske trgovce ter izpovedala, da je od njih prejela denar. In res, ko je policija nato preiskala klet v 20. okraju, je odkrila dobro urejeno tiskarno za bankovec z električnim motorjem. V tiskarni je bil tudi stroj za rezanje napirja, več cinkovih plošč, fotografski aparat za povečanje ter železni valjar. Poleg teh tehničnih priprav je ležala škatla s 3500 komadi ponarejenih bankovcev.

Aretirani ponarejevalci so takoj priznali krivdo in izpovedali, da se že več mesecev sistematično bavijo s ponarejanjem papirnatega denarja poljske države. Jacques Halfon ni bil po njihovih podatkih nihče drugi kot Siegfried Saraga, svetovno znani ponarejevalec čekov in bankovcev. Saraga je ustanovil svoje podjetje že leta 1922. On in njegovi družabniki so vložili v ponarejevalnico težke denarje. Inicijativno za ponarejanje poljskih bankovcev pa je vdhnil Saragi madžarski profesor dr. Meszaros, ki igra tudi v sedanji madžarski ponarejevalni aferi važno vlogo.

Podjetje je ustanovil Saraga na podlagi primerne delitve skupnega dobička. Saraga in Silberstein sta bila udeležena s 34 odst., Süßmann in Abramovič s 31 odst., neki Rosenrauh in Sidal pa z 32 odst. kapitala. Policija je v par tednih izsledila Sarago, imenovane splošno za kralja falzifikatorjev. Kmalu pa ga je proti primerni kavčiji zopet izpustila na prosto. Razume se, da je mož z maslom na glavi takoj izginil z Dunaja. Njegovi tovariši pa so bili v njegovi odsotnosti obojeni na več let ječe.

Osebnost Sarage je nadvse zanimiva. Mož je še mlad, prekorajši je jedva 31. leto. Njegovi starši so posestniki velikega valjčnega mlina na Rumunskem ter veljajo za milijonarje. Saraga se je že kot mlad dečko udeleževal raznih političnih akcij. Leta 1919. se je pridružil madžarskemu diktatorju Beli Kuhn ter prevzel nase dolžnost, da bo pobudil celo Sedmograško proti meščanskim strankam. Kuhn mu je dal na razpolo večjo vsoto denarja, a Saraga je denar pomeveril ter izginil. Potikal se je po Nemčiji in Franciji, kjer je organiziral z veliko spretnostjo in z dobrim uspehom več ponarejevalskih družb.

11 evropskih držav je zasledovalo Sarago radi ponarejanja bankovcev ter zahtevalo njegovo izročitve. Vendar ni bila nobeni državi policiji dana ta sreča, da bi mož padel v njene roke. Posebno težko je oškodoval več pariških banknih zavodov ter si na podlagi ponarejenih čekov prilastil znatne vsote. Šele 15. julija 1925. je mož prinesel v malin. Dva detektiva sta ga opazila na Dunaju v kavarni Siller. Na podlagi fotografij sta policijska organa ugotovila,

da sedi pred njima kralj falzifikatorjev bankovcev. Naznanila sta mu aretacijo ter ga takoj odpravila seboj v avtomobilu na policijo.

Saraga je tisti mož, ki se mu je posrečilo ponarediti vodne tiske na bankovcih. Tozadevni tiski na ponarejenih francoskih tisočakih princa Windischgrätz niso nič drugega nego izkoriščenje njegove iznajdbe. Upravičena zato-rej utegne biti domneva, da so madžarski falzifikatorji imeli zaveznitvo tudi s kraljem falzifikatorjev Sarago in zato javnost ima povod, da pričakuje nova interesantna razkritja in komplikacije v procesu, ki v kratkem pride na vrsto.

Eifflov stolp v nevarnosti

Že leta grozi Eiffloviemu stolpu v Parizu, ki je bil zgrajen med svetovno razstavo leta 1889, ter spada med največje znamenitosti na svetu, nevarnost, da se poruši ali vsaj odlomi. Železje na stolpu je namreč rja tako obgledala, da je moral vodstvo to naprave že večkrat nadomestiti slabe dele z novimi.

Sedaj, pravijo, preti stolpu še nova opasnost. Konic stolpa se je nagnila za cel meter proti severo - zapadu. Radi tega je bilo sklicano posebno posvetovanje kemikov, ki iščejo formule za preprečitev oksidacije železnih delov. Njihova formula pa mora biti tako popolna, da bo združevala celo vrsto dobrih lastnosti in da bo preprečala: »d por proti vetru, močno elastičnost, krčenje in raztezanje železa ter izolacijo stolpa proti električnim vplivom in galvaničnim tokom.

Seveda se strokovnjaki zavedajo, da je ta naloga zelo težavna. Toda stvar je prišla že tako daleč, da je skrajni čas, iskati radikalnega sredstva za ohranitev stolpa.

Doslej se so klimatični in fizikalni vplivi na stolp izkazali za zelo učinkovite. Stolp se je že 15. avgusta 1894 prvič nagnil proti severo - zapadu, toda njegova inklinacija je iznašala tedaj samo 24 cm na vrhu pri konici. Danes znaša razdalja že štirikrat toliko. Ne prestani viharji pretijo stolpu še z nadaljnio škodo in če se ne najde sredstvo proti vremenskim in fizikalnim vplivom, bo treba res misliti na to, da se lepo in ponosno Eifflovo delo pravčasno ukloni s previdnim demontiranjem ali pa da se stolp sam lepega dne zruši. K tom, opešan v razmeroma kratki dobi svojega ponosa.

II. veliki francoski film z znano igralko iz »Königsmarka«

— DÜFLO —
je ? ? ? ? ? ? ? ? ?

Grof proti princu

Prince Ludovik Windischgrätz, ki sedi zdaj v budimpeštanskih zaporih, je napisal kmalu po prevratu knjigo »Od črne do rdečega princa« ter skuša na njenih straneh utemeljiti preobrat, ki se je izvršil v njem. Kajpada je v knjigi oklevetal marsikako ugledno osebo, ki mu ni bila posebno pri srcu.

Knjigo je L. 1920. izdalo berlinsko založništvo Ullstein in kdor jo je vzel v roke, je lahko med drugim čital, »da je bil grof Karoly, predsednik prve madžarske vlade po prevratu, podkupljen od Antante in da je radi njegove podkupljivosti šla Srednja Evropa na kose.« Karoly je že poprej hotel tožiti klevetnika, toda je rajši počakal na ugoden trenutek.

Ta čas je po njegovi sodbi nastopil sedaj, Grof Karoly je vložil pri berlinskem sodišču tožbo radi obrekovanja. Tožitelja je zastopal ljustični svetnik dr. Werthauer, ki je naperil tožbo proti Ullsteinu, pri katerem je knjiga izšla. Zahteval je v imenu svojega klijenta, da se popolnoma uniči knjiga, s čemer bo napravljen konec Windischgrätzove nesramnemu obrekovanju ter in-

famnim lažem. Za pričo grofa Karolyja je navedel celo bivšega francoskega ministrskega predsednika Clemenceauja, ki je izjavil, ko je prebral Windischgrätzovo knjigo, da pisec laže. Clemenceau bo torej sedaj zaslišan kot priča, nakar bo izreklo sodišče svojo sodbo, ki bo nedvomno prisodila princu Windischgrätzu še eno kvaliteto: obrekovalstvo in lažnivost.

Iz visoke strategije

Rajni Conrad Hötzendorff je od rane mladosti, posebno pa tekomi svetovne vojne z vnuemo pisal svoj dnevnik. V kratkem izide v tisku zbirka izbranih beležk, ki za poskušnjo že zdaj krožijo v berlinskih novinah. Med njimi naslednja:

Majord Bolzano južnjak ne le po imenu, marveč tudi po temperamentu, ter podpolkovnik Kaliwoda, umerjena se verniaka natura, sta se pri vojaški strategični operaciji znašla v opasnem položaju. Majord Bolzano je ves razburjen vzkliknil: »Za boga! Kaj pa naj zdaj narediva?« ... Nakar je Kaliwoda lakonično odvrnil: »Vse drugo, samo ne v hlače!«

Pri pregledovanju in redigiranju svojega dnevnika je Conrad v oklepaju pripomnil k tej istini anekdoti: »Reproduciram ta odgovor ne samo radi dovpi-pa, marveč ker ga smatram za bolj poučnega kakor nešteta poglavja kake vojaške učne knjige. Kaliwodin odgovor mi je vedno ostal v spominu. Marsikateri strateg bi bil pametno ravnal, če bi se v kritičnem položaju spominjal takih nauk.«

Le škoda, da rajni Conrad ni tudi razložil, ali avstrijskim generakom Kaliwodin nauk vobče ni bil znan, ali pa so ga tekomi svetovne vojne dosledno pozabljali.

Zgodba ameriške budilke

Lenuh in zaspanec mr. Mike Flatterv je nedavno dobil službo v neki njurjški banki. Da bi zarana pravočasno vstajal, je kupil patentirano in nezdružljivo budilko, navil kazalec na 6. uro 35. minutu in zaspal s trdnim prepričanjem, da zjutraj na prvi ropot takoj skoči iz postelje v hlače, si osnaži zobe za odhiti v službo.

Volja je bila dobra, toda zaspanost močnejša. Čim je zjutraj zaropotala budilka, jo mister Mike ljuto popade, začene skozi okno in zadremle nadalje.

Budilka je medtem doživela naslednje: v elegantnem loku je treščila na glavo gospoda cestnega pometalca, ki se je ravno sprehal na ulici pod oknom, in ga navzlic debeli volneni kučmi izžadno kresnila do kosti. Neverjetno! si je dejal začuden gospod pometalec. John Ozak po imenu; ko pa je še kratko premišljal in se potipal po čeladi, je popadel corpus delicti in ga žalno zalučal nazaj skozi okno, odkoder je prišel.

In budilka je imela nov doživljaj, zaspali mr. Mike pa se je moral zopet zbuditi: kajti budilka ga je treščila točno tam, kakor prej gospoda pometalca. Mike je krvavel v službo pa to jutro se ni zakasnil in je še tisti dan tožil Johna Ozaka za odškodnino. Toda John mu je prezentiral nasprotni račun in tako sta se mirno pobotala. Trpi edino budilka, ki navzlic patentu in nezdružljivosti nima več vseh koles v redu.

Mednarodna razstava za zaščito človeka. Kakor se smešno sliši, je vendarle res, da se pripravljajo na prizadevanje madžarske vlade v Budimpešti za deseto leto od maja do septembra mednarodna razstava za zaščito človeka. Razstava bo kazala človeka v vseh položajih življenja: v veselju in žalosti, propagirala bo fizično in duševno higijeno, prikazovala bo družabno in družinsko življenje. Prava svrha razstave je podpreti matere, dojitje in deco v boju zoper epidemične bolezni. Končno hoče Madžarska s to razstavo propagirati ustanovitev posebnega zavarovanja za zdravni-

ko ter ustanovitev avtoritativnih institucij, ki se lahko borijo proti degeneraciji. Madžari menda čutijo, da jim je slednje posebnostno krvavo potrebno.

Velik mraz v Italiji. Vreme v zgornji Italiji se je zadnje dni zopet obrnilo na slabše. Nastopil je nenadoma hud mraz, ki je dosegel v Turinu sedmi tedna 14 stopinj pod ničlo. V Milanu sta zmrznila dve osebi, v Turinu ena. Oblasti so bile prisiljene v Milanu zapreti šole, ker nimajo premo-ga in učenci ne morejo vztrajati v nezakurjenih prostorih.

Hans Grans obsojen. Hannoversko sodišče je obsodilo Hansa Gransa, pomočnika zloglasnega Haarmana, pri ponovni obravnavi na dvanajst let ječe. Dokazano je namreč, da je Grans pomagal Haarmanu pri ugonabljanju žrtve v dveh slučajih. Vstela pa se bo v njegovo kazeno dobo, ki jo je doslej preedel v ječi.

Dajte nam pravega moža! V velikem svetu se čujejo tožbe, da je možski svet premehak, premalo odločen, premalo možat. To je bil tudi vzrok, da se je dala ločiti od svojega moža ameriška pisateljica Jana Burrova, ki je zadnji dve leti potovala po Evropi ter proučevala razmere na kontinentu. Evo, kaj pripovedujejo reporterji, ki so imeli priliko govoriti z Burrovo ter so jo vprašali po vzrokih ločitve njenega zakonika. — »Jaz sem samo ena izmed neštevilnih žensk«, je dejala pisateljica, »ki jih je razočaral zakon, ker niso našle v njem ideala. Ne poznam zlepa žene, ki bi mi pri-znala, da se čuti srečno v zakonskem stanju; malone vsaka toži, da jo je mož razočaral. Kaj je vzrok temu? Po moji sodbi sam eno: pravi, pristni, možati mož. Vsaka ženska, ki se poroči, hrepeni po zakonskem tovarišu, v katerem bi bile vtelesene tiste lastnosti, ki napravljajo iz možkega resnič-

nega moža. Toda kaj vidimo, da se redno dogaja? Naši možki so pomehkuženi. Moški današnjega časa iščejo v nas nadomestilo za mame. Čestokrat ga tudi resnično najdejo. Posledice tega pa moramo nositi same. Življenje nam postane dolgočasno in čutimo se samotne. Na koncu jih ljubimo le še iz usmiljenja, mesto da bi nas vezalo do njih obdobjanje energije. Najhujše, kar more zadeti moderno ženo je zahteva njenega moža, da mu bodi čuvarica doma, bitje, ki skrbi, da ne ugasne ogenj na ognjišču. Od tega nimamo ženske ničesar, zato se taki zakoni kmalu razderejo potem ko sta obupala oba zakonca drug nad drugim.« Napram našim damam pa še enkrat poudarjamo, da je pisateljica — Amerikanka!

Kristalna posoda ruskega carja. Lanski razstavi kronskih diamantov so sledili pogajanja z nizozemskimi draguljarji, ki pa še vedno nočejo pristati na visoko odkupnino. Draguljem sledi sedaj takomim-vani »Veliki carski service«. Razstavljen je v zimski palači in počiva v petih omara-h. Ta dragocena zbirka kristalne posode, ki je velike umetniške vrednosti, obsega 900 komadov. V mirnem času je znašala vrednost posode več nego 100.000 zlatih rubljev. Posoda je ostala ohranjena skoro popolnoma, ker se je servis le redkokdaj uporabljal, namreč samo takrat, kadar so bili inozemski vladarji na obiskih v Petrogradu. Najdragocenejši kosi servisa so velike kanske čaše za leden šampanjec z jagodami, ananasom itd. Najmanjši kozarčki so vredni — tako sodijo izvedenci — po 520 Din. Sedaj se potegujeta za ta dragoceni zaklad dva kupca: Državni muzej (Eremitaž) in zunanji komisariat v Moskvi. Toda inozemski kupci imajo na razpolago večja sredstva ter ni izključeno, da bodo prišli ti predmeti v njihovo last.

Po slovanskem svetu

O državnem jeziku v Češkoslovaški republiki razpravljajo »Narodni Listy« v daljšem članku. Povod za ta članek jim je dala razsodba upravnega sodišča, ki je razveljavilo odredbo obrtnih oblasti, tičečo se napisov na gostilnah in kavarnah ter gostilniških in kavarniških prostorih. Obrtno oblasti so namreč odredile, da morajo biti napisi na gostilnah in kavarnah v tkzv. mešani mozemljui čl. republike zunaj in v notranjih prostorih, na jedlinih listih itd. na prvem mestu v češkoslovaškem kot državnem jeziku in da morajo tudi uslužben-ci v javnih lokalih biti večti državnega jezika. Z ozirom na to razsodbo, ki jo ostro kritikujejo, povdarjajo »Narodni Listy«, da je češkoslovaška republika narodna država, v kateri je edino češkoslovaški narod državni narod in češčina in slovaščina državni jezik. Mirovne pogodbe so priznale Češkoslovaško kot narodno državo, v kateri imajo ostali narodi samo pravice narodnih manjšin. Če je to tako, je češkoslovaški jezik izključno državni jezik, in v tem državnem jeziku morajo biti sestavljeni vsi napisi na javnih cestah, trgih in javnih lokalih. Razsodba upravnega sodišča glede napisov na javnih lokalih je torej v nasprotju s temeljnimi načeli, na katerih je zgrajena Češkoslovaška republika. Vlada mora poskrbeti za to, da se ne bodo ponavljale takšne odločbe upravnih inštanec, ki izpodkopavajo temelje, na katerih stoji zgradba češkoslovaške države, sicer bodo Nemci v Češkoslovaški na vsi črti jeli uveljavljati načela, ki so izražena v pesmi »Deutschland, Deutschland über alles!«

Spremembe v ruski sovjetski vladi. Osrednji izvršilni odbor SSSR (Sojuz zvez) social. sovjetskih republik) je sklenil te-le spremembe v najvišjih položajih sovjetske Rusije: Namestnik predsednika v svetu ljudskih komisarjev SSSR in predsednik sovjeta za delo in obrambo Kame-njev je bil razrešen svojih dolžnosti in imenovan za ljudskega komisarja za domačo trgovino in za trgovino z inozemstvom. Ljudski komisar za promet Rud-sutak in inšpekcijski komisar Kujbišev sta imenovana za namestnika pred-sednika v svetu ljudskih komisarjev Rykova in ostavljena na dosedanjih svojih mestih. Predsednik sveta za delo in obrambo je postal Rykov, češ, da mora biti predsednik sveta ljudskih komisarjev obenem tudi predsednik sveta za delo in obrambo. Za namestnika ljudskega komisarja za trgovino je bil imenovan Frum-kin, ljudski komisar za trgovino pa ostane še nadalje Krasin. Za namestnika Rykova v sovjetu za delo in obrambo so bili imenovani Rudsutak, Kujbišev in Cju-ropa. Sokolnikov, vodja urada ljudskega komisariata za finance, je postal predsednik namestnik v komisiji za državno gospodarstvo. Za začasnega ljudskega komisarja finance je imenovan Brjuhanov, za njegovega namestnika pa Scheimann, ki obenem opravlja tudi posel ravnatelja državne banke.

Stremiljenja za češko-poljsko zblizanje. Vsi poljski in češki javnosti se živahno razpravljajo o vprašanju češkoslovaško-poljske carinske in državnopravne unije, ki ga je sprožil poljski poslanec Dembski, predsednik parlamentarnega odbora za zunanja dela v poljskem sejm (parlamentu). O tem načrtu pišejo obširno češki in poljski listi in se izrekajo o njem večinoma povoljno. Vsi seveda priznavajo, da je pot k uresničenju tega načrta še jako dolga. Paralelno s to akcijo pa stremijo tako na Poljskem, kakor na Češkem za tem, da bi na vseh poljih zblizali čim najtesneje oba bratska naroda. Tako se te dni napoti na Poljsko profesor poljskega jezika in literature na vseučilišču v Pragi dr. Margan Szjykowski in priredi po vseh večjih poljskih mestih predavanje o češkoslovaško-poljski kulturni uniji. Predaval bo v Krakovu, Zakopanih, Lvovu, Lublinu, Varšavi in v drugih mestih. Na drugi strani pa pripravljajo poljski igralci umetniško turnejo po Češkoslovaški. Poljska igralska družba pod vodstvom najuglednejših dram-skih umetnikov Koryczya in Zelmer-

wicza pride v Prago v aprilu in priredi v Narodnem divadlu serijo predstav. Odnosaji med Poljski in Čehi se torej razvijajo boljše, in v svojem napeti odno-saji med obema narodoma so se prebuj-rili v medsebojno uvaževanje in spoštova-nje, kar je v življenjskem interesu Poljske in Češkoslovaške.

»Slavjanstvo« i zapadnje literatury. Založba »Plamja« v Pragi je pod tem naslovom izdala literarnozgodovinsko delo E. V. Aničkova, profesorja literarne zgodovine na vseučilišču v Beogradu. Je to književnozgodovinski kompendij razvoja slovanskih književnosti od 11. do 15. veka. Aničkov riše v svoji knjigi vzajemne književne stike in vplive evropskega Zapada in slovanske Vzhoda. Delo je smatrati kot uvod k obsežni zgodovini stikov slovanskih književnosti z zapadnimi literaturami. Knji-ga je pisana ruski in kdor zna ruski, je bo z zanimanjem čital.

Češki komunisti za popolno neodvisnost Slovaške. Osrednji odbor češkoslovaške komunistične stranke je imel 10. t. m. v Pragi sejo, na kateri je zavzel tudi stališče v slovaškem vprašanju. V komunikatu, ki ga je izdal o tej seji, precizira vodstvo komunistične stranke svoje stališče glede Slovaške tako-le: »Za slovaški narod, kakor tudi za vsak drugi narod moramo zahtevati pravico samoodločbe. To pravico dosežemo samo z bojem. Ne zahtevamo Hlinkove sleparske avtonomije, marveč naravno popolno državno neodvisnost Slovaške je naš postulat.« — Ta enunciacija komunistov je izzvala v vsi češkoslovaški javnosti vihar ogorčenja. Češki listi ljuto napadajo komunistično stranko radi te izjave ter očitalo komunistom, da slepo izvajajo protičeški in protislovanski program III. kom. internacionale, ki v eni svojih programnih točk izrecno zahteva, da se razkosata Češkoslovaška in Jugoslavija, kakor to zahtevajo Nemci in Madžari. Prav umestno tudi vprašujejo komuniste, čemu se istočasno tudi ne zavzemajo za popolno neodvisnost na primer Bavarske, da se Bavarci jezikovno in plemensko naravno bolj razločujejo od severnim Nemcem, kakor Slovaki od Čehov.

Desetletnica smrti grofa Litwowa. Te dni je poteklo deset let, odkar je v Švicu umrl dr. Fran grof Litwowa, ki si je pridobil za češki narod neveljavnih zaslug. Bil je rojen kot sin avstrijskega poslanca L. 1849. v Hamburgu in je po končnih vseučiliških študijah vstopil v avstrijsko diplomatsko službo ter služboval v Rimu, Haagu in v Londonu. L. 1884. je kupil graščino Zampah na Češkem, izstopil iz diplomatske službe in živel na to deloma v Zampahu, deloma pa v Londonu. Posvetil se je popolnoma študiju češke zgodovine in literature in spisal celo vrsto knjig o Čehih in češki zgodovini in v angleškem jeziku. Najznamenitejši deli njegovi sta »Češčina«, »Predavanja o češki zgodovini« in »Življenje in doba Jana Husa«. V priznanje njegovega zaslužnega delovanja sta ga imenovali vseučilišči v Oxfordu in Pragi za čestnega doktorja. Politično je pripadal češki državnopravni napredni stranki in je sodeloval tudi pri njenem glasu »Pokrokovce revues«. Med vojno je živel v Švicu in bil stalno v živih stikih s češko mafijo, ki jo je izdatno gromito podpiral. Grof Litwowa je bil dasi ni bil rojen Čeh, eden najzastojnejših čeških patrijotov.

Stavka v Narodnem gledališču v Sofiji. Opero v Sofiji so morali zapreti, ker je stopil v stavko ves gledališki orkester. Novi minister prosvete Najdenov je z vsjo odločnostjo nastopil proti stavkujočim ter jim zagrozil, da uporabi proti njim zakon o zaslužni državi in zakon o državnih uradnikih. Med člani orkestra je mnogo učiteljev z glasbene akademije in drugih učnih zavodov. Tem je minister zagrozil, da jih takoj odpusti iz državne službe, ako takej ne prenehajo s stavko. Uradna preiskava proti stavkujočim je dovela, da so med stavkujočimi taki, ki dobivajo pri operi 6000 levov mesečne plače, istočasno pa znašajo njihovi prejemki na glasbeni akademiji 8000 levov mesečno.

Prof. O. Šest:

Capriccio cravatino

Kompozicija v c-duru po motivih napisanih kritik in pa onih, ki so še v zarodku ...

Zal je samo ničeva toaletna stvar, ki je nekako indirektno povod, da pobereh rokovico: spor o črni kravat, ki jo nosi predstavitelj sluge v Pirandellovem »Henriku IV.« — g. Plut. Za to črno kravato, ki bi morala biti po mnenju recenzentov bela, pa stoji par momentov, ki so izven dolžnosti ocenjevanja predstav in katere spraviti v žep ni moj dolg in je moja dolžnost, kot javnosti in kritiki izpostavljen funkcionar Narodnega gledališča, da dam tej javnosti pojasnilo, odnosno da dvignem ščit.

Najprej: črno kravato k fraku in bele rokovice je oblekel sluga Giovanni (g. Plut) na mojo odredbo in je to laskavo — v teatru samoumevno — priznanje njegove discipliniranosti. Da nosi kavalir k fraku belo kravato in bele gumbel je stvar, ki je danes znana do malega vsakomur, ki ga življenje privede do tega, obleči frak; istotako vemo, da zahteva smoking črno kravato in temne gumbel. Tako kavalir, plesalec, človek družbe — lakaj, sluga in natak — ti pa imajo poleg drugih svojih servilnih dolžnosti, viden znak v toaleti — črno kravato k fraku. belo k smo-

kingu. — Marsikje sem se potepal in prekrokal marsikatero noč ... Gledal sem uslužne duhove pri »Sacherju« in »Hopfnerju«, v Pragi v »Palace« in v »Repre« — pri »Kempinskem« na Friedrichstrasse so mi nosili črnokravatani gospodje »Liebfrauenmilch« in v »Cafée de la Paix« in »de Paris« so stregli prav taki. Ni še zadosti? Izvolite! Letos poleti na soireji v Rothschildovi palači v Parizu, kjer so servirali državni lakaji odlične francoske republike, smo imeli gostje bele kravate k frakom — gospoda za bufeti pa je imela črne. — Ecco! Sicer pa ni treba iti niti na Dunaj, ne v Pariz, da se dožene jedro misterija črnih kravat. Pred par dnevi, ljubi kristjan, si si lahko ogledal v ljubljanskem kinu tako reč, kako se je kavalir spremenil v lakaj. V fraku je bil in belo kravato je imel — pa je snel belo in nataknil črno — strela ga ubij — natakaj je bil gotov ... In pomislite, knjigo vsek knjig — Bon-ton — ni spretela rdečica gori do vratu ...

Pa črna kravata, ta je kakor rečeno, le posredni povod tem vrsticam. Radi mene je lahko tudi bela in solidnost gledališča, sposobnost njegovih delavcev, uspeh, ne zavisi od barve kravat. Pač pa je pravi povod tem vrsticam dominantna, s katero se je ugotovilo ob razprzi »za — vratno« pogreško (ki ni nobena pogreška) in se pripilo meni odlične kvalitete trme, upornosti in kro-

nalo ob koncu še z dovtipom, ki gotovo ne spada v oceno. Odklanjam način, ki želi in zahteva subordinacije in se stavi na stališče »päpstlicher als der Papst«. Ocena o gledališki predstavi ne rabi bonanja in šibanja in je edino objektivna beseda o storjenem delu. Govoriti o moji trmi, o mojem samoljubju, — to so moje stvari — moje čisto osebne stvari in prepovedujem si mi pripisovat lastnosti značaja, ki nikomur nič — ar, v zvezi z oceno o mojem delu. — In še naprej: čas, ko je bil slovenski igralec, režiser vsled razmer, in pa vsled tega kako je prišel k teatru, omalovaževan, je že minil. Razmerje med profesorjem in šolarjem, ki bo dobil petico, je tudi že za gorami. — Med nami kritiziranimi in med onimi, ki kritizirajo, je mnogo črnih kravat — stvar je samo ta, da ostane črni madež na nas, blek nezmotljivosti pa na onih drugih ... Efekt pa je: črna kravata se spremeni palogama v zijačo črno luknjo praznega avditorija in pa v zbežanost publike, ki tako slabega teatra noče videti, ne vedeti o njem.

Vse to ni pro domo! Tudi ne maram frazarit o našem gledališču, o slovenskem gledališču in pribijem, da mi je gledališče poklic, resen in svetel, in da želim od ocenjevalcev istega, ne pa dovtipov in očetovskega: le priden bo di deček, na boš pohvaljen, če ne te našeskam ...

„Gledališka kriza“ na šentjakobskem odru

(K premijeri 16. t. m.)

Po dolgem, dolgem premoru končno zopet gledališka predstava na šentjakobskem odru! Redni posetniki tega intimnega gledališča so že izgubili in šušljali o gledališki krizi šentjakobskega odra. In vendar temu ni bilo tako. Igrali so je Etlingerjevo »Gledališko krizo«, vesoljstvo v treh dejanjih, ki jo je za slovenski oder priredil Hinko Nučič.

»Gledališka kriza« je bolj razprava, študija o gledališču in njegovih odnosih, kot pa vesoljstvo v pravem pomenu besede. Zato jo nazivajo pisatelj »Vesoljstvo brez zakonolomstva in komičnih situacij«. Etlinger je vrlo dober poznavalec gledaliških razmer, intrig ter prikritih zakulisnega nehanja. Moje je v navajanju primerov in njegova »tertia comparationis« mestoma marljivo osupljivo poslušala. Igra je polna esprita in duhovitih dovčipov brez fraz in gostobesednosti. »Gledališko krizo« so gledališča mnogih leti vpisovali v deželni gledališki katalog. Torej vrlo posrečena izbira repertoarja.

Vendar šentjakobski gledališki oder v pripravi ni bil povsem koki. Govorilo se je preglasno in preveč preračunano za publiko in to v jeziku, ki šentjakobskemu gledališkemu odru po petih letih obstoja pač ni v čast in slovo. Ni bil vsemu kriv prevod. Bila bi dveta dolžnost režiserja g. Karusa, da igralca opozori tako na nepravilnost besedila, kakor na izgovarjavo, kajti o vokalizaciji ni bilo ne duha ne sluha. Notranja rečica je bila plehka in modra. Potrditi pa se je režiser, da je izvedel inscenacijo zelo dostojno in okusno.

G. Košak M. je nalkoval bolj trgovcu kot pa intendantu. Manjkala mu je umerjena dostojanstvenost. V kretinah je bil preoglat in v govoru preočen. Vsekar pa je zašlutil nekaj prav odkritih srčnih odmevov. Najbolj naraven in odkritosrčen je bil ravnanje g. Škerlja. Igralec, na katerega je šentjakobski gledališki oder laško ponosen. Pozna se mu rutina in odška domačnost. Z vloga je trpel, živel in ljubil. Njemu je verno in enakovredno stala ob strani ga. Bučarjeva v vlogi koketne igralkice Irme Lugovske, ki jo je podala s pravim umevanjem, polnim zanosa in iskrenega čuvstva. Njena mimika je izrazita in živa, rutina bogljiva in kretinja sigurna. Pač najboljša ženska moč šentjakobskega odra, ki je enako uporabna v vlogah Ksantip kot v podaljanju lahkoživ in naiv. Veliko igranost in sigurnost nastop je dokazal tudi g. Lavrič v vlogi

gi židka Samuela Kohna. Vendar je bil tip, ki je mestoma pogrešal mimičnih variant, preveč šablonski. Povsem oderski začetnik se mi je zdel dramatik Vito Jelenič, katerega je skušal oživitviti g. Rebolj. Bil pa je docela nemogoč v kretinah in v maski, kjer je zlasti motil kontrast: popolnoma črna brada k plavim lasem. V mali vlogi Milke, Jeleničeve žene, je simpatično nastopila gospodinja Petričeva v vlogi lažljivega Cenkierja. Blaz ter v vlogi gledčaja g. Karusa. Maska sluga g. Košaka D. je bila neprimerna, njegov govor nerazumljiv.

Sokol Za zaslužnjene brate

Bratje in sestre!

Izza južnih mej naše države prihajajo bolešči vzkliki našega naroda. Kakor na severu in na zapadu, tako živijo tudi na jugu naše zemlje del našega naroda pod tujim jarmom. Teh naših bratov in sester je do 250.000, ki jih je kruto gospostvo Orkov zakovalo v verige robstva. Ta uboga naša raja nima nobenih pravic, zanjo ne poslujejo sodišča, zanjo ni osebne varnosti, zanjo ne veljajo načela lastnine. Vsak Grk si prisvaja oblast, da sme nemoteno preganjati naše ljudi iz njihovih domov in njihovih zemelj. Našim bratom in sestram je zabranjena materinska beseda, pevanje narodnih pesmi je kaznjivo dejanje. Kdor se pripravi za Srba, tega vržejo v ječo ali ga siloma odtirajo na otoke smrti, odkoder ni povratka! S krvavim nasiljem, brezdušno in grozno trpinčijo in uničujejo Grki naš življenj, ker se moče in ne more odreči besedi svojih očetov in ker hoče svojo dečo vzgojiti v narodnem duhu! Na severu, zapadu in jugu naše svete domovine teptajo naši neprijatelji v prah najpreprostejša načela pravic in humanitete. Do 8.000.000 naših duš vpije do neba in preživlja črne, strašne dneve trpljenja zaradi zvestobe in ljubezni, ki jih vekomaj spajata z nami — z njih brati in sestrami v svobodi! Umirajoči nas pozdravljajo!

Starešinstvo JSS je na današnji soji razpravljalo na temelju objektivnih poročil o teh nekulturnih in nevedrskih razmerah. In v imenu celokupnega jugoslovenskega Sokolstva slovensko in najodločnejše dvigamo protest proti vsakemu nasilju sploh in proti nasilju diktatorjev grškega naroda posebe v

prepričanju, da ni žive bratske duše v naši domovini, ki bi se s polno zavestjo in v vsi silo ogorčenja ne pridružila temu protestu.

Pozivljamo vse pripadnike našega naroda v svobodni zemlji, naj ne prešišijo klince obupa, pomanjkanja in bolešči trpežnosti naših rojakov — temveč naj jim bodo ti klinci poziv pod sokolske zastave, kjer se zbiramo borci pravice, bratstva in svobode!

Bratom in sestram, ki tonejo v morju bridkosti in muk, bratske pozdrave! Vztrajajte v težki, ljuti borbi za obstanek, dokler ne bo vaše mučeništvo okrašeno z vencem slave in zmage!

Domovini — zdravo!
V Ljubljani, 18. januarja 1926.
Starešinstvo Jugoslovenskega sokolskega saveza.

VIII. vsesokolski zlet v Pragi. V nedeljo, dne 3. januarja, se je vršila v Tyrševem domu v Pragi ob ogromni udeležbi občinstva zletna akademija, pri kateri je spregovoril starosta br. Scheiner o pomenu sokolskih zletov. Po njegovem govoru, ki je bil zelo globoko zasnovan, se je vršila telednava akademija, ki tvori nekakšen uvod zletnih prireditev v I. 1926. Do 200 sokolskih delavcev izvršuje prostovoljno vse priprave za vsesokolski zlet, ki nam vedno v bolj konkretni obliki stopa pred oči. VIII. vsesokolski zlet bo največja sokolska prireditev. Vse one brate in sestre, ki se hočejo udeležiti vsesokolskega zleta, pozivamo, da se prijavijo pri svojih društvi. Društva morajo najkasneje do 1. februarja poslati prijave pole starešinstvu JSS. Pri vsesokolskem zletu nastopijo s prostimi vajami tudi starejši bratje. Pozivamo vsled tega vse starejše brate, da se prijavijo pri svojih društvi k vadbi teh prostih vaj, da bo naš nastop čim številnejši.

Sokol I. ima svoj letniški obliki zber dne 30. januarja ob 20. uri v mali dvorani Kazim. s obilnim slovesnim redom. K obliki udeležiti vabi bratsko članstvo in prijatelje — odhor.

Dopisi

KRANJ. Danes praznuje 60 letnico rojstva davčni uradnik g. Josip Weinberger. Poleg vestnega uradovanja udelestvoval je tudi ljubiteljski pri številnih narodnih društvih ter ga danes vse meščanstvo visoko čista. Ob slavlju mu kličemo: Na mnoga leta!

JESENICE. Sokolsko društvo na Jesenicah priredi v nedeljo, dne 24. t. m. ob 20. uri v telovadnici osnovne šole na Jesenicah koncert godalnega kvarteta iz Ljubljane (gg. Hribar, ing. Zelenko, Korišky, Čerček) v prid Prosvetnemu do-

mu. Ker se nam nudi klasična komorna godba, ki jo redkokdaj slišimo, upamo, da bodo ljubitelji te godbe napolnili dvorano in s tem tudi počastili vrli kvartet iz Ljubljane, ki je velikodušno naklonil vsi čisti dobroti preprosti zgradbi Prosvetnega doma na Jesenicah.

ST. VID NAD LJUBLJANO. Naše Sokolsko društvo ima svoj redni občni zbor v nedeljo, 24. t. m. ob 2. popoldne v državni osnovni šoli v St. Vidu. Ker je treba rešiti več zelo važnih problemov, bo občni zbor zelo zanimiv. Funkcionarji kakor tudi članstvo se z velikim zanimanjem pripravljajo na položitev računov o delovanju v minulemu letu ter na predložitev bodočih smernic in načrtov za prihodnje društveno poslovno dobo. Zatorej naj nihče izmed članstva ne izostane, ker je dolžnost vsakega »Sokola«, da se udeleži letne skupščine lastnega društva! Zdravo!

LITJA. Naše pevsko društvo »Lipa« priredi za svoje člane, po njih vpeljane goste in prijatelje našega društva v nedeljo, 24. t. m. ob 20. zvečer v litjskem Sokolskem domu družaben večer. Mešani zbor bo zapel več pesmi, vršil se pa bo tudi ples ob zvokih prijazne godbe. Za pijačo in jedajo je tudi preskrbljeno. Kdor se hoče v krogu znancev in prijateljev prijetno razvedriti, ta nas gotovo obišče.

SV. KRISTOF PRI LAŠKEM. V nedeljo, dne 17. t. m. se je vršila jako burna občinska seja z obilnim dnevnim redom. V občinski zvezo so bili sprejeti: Brečko Josip, Sv. Stefan, Janez Ermann, Rečica, Janez Bastič, Marno, Josip Gaberšek, Rečica, Josip Zupan, Dobro, Andrej Freč, Kajtna Karol, Ogeč, Ivan Krajšek, Hrastnik, Jazbinšek Jurij naj dokaže, da je bil v občini nepretrgoma 20 let. V zadevi vplačila zavarovalnine za organista, naj odloči cerkveni konkurenčni odbor pri Sv. Jedrti, ker predmet ne spada v kompetenco občinskega odbora. Na predlog g. Bantana se je sklenilo, da se ne odpošlje pritožba glede odloka srezkega poglavarstva v Laškem št. 86 zakona o zavarovanju delavcev pri navadnih kmetijskih mlatinicah. Odsled bodo morali biti zavarovani vsi delavci, zaposleni pri mlatinicah, razen domačih, za katere gospodar že itak odgovarja. — Glede ribolova v potokih in Breznici in Rečici se je sklenilo, da se morajo po razglasu na občinski tabli zglasti vsi dosednji lastniki v 14. dneh, sicer se bo oddal ribolov na javni dražbi. — Prostor za sejmišče v Sv. Mariji je odstopil posestnik Dornovšek pod pogojem, da dobi od občine kot nadomestilo drug travnik v najem. — Glede predaje okrajne ceste v Rečici bo občina vložila ponovno prošnjo na

gerentstvo okrajnega zastopa. Upati je, da bo okrajni zastop pod gerentom dr. Rošem šel tozadevno upravičeno pristojni občini na roke. — Občina bo napravila dvojne nove razglasilne deske in sker na postaji v Hraščniku in pri Dračlerju ob cesti, ki vodi k Sv. Kristofu. Na ta način ne bodo po 2 uri hoda oddaljeni posestniki odvisni samo od razglasov table na občinski pisarni v Laškem. Kot mesooglednik se je določil Repše Ivan, posestnik pri Sv. Jedrti. Dosedanji Potokar Ferdo, ki je bil med ljudstvom vedno grajen, odsled odpade. — Blagajnik Bantan je prečital resolucijo na g. srezkega poglavarja v Laškem, v kateri povdarja majno potrebo, da se naj proračun za leto 1926 čimprej in ugodno reši. Utemeljeval je resolucijo s tem, da občina nima gotovine in ne ve, kako bi se naj krtil dolg ca. 60.000 Din. Na njegovo povzročeno blagajniško poročilo je večina odbornikov zahtevala pojasnila o stanju blagajne, katero pa žal blagajnik ni mogel podati, ker ni imel podatkov. Po nekaterih pojasnilih tajnika se je izkazalo, da ima občina še mnogo denarja dobrih let 1925 in da je deficit za 50% pretiran. Priporočili bi g. srezkega poglavarja, da zahteva detaljni zaključek blagajne koncem I. 1925, potrjen od preglednikov računov, predno jim poda nadaljna navodila. Po poročilu blagajnika navedena resolucija ni prišla niti do glasovanja, ker večina odbornikov kakor tudi občinski odbornikov ne sme slišati ničesar o pretiranem povišanju proračuna. Vse zvišanje tukajšnjih političnih ekstremstov ne bodo pomagale ničesar, ker upamo, da bo g. veliki župan rešil proračun čimprej in upošteval razloge o pritožbi glede proračuna.

Izjava

Podpisana izjavljava, da Franc Heuffel ni več zaposlen pri tvrdki Heuffel & Zupanič in tudi nima pravice za to trditi. Proizvedati dela ali sprejemati denar.

Viš. Glinca, 23. januarja 1926.

Ernest Zumič, Antonija Zumič, vdova Heuffel.

Tovarna peč in štečilnikov.

156

Izjava

Podpisani preključem vse, kar sem meseca decembra p. l. žaljevo govoril o g. Alojziju Zupancu pri železniški direkciji in proti stražniku Karolu Šteinerju. Priznam, da je moja obdolžitev, da je Alojzij Zupanc kradel pri železnici in zastupil neko žensko, popolnoma neutemeljena in neresnična, ter brez vsake dejanske podlage.

ZUPANEC FRANC.

Moli oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1.— Najmanjši znesek Din 10.—

Službe

Vsak
veliko dobro zasluzil v zbiranju splošnega predmeta. Posljalje takoj naslov in 5 dinarjev na upravo »Jutra« pod »Zbiranje eksistence« 1116

Službo logarja
prosim takoj ali pozneje imati šest let prakse, sem samostojen, star 23 let, kraško, Valentin, pošta Metlika, Slovenija. 1289

Gdč. ali gospa
srednjih let s srednješolsko usposobljenostjo, se sprejme za popoldanske ure k dvema dečkoma v Ljubljani. Pismene ponudbe na upravo »Jutra« pod inzerat. N. 1406

Koncipijenta
sprejme dr. R. Pipič, odvetnik v Mariboru. 1444

Poslovodja
provenst strokovnjak, ki si umetno samostojno vodi večje železniške delavnice, se išče. Ponudbe naj stavi resne, energične prošnje na naslov Ivan Prešern, Kranj. 1537

Ekonom
(okrajnik) samega ali pa oženjenega brez otrok, s veljavno prakso v vseh panogah na gospodarskem polju, dobro leščobanega. Njemu za svojo veljavostjo. Nastop takoj. Cenjene ponudbe na naslov: Josip Raver, veleposelnik v Kanižu, pošta Zlatar, Hrvatska. 1500

Služkinja
za vsako delo, ki zna kuhati, se sprejme takoj. — Naslov pove uprava »Jutra« 1588

Fotogr. pomočnik
velik vseh fotografirskih del se išče za stajalo Križanč, Negotin, Kraljeva, Srbija. 1697

Potniki
ki potujejo po Sloveniji in obiskujejo rešene in trave, se sprejme takoj. — Svoj par velikih predmetov proti visoki proviziji, naj javijo svoj naslov na upravo »Jutra« pod »Pridan 100«. 1688

Dva ključavničarska vajenca
se sprejmeta takoj. Naslov pove upr. »Jutra«. 1693

Vajenca
za železniško obrt na Gozdevski cesti, se sprejme. Brana bi stanovanje v Ljubljani. Doba 3 leta. Naslov pove upr. »Jutra«. 1514

Gospodična
s kaveljico se sprejme k večji tvrdki. Znanja knjigovodstva, poslovanja, poslovanja. Naslov pove upr. »Jutra« pod »Pridan 100«. 1691

Potnik
soliden, za brezkonkurenčni predmet, se sprejme. Prednost imajo vstopniki. — Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Pridan 100«. 1691

Dekle
pošteno in zdravo, ki zna kuhati, se sprejme takoj. — Posljalje takoj naslov in 5 dinarjev na upravo »Jutra« pod »Zbiranje eksistence«. 1289

Vajenca
za elektrorežo, obrt 1925. — Posljalje takoj naslov in 5 dinarjev na upravo »Jutra« pod »Pridan 100«. 1691

Potnika
solidnega za Ljubljano za prodajo zelo dobrih predmetov proti visoki proviziji se sprejme takoj. Posljalje takoj naslov in 5 dinarjev na upravo »Jutra« pod »Zbiranje eksistence«. 1289

Blagajničarka
(začetnica) solidna, in boljše hiše, se takoj sprejme v točilnico za provizijo. — Posljalje takoj naslov in 5 dinarjev na upravo »Jutra« pod »Pridan 100«. 1691

Trgovski pomočnik
velik vseh fotografirskih del se išče za stajalo Križanč, Negotin, Kraljeva, Srbija. 1697

Carinski deklarant
s daljšo prakso v kolonijalnih stroki, se sprejme v večjo točilnico za provizijo. — Posljalje takoj naslov in 5 dinarjev na upravo »Jutra« pod »Pridan 100«. 1691

Natakarica
s veljavno prakso in dobrih spravih, se sprejme. — Posljalje takoj naslov in 5 dinarjev na upravo »Jutra« pod »Pridan 100«. 1691

Prodajalka
solidna, za brezkonkurenčni predmet, se sprejme. Prednost imajo vstopniki. — Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Pridan 100«. 1691

Radlo
aparate in dele najceneje pri J. Gorco — palača Lj. kreditne banke. 25-4

Steklena strešna opeka
je zopet v zalogi pri Zdravniški opreknar, d. d. v Ljubljani. 438

Žitne vreče
naprodaj. — Interesni naj se pismeno obrnejo pod »Jutra« 1503

Železna blagajna
prodajalnika oprava, izdelanje, omarice in i. pos. se radi selive poceni prod. — Voj. trgovini F. Merlot, Ljubljana, Mostni trg 18. 1496

Razprodaja starin
skoraj nov, 3 m dolg, 64 cm širok, 91 cm visok, s 9 predali je naprodaj. Naslov v upr. »Jutra«. 1607

Železno blagajno
št. 4, samko Vleser Co., prodaja cca. 23. 1478

Klaviški zabo
za celotno se poceni prod. Naslov pove upr. »Jutra«. 1650

Razprodaja starin
skoraj nov, 3 m dolg, 64 cm širok, 91 cm visok, s 9 predali je naprodaj. Naslov v upr. »Jutra«. 1607

Železno blagajno
št. 4, samko Vleser Co., prodaja cca. 23. 1478

Klaviški zabo
za celotno se poceni prod. Naslov pove upr. »Jutra«. 1650

Razprodaja starin
skoraj nov, 3 m dolg, 64 cm širok, 91 cm visok, s 9 predali je naprodaj. Naslov v upr. »Jutra«. 1607

Železno blagajno
št. 4, samko Vleser Co., prodaja cca. 23. 1478

Klaviški zabo
za celotno se poceni prod. Naslov pove upr. »Jutra«. 1650

Razprodaja starin
skoraj nov, 3 m dolg, 64 cm širok, 91 cm visok, s 9 predali je naprodaj. Naslov v upr. »Jutra«. 1607

Železno blagajno
št. 4, samko Vleser Co., prodaja cca. 23. 1478

Klaviški zabo
za celotno se poceni prod. Naslov pove upr. »Jutra«. 1650

Razprodaja starin
skoraj nov, 3 m dolg, 64 cm širok, 91 cm visok, s 9 predali je naprodaj. Naslov v upr. »Jutra«. 1607

Železno blagajno
št. 4, samko Vleser Co., prodaja cca. 23. 1478

Klaviški zabo
za celotno se poceni prod. Naslov pove upr. »Jutra«. 1650

Razprodaja starin
skoraj nov, 3 m dolg, 64 cm širok, 91 cm visok, s 9 predali je naprodaj. Naslov v upr. »Jutra«. 1607

Železno blagajno
št. 4, samko Vleser Co., prodaja cca. 23. 1478

Klaviški zabo
za celotno se poceni prod. Naslov pove upr. »Jutra«. 1650

Razprodaja starin
skoraj nov, 3 m dolg, 64 cm širok, 91 cm visok, s 9 predali je naprodaj. Naslov v upr. »Jutra«. 1607

Železno blagajno
št. 4, samko Vleser Co., prodaja cca. 23. 1478

Klaviški zabo
za celotno se poceni prod. Naslov pove upr. »Jutra«. 1650

Razprodaja starin
skoraj nov, 3 m dolg, 64 cm širok, 91 cm visok, s 9 predali je naprodaj. Naslov v upr. »Jutra«. 1607

Železno blagajno
št. 4, samko Vleser Co., prodaja cca. 23. 1478

Klaviški zabo
za celotno se poceni prod. Naslov pove upr. »Jutra«. 1650

Razprodaja starin
skoraj nov, 3 m dolg, 64 cm širok, 91 cm visok, s 9 predali je naprodaj. Naslov v upr. »Jutra«. 1607

Železno blagajno
št. 4, samko Vleser Co., prodaja cca. 23. 1478

Klaviški zabo
za celotno se poceni prod. Naslov pove upr. »Jutra«. 1650

Razprodaja starin
skoraj nov, 3 m dolg, 64 cm širok, 91 cm visok, s 9 predali je naprodaj. Naslov v upr. »Jutra«. 1607

Železno blagajno
št. 4, samko Vleser Co., prodaja cca. 23. 1478

Klaviški zabo
za celotno se poceni prod. Naslov pove upr. »Jutra«. 1650

Razprodaja starin
skoraj nov, 3 m dolg, 64 cm širok, 91 cm visok, s 9 predali je naprodaj. Naslov v upr. »Jutra«. 1607

Železno blagajno
št. 4, samko Vleser Co., prodaja cca. 23. 1478

Klaviški zabo
za celotno se poceni prod. Naslov pove upr. »Jutra«. 1650

Razprodaja starin
skoraj nov, 3 m dolg, 64 cm širok, 91 cm visok, s 9 predali je naprodaj. Naslov v upr. »Jutra«. 1607

Železno blagajno
št. 4, samko Vleser Co., prodaja cca. 23. 1478

Klaviški zabo
za celotno se poceni prod. Naslov pove upr. »Jutra«. 1650

Razprodaja starin
skoraj nov, 3 m dolg, 64 cm širok, 91 cm visok, s 9 predali je naprodaj. Naslov v upr. »Jutra«. 1607

Železno blagajno
št. 4, samko Vleser Co., prodaja cca. 23. 1478

Klaviški zabo
za celotno se poceni prod. Naslov pove upr. »Jutra«. 1650

Razprodaja starin
skoraj nov, 3 m dolg, 64 cm širok, 91 cm visok, s 9 predali je naprodaj. Naslov v upr. »Jutra«. 1607

Železno blagajno
št. 4, samko Vleser Co., prodaja cca. 23. 1478

Klaviški zabo
za celotno se poceni prod. Naslov pove upr. »Jutra«. 1650

Razprodaja starin
skoraj nov, 3 m dolg, 64 cm širok, 91 cm visok, s 9 predali je naprodaj. Naslov v upr. »Jutra«. 1607

Železno blagajno
št. 4, samko Vleser Co., prodaja cca. 23. 1478

Klaviški zabo
za celotno se poceni prod. Naslov pove upr. »Jutra«. 1650

Razprodaja starin
skoraj nov, 3 m dolg, 64 cm širok, 91 cm visok, s 9 predali je naprodaj. Naslov v upr. »Jutra«. 1607

Železno blagajno
št. 4, samko Vleser Co., prodaja cca. 23. 1478

Klaviški zabo
za celotno se poceni prod. Naslov pove upr. »Jutra«. 1650

Razprodaja starin
skoraj nov, 3 m dolg, 64 cm širok, 91 cm visok, s 9 predali je naprodaj. Naslov v upr. »Jutra«. 1607

Železno blagajno
št. 4, samko Vleser Co., prodaja cca. 23. 1478

Sax Rohmer:

Rdeči detektiv

— Že misel na to, da se slečem in na prav orientalski način ležem na ta divan, je hihitajoče izjavila Mollie, me prijetno draži in predstavljam si, da sem odaliska. Sanjalo se mi je, da sem odaliska, draga moja, po kajenju opija, veste. Bilo je nebeško. Sicer pa ne vem, če je ravno »nebeško« prava beseda.

Sedaj pa je prevzel Rito slabi duh vdajanja, ki je morda prihajal od njene tovarišice. Bojazen in moralni odpor sta izginila in začela se je veseliti pustolovščine. Zdelo se ji je, da ji lahko parfimirani zrak sobe prehaja v kri in izganja iz nje odpor njene vesti.

Ko se je prikazal Sir Lucien, je razburjeno stopila k njemu, njen ljubki obraz je lahko zardel in oči so se ji zabiskale.

— O, Lucy, je vzklila, ali bomo dolgo čakali? Jaz se že veselim na kajenje!

Pri teh besedah je Lucy napravil še bolj resen obraz, kot ga je imel navadno, in je dejal:

— Mareno bo takoj tu.

Njegov glas je bil osoren in Rito je radi tega takoj zapustila njena koketnost; čutila se je užaljeno, začela je grizti svoje ustnice in pogledala je Pynea.

— Danes me nimate radi, je dejala. Če sem videti, je vaša krivda, kajti vi ste mi rekli, naj oblečem to grdo, staro obleko!

Nasmejale se je na prisiljen, nenaraven način.

Prav dobro veste, da ste krasna, je dejal s trpkim glasom.

Ali me hočete spet spomniti na to, da boste v kratkem žena Monte Irvina, ali mi pa hočete rajši priklicati v spomin, da ste odklonili, biti moja?

Počasi se je obrnil in odšel, a Rita je zašepetala:

— O, Lucy!

Ustavil se je in pogledal nazaj.

— Sedaj razumem, zakaj niste hoteli, da bi šel z vami. Zelo mi je žal.

Ostre poteze so naenkrat izginile iz obraza Sira Luciena in se spremenile v čuden, neodločen izraz, ki ga je kazal zelo redko.

— Vi pa veste le polovico vzroka, je dejal mehko.

V tem trenutku se je vrnila gospa Sin. Sledil ji je Mareno z dvema toaletnima škatlama. Mollie Gretna je bila odšla k Kilfaneu

in čuli so jo, kako se je na glas pogovarjala v sosedni sobi. Gospa Sin pa jo je poklicala nazaj in prihitela je razburjena, s široko odprtimi očmi.

Gospa Sin je pomenljivo pogledala Sira Luciena, potem pa je vprašala Rito:

— Katero izmed treh sobic si boste izbrali?

Pri tem se je nasmehnila in pokazala zobe. Njen smehljaj je bil v tem trenutku podoben večnemu smehljanju njenega moža Sin Sin Wa.

— O, je naglo odgovorila Rita, ne vem. Katero hočete vi, Mollie?

— Tole na koncu! je zakričala Mollie. Blazine v njej vzbujajo naravnost orientalsko slast in krutost. Spominjam se prekrasne knjige, ki sem jo ravnokar prečitala. Imenuje se »Muškat, hašiš in hri«.

— Hašiš! je dejala gospa Sin, in se pri tem hripavo nasmejala. Enkrat vam bom dala jesti hašiša in potem...

Nasmejale se je Riti in Pyneu.

— Res? Ali nam obljubite to? je vprašala hlastno Mollie.

— O ne, je odgovorila gospa Sin, to sem rekla samo za šalo.

Nekaj v njenem glasu se je rogalo, ko je izgovorila zadnje besede tako, da sta se Mollie in Rita nehote začudeno spogledale. Ta naenkrat izpremenjen glas je vzbudil v njih občutek, kot bi se hotela nečemu izogniti, a nobena ni mogla razumeti, kaj naj bi to bilo.

Mareno je suh dečko temne polti, ki so ga zalisci delali še bolj tujega, je položil škatlo Miss Grétne v ležišče, ki si ga je izbrala. Ko mu je Rita rekla, da gre tudi ona v to ležišče, je položil drugo škatlo poleg divana in tiho odšel.

Ko so se vrata za njim zaprla, je vprašala gospa Sin:

— Ali slišite, kako je vse tiho?

— Da, je odgovorila Rita. Izredno tiho je.

— To je prazna hiša, — »Odda se v najem,« je razložila gospa Sin. Mi pa pazimo, da je nikdar ne oddamo. Vsa okna so zabita z deskami in vse je zaprto. Niti zunaj niti znotraj se nič ne gane.

Sin jo imenuje »Hišo stoterih naslad«, kakor ono, ki jo je imel pred leti v Buenos Ayresu.

Iz sosednje sobe je prihajal jezen Kilfaneov glas.

— Lola, dragica moja, jaz sem že davno pripravljen.

— Ho! Gospa Sin se je z globokim glasom nasmejala. On je pravi požeruh na opij! Saj že grem, Cy.

Obrnila se je in odšla. Sir Lucien je stopil v stran, da je mogla iti mimo in potem je dejal z nežnim glasom:

— Lahko noč, Rita! Srečne sanje!

Hotel je oditi, toda Rita ga je tiho poklicala:

— Lucy!

— Da?

— Ali je... ali je res popolnoma varno tukaj?

Pyne se je ozrl in ko je videl, da je gospa Sin že odšla, je dejal polglasno:

— Jaz bom bedel. Ljubše bi mi bilo, če ne bi bili prišli, toda ker ste tukaj, morate ostati z nami do konca.

Potem je še enkrat pogledal v ozki hodnik, ki je nastal na ta način, da so sobo razdelili v tri oddelke. Nato je rekel s še tišjim glasom:

— Rita, vi mi niste nikdar popolnoma zaupali. Zelo ste previdni.

Toda sedaj mi pa lahko zaupate. Lahko noč, moja draga.

Odšel je iz sobe. Po hodniku, na katerem je ležala debela preproga, je prišel v malo stanovanje v zadnjem delu hiše. Stanovanje je bilo udobno opremljeno, toda s silno slabim okusom. Velik ogenj je gorel v peči, ki je dimnik je Sin Sin Wa na previden način speljal v dimnik sosednje hiše. Na kamini je stalo več fotografij gospe Sin v kostumu španske plesalke.

Pyne je sedel v naslonjač in si prižgal cigareto. Razen tiktakanja ure je bilo v sobi popolnoma tiho kot v peči. Na mali mavriški mizi poleg nizkega, mehkega divana je ležalo popolno orodje za kajenje opija. Sir Lucien se je naslonil v stolu nazaj in začel premišljevat.

Toda deset minut pozneje je prišla gospa Sin in mu pregnala njegove misli.

— A, je dejala in njen hripavi glas se je spremenil v šepetanje. Čudno, ali čakate, da bova skupaj kadila, kaj, Sir Lucien?

Pyne je počasi obrnil glavo in jo gledal. Stala je med vrati, z eno roko je še držala kljuko in njena krepka postava se je izrazito videla v kimonu.

— Ne, je odgovoril. Ne bom kadil. Ali so vsi preskrbljeni?

Gospa Sin je odkimala z glavo.

— Američan ne, je dejala. Dve pipi nista nič zanj, hotel bo še dve, morda tri. Toda, ali vi ne boste kadili?

— Nocoj pa ne, Lola.

Začudeno ga je pogledala in ravno hotela odgovoriti, ko se je začul od zunaj glas:

— Lola, draga moja, daj mi še eno pipo.

Gospa Sin je odšla in Sir Lucien si je prižgal drugo cigareto. Ko se je žena vrnila, je Cyrus Kilfane menda že dosegel raj opijskih kadilcev, kajti Lola je zaprla vrata in sedla na rob naslonjača Sira Luciena. Sklonila se je in se naslonila nanj.

Najpopolnejši
Stoewer
šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Preden si nabavite stroj, oglejte si to izrednost pri tvrdki.

Lud. Baraga, Ljubljana,
Selenburgova ulica 61.
Brezplačen pouk, 15-letna garancija.
Telefon št. 987

Dražbeni oklic.

Dne 22. marca 1926 ob 9. uri dopoldne bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 20, dražba nepremičnin:

vlož. št. 220 kat. obč. Draščič, cenilna vrednost 362.578 Din, najmanjši ponudek 242.400 Din;

vlož. št. 183 kat. obč. Slamna vas, cenilna vrednost 3000 Din, najmanjši ponudek 2000 Din;

vlož. št. 151 kat. obč. Krasinc, cenilna vrednost 7885 Din, najmanjši ponudek 5390 Din;

vlož. št. 56 kat. obč. Rosalnica in 625 kat. obč. Draščič, cenilna vr 47. 67 Din, najmanjši ponudek 73.050 Din.

K nep emičnini vlož. št. 56 kat. obč. Rosalnica se spadajo sledeče pritlikline: električni motor z žago in mlinom v cenilni vrednosti 62.100.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se jih ne moglo več uveljavljati glede nepremičnine v škodo dražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča v Metliki.

Okrajno sodišče v Metliki, odd. II.,
dne 6. januarja 1926.

Iščemo
nekoliko dobrih
ključavničarjev

za tako šnji naslop.
Osječka ljevaonica železa i tvornica strojeva d. d. Osijek.

Kupim staro enodružinsko hišo ali vilo

v mestu. — Pismene ponudbe z navedbo cene na upravo „Jutra“ pod „H ša ali vila 79“

„Die Süßwasserfauna Deutschlands“

kupi knjigarna Tiskovne zadruga v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

Zastopstvo

za Slovenijo s sedežem v Ljubljani za razpečanje barve proti rji (Ro-tschutz Farbe) brez konkurence, se odda interesenti, ki razpolagajo z glavnico Din 60.000. naj izvolijo poslati porudbe pod „Boja K-174“ na Interreklam d. d. Zagreb, Strossmayerova 6.

Nedosežen zgodovinski roman
je Sienkiewicz
Z ognjem in mečem.

Z ilustracijami ga je izdala
Knjigarna Tiskovne zadruga v Ljubljani
Cena Din 106—, vezana 120—, poština Din 5'50.

Amerikanske jourmale,

salda-konte — strace — odjemalske knjižice — šolske zvezke — trgovske, kancel. in šolske mape — fascikle — risalne bloke itd. nudi ugodno

knjigoveznica K. T. D.
v Ljubljani, Koplarjeva ulica 6/II.

Na prodaj mlin in žaga.

Dne 26. januarja 1926 ob 10. dopoldne se bo prodajala na javni sodni dražbi pri sodišču v Kočevju parna žaga, mlin, stanovanjska hiša in gospodarska poslopja z zemljiščem (okrog štir orale) v Gotenici.

Celo posestvo je cenjeno na 42.405 20 Din, najmanjši ponudek znaša 26.162 Din, vadij na znaša 4.249 52 Din. 417

Žagovodja

z večletno zadovoljivo prakso, ki je izurjen v dobri izrabi lesa, v dobri organizaciji delavstva ter v vzdrževanju reda,

dobi službo na parni žagi v Grnem logu pri Delnicah.

Ponudbe na 421
Kajfež & Helnrihar, Sušak.

Oglas.

Dne 29. januarja 1926, u 2 sata poslije podne, prodavat će se kod Sreskog poglavara n Čakovcu, na javnoj usmeno dražbi po treći put ca 100 hl. vina bijeloga, berbe 1925., te ca 150 litara rakije.

Dostalac će imati odmah uplatiti 50% iznosa od ukupno iznasajuće svote, a vino izvesti u vlastitoj buradi (sodu) tijekom prvih 15 dana, nakon dražbovanja. U slučaju nemogućnosti zbog slabog puta, izvesti će čim to bude put do voljavao. Potanje upute kod uprave.

Uprava državnog uzornog vinograda „Vakanovec“ u Čakovcu.

Umrl je danes ob pol 11. dop. naš dobri ljubi oče, stari oče, praded in tast, gospod

Ph. Mr. Aleksij Roblek
lekarnar in posestnik, častni meščan in bivši župan radovljjski.

Pogreb se vrši v nedeljo, 24. t. m. ob 3/3 popoldne iz hiše žalosti na mešno pokopališče v Radovljici. Sv. maše zadušnice se bodo darovale v župni cerkvi Sv. Petra v Radovljici.

Sporočamo to žalostno vest vsem stanovskim tovarišem in številnim pri ateljem blagopokojnika prosi jih, da mu ohranijo blag in dober spomin.

Radovljica, dne 22. januarja 1926.

Žalujoči ostali.

Mestna hranilnica v Radovljici javlja pre-
tužno vest, da je njen soustanovitelj in dolgoletni za-
procvit zavoda prezaslužni predsednik, gospod

Aleksij Roblek
lekarnar, posestnik itd.

danes ob 11. uri preminul.

Ohranimo velezaslužnemu pokojniku trajen in
časten spomin!

Radovljica, dne 22. januarja 1926.

Upravni svet.